

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SITUAČNÍ
A VÝHLEDOVÁ
ZPRÁVA
OBILOVINY

PROSINEC
2009

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZDROJE INFORMACÍ, ZPRACOVATELÉ PODKLADŮ:

Agrární komora ČR
Českomoravské sdružení organizací
zemědělského zásobování a nákupu
Český hydrometeorologický ústav
Český statistický úřad (ČSÚ)
Ekonomický servis Ministerstva zemědělství
USA (USDA Economic Research Service)
Evropská komise (EK)
International Grain Council (IGC)
Ministerstvo financí České republiky
Ministerstvo zemědělství
Official Journal of the European Communities
Organizace OSN pro výživu a zemědělství
(FAO)
Organizace pro ekonomickou spolupráci
a rozvoj (OECD)
Podniky prvovýroby a zpracovatelského průmyslu
Státní rostlinolékařská správa (SRS)
Státní zemědělský intervenční fond (SZIF)
Strategie Grains
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ)
Výzkumný ústav pivovarský a sladařský, a. s.
Ústav zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI)
Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž, s. r. o.

Odbor rostlinné výroby MZe

Odborný editor:

Ing. František Kůst MZe
Ing. Jana Potměšilová MZe

Ředitel odboru:

Ing. Eva Divišová MZe

Autoři touto cestou děkují za spolupráci všem uvedeným organizacím a jejich odborným pracovníkům.

Termín marketingový rok, který je ve zprávě používán, začíná pro komoditu **obiloviny 1. 7. a končí 30. 6. následujícího kalendářního roku. Počáteční zásoby** představuje veškeré nespotřebované obilí na počátku marketingového roku (tedy k 1. 7.) a **konečné zásoby** veškeré nespotřebované obilí na konci marketingového roku (tedy k 30. 6. příštího kalendářního roku).

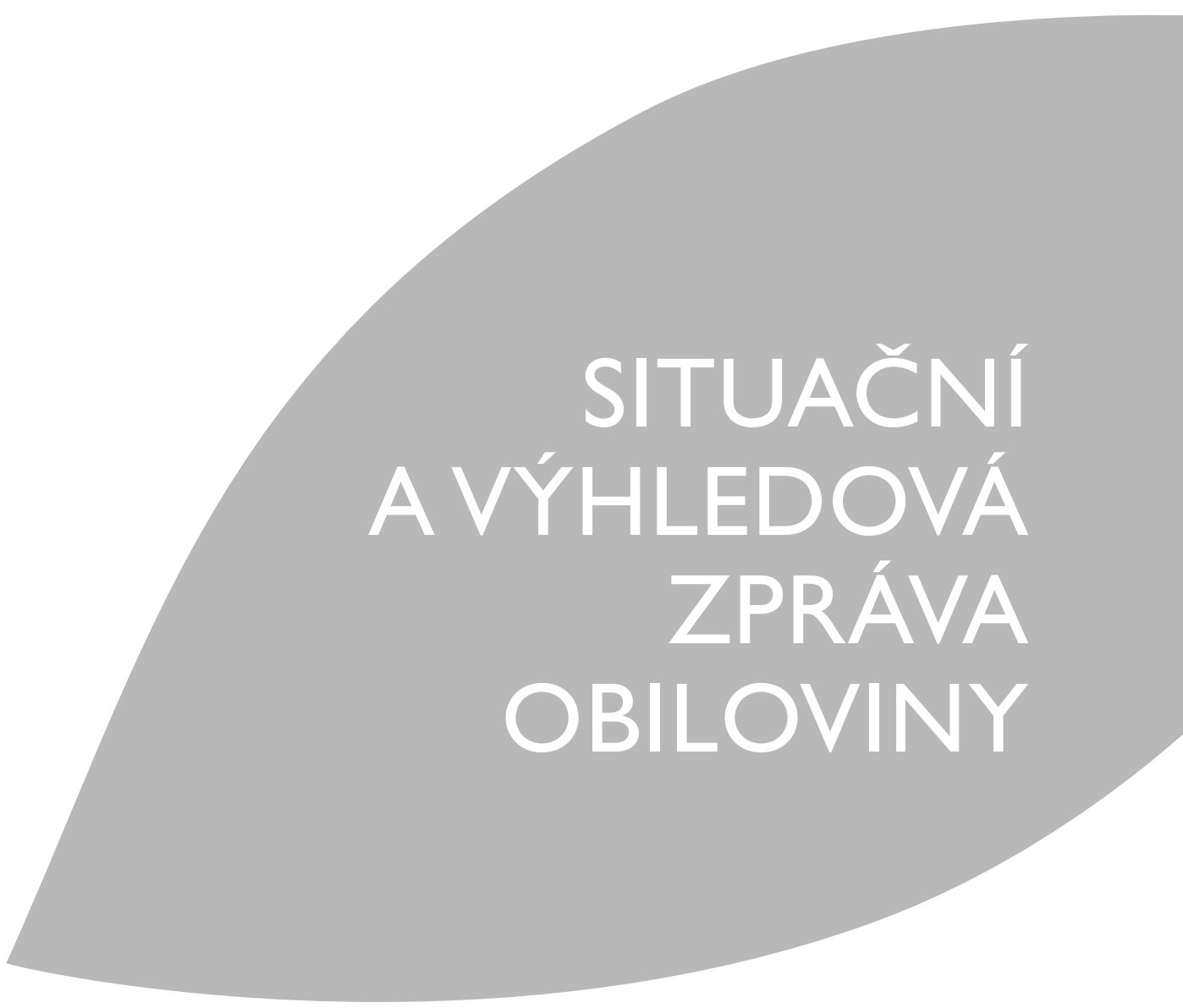
Vydalo Ministerstvo zemědělství České republiky

Těšnov 17, 117 05 Praha I

internet: www.mze.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7084-801-2, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

Tisk a distribuce TYPO – J. Jehlička, Třebichovice 9, 237 06 p. Libušín, e-mail: typo.jj@volny.cz

SITUAČNÍ
A VÝHLEDOVÁ
ZPRÁVA
OBILOVINY

PROSINEC 2009

OBSAH

Úvod	3
Seznam zkratek	3
Souhrn	4
Opatření na trhu obilovin ČR	6
1. Pravidla agrárního obchodu ČR	6
2. Rozdělení odpovědnosti SZIF platební agentury a celní správy při provádění obchodních mechanismů	7
3. Zásahy SZIF platební agentury	8
4. Celní opatření platná od 1.5.2004 dle celního sazebníku EU	9
5. Licenční politika	11
6. Daňová politika	11
7. Legislativa ČR vztahující se k obilovinám	11
8. Významná nařízení ES ke společné organizaci trhu v odvětví obilovin	16
9. Harmonizované nebo nové normy vztahující se k obilovinám	17
10. Podpůrné programy pro rok 2009	20
11. Nepotravinářské využití obilovin	29
Mezinárodní trh s obilovinami	32
Trh s obilovinami v České republice	43
Obiloviny celkem	45
Pšenice	55
Žito	63
Ječmen	69
Oves	74
Kukuřice	80
Triticale (Žitovec)	85
Ostatní obiloviny	88
Přílohy	90

ÚVOD

Tato situační a výhledová zpráva Obiloviny z prosince 2009 navazuje na zprávu vydanou v prosinci 2008. Vychází z údajů dostupných do 6. 11. 2009, pokud není uvedeno jinak. V prvním oddílu je stručně popsána zemědělská politika ČR týkající se obilnářství, ve druhém aktuální stav zahraničního trhu s obilovinami s důrazem na sousední země a ve třetím situace v České republice. Součástí Situační a výhledové zprávy Obiloviny jsou přílohy, obsahující podrobné údaje týkající se obilovin pro případnou další analytickou práci. Situační a výhledová zpráva Obiloviny využívá za účelem vyšší objektivnosti více zdrojů informací.

Situační a výhledové zprávy jsou k dispozici v budově Ministerstva zemědělství ČR, na zemědělských agenturách MZe ČR a na krajských pracovištích Agrární komory ČR. V elektronické podobě je Situační a výhledová zpráva k dispozici na internetové adrese www.mze.cz.

SEZNAM ZKRATEK

ACP	Skupina afrických, karibských a tichomořských rozvojových zemí.
CEFTA	Středoevropská dohoda o volném obchodu.
CIF (c.i.f.)	Cost, Insurance, Freight = výlohy, pojistné, dopravné placeny. Prodávající platí přepravu zboží do místa určení včetně pojištění. Kupující nese výlohy od vyložení zboží v místě určení.
DG – TAXUD	Directorate General Taxation and Customs Union, Generální ředitelství pro daně a celní unii.
EAGGF	European Agricultural Guarantee and Guidance Fund, Evropský zemědělský orientační a záruční fond.
EHP	Evropský hospodářský prostor.
EU	Evropská unie.
EUR	Zkratka eura, společné měnové jednotky států Evropské unie.
ESVO	Evropské sdružení volného obchodu.
FAO	Food and Agriculture Organization of the United Nations, Organizace OSN pro výživu a zemědělství.
FIFG	Financial Instrument for Fisheries Guidance, Finanční nástroj pro podporu rybolovu.
FOB (f.o.b.)	Free on Board = volně na palubu lodi. Prodávající hradí náklady až po naložení do dopravního prostředku na uvedeném místě.
HUF	Zkratka maďarského forintu, maďarské měnové jednotky.
IN	Intervenční nákup
IGC	International Grain Council, Mezinárodní obilní rada.
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development, Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj.
ONIC	Office National Interprofessionel des Céréales, Národní úřad pro obiloviny.
PLN	Zkratka polského nového zlotého, polské měnové jednotky.
PGRLF	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s.
RUR	Zkratka ruského rublu, ruské měnové jednotky.
SKK	Zkratka slovenské koruny, slovenské měnové jednotky.
SZP	Společná zemědělská politika
SSHR	Správa státních hmotných rezerv.
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond.
USDA	U. S. Department of Agriculture, Ministerstvo zemědělství USA.
WTO	World Trade Organization, Světová obchodní organizace.

SOUHRN

Na základě výsledků soupisu ploch osevů ČSÚ k 31. 5. 2009 dosáhla výměra všech obilovin pěstovaných pro sklizeň v roce 2009 celkové rozlohy 1 528,0 tis. ha. Z dlouhodobého pohledu je znovu potvrzen trend určité stabilizace osevních ploch, kdy osevní plocha pěstovaných obilovin osciluje kolem výměry 1 600 tis. ha. V meziročním srovnání se jedná o velmi mírný pokles o 24,7 tis. ha (tj. o 1,6 %). Pokles byl zaznamenán kromě ovsa u všech druhů jarních obilovin, z toho největší snížení bylo zaznamenáno u kukuřice na zrno o 16,3 tis. ha (tj. o 15,1 %), u jarní pšenice o 4,1 tis. ha (tj. o 9,8 %) a u jarního ječmene o 21,0 tis. ha (tj. o 6,2 %). U ozimých obilovin došlo k navýšení osevních ploch pouze u ozimé pšenice o 33,1 tis. ha (tj. o 4,3 %). Ostatní ozimé obiloviny zaznamenaly v tomto marketingovém ročníku různě velký pokles osevních ploch: ozimé žito o 11,4 %, triticale o 8,3 % a ozimý ječmen o 4,6 %. Z jarních obilovin došlo k navýšení osevních ploch pouze u ovsa o 2,0 %.

Ze struktury výměr jednotlivých druhů obilovin ve srovnání s údaji loňského roku vyplývá, že v zastoupení jednotlivých druhů obilovin nedošlo ani letos k významnému posunu. Opět zcela dominantní roli mezi obilovinami hraje ozimá pšenice. K 31. 5. 2009 bylo v ČR pěstováno 793,5 tis. ha ozimé pšenice, což je o 33,1 tis. ha (tj. o 4,3 %) více, než tomu bylo v roce 2008. Ozimá pšenice tak po čtyřech letech překročila hranici svého 50,0 % zastoupení ve struktuře osevních ploch obilovin. Procentický pokles ve struktuře obilovin byl zaznamenán u zbývajících ozimých obilovin (u ozimého žita a ozimého ječmene o 0,3 %, u triticale o 0,2 %) a u většiny jarních obilovin (u jarního ječmene o 1,0 %, u kukuřice na zrno o 0,9 % a u jarní pšenice o 0,2 %). Mírné navýšení bylo dosaženo pouze u ovsa o 0,1 %. Struktura osevních ploch se nezměnila pouze u ostatních obilovin a zůstala na úrovni 0,6 %.

Ozimá pšenice si svojí výměrou pěstování stále zachovává mezi ostatními obilovinami své výjimečné postavení, které se bezprostředně promítá do celkových výsledků sklizně s vlivem na celkovou bilanci obilovin.

Předpokládaná celková sklizeň obilovin v roce 2009, vycházející z odhadu ČSÚ k 15. 10. 2009, doplněná o odhad Ministerstva zemědělství u okrajových obilovin, činí 7 742,7 tis. tun. Jedná se o velmi mírný meziroční pokles produkce obilovin o 626,8 tis. tun (tj. o 7,5 %). Předpokládaná celková produkce obilovin v letošním roce se řadí ve srovnání s konečnými sklizněmi předchozích let na páté místo od roku 1990 a je srovnatelná s vyšší produkce, která byla zaznamenána v ročnících 1989 a 2005. Takováto nadprůměrná úroveň sklizně obilovin s dobrými jakostními parametry znamená, že celkový charakter našeho vnitřního trhu se nebude měnit, což znamená, že situace na trhu bude stejná a setrvá trh s převažujícími rysy výrazně vyšší nabídky nad poptávkou.

Vzhledem k dalšímu, poměrně vysokému odhadu sklizně v EU 27 (dle různých zdrojů cca **287 - 293 mil. tun**) dochází k různě velkému snižování či ke stagnaci odbytových cen obilovin a to jak u velmi kvalitních obilných druhů (potravinářské pšenice, žito, sladovnického ječmene), tak především u krmného obilí. Na úroveň celkové produkce obilovin mají podstatný vliv tři členské státy (Francie, Německo a Španělsko), které dohromady tvoří téměř polovinu produkce v EU – 27. Celková úroveň nabídky v marketingovém roce 2008/2009 v EU 27 dosáhla výše 369,8 mil. tun. Mírně se zvýšil i celkový odhad spotřeby EU 27 na 274,3 mil. tun díky zvýšení spotřeby obilovin k výrobě biopaliv (6,2 mil. tun). Úroveň exportu se oproti minulému roku zvýšila, celkový vývoz EU - 27 činí 30,1 mil. t (o 14,6 mil. více), z toho 23,4 mil. tun (o 14,7 mil. více) tvoří vývoz pšenice včetně mouky. Předpoklad konečných zásob EU 27 z listopadu 2009 pro rok 2008/2009 (dle odhadu USDA) je na úrovni 38,1 mil. tun obilovin (zvýšení oproti marketingovému roku 2007/2008 o 1,3 mil. tun). V intervenčních zásobách EU 27 se k 22. 11. 2009 nachází **1 628 536 t obilovin**, z toho 76 667 t pšenice, 997 222 t ječmene, 554 145 t kukuřice a 502 t čiroku. Do intervence bylo k tomuto datu nabídnuto celkem **1 701 207 t obilovin**, z toho **162 503 t pšenice** (SK 70,9 tis. tun, CZ 42,2 tis. tun, HU 45,9 tis. tun, FI 3,5 tis. tun) a **1 538 704 tun ječmene** (DE 538,1 tis. tun, FR 307,6 tis. tun, FI 121,4 tis. tun, HU 119,9 tis. tun, PL 102,1 tis. tun, SK 80,1 tis. tun, LT 64,0 tis. tun, CZ 84,4 tis. tun, EE 20,3 tis. tun, LV 13,2 tis. tun, AT 10,9 tis. tun, UK 12,1 tis. tun, BE 6,4 tis. tun, DK 6,4 tis. tun a BG 6,9 tis. tun).

V marketingovém roce 2008/2009 byl opět zahájen intervenční nákup obilovin dle pravidel EU, který je shodný pro všechny členské země EU. Zemědělskými subjekty nebo obchodníky bylo od 1. listopadu 2008 do 31. května 2009 nabídnuto do intervenčního nákupu 239,8 tis. tun obilovin, z toho 52,0 tis. tun pšenice, 187,0 tis. tun ječmene a 800,0 tun kukuřice. Převezaté množství obilovin do intervenčního nákupu činilo 191,0 tis. tun obilovin.

Celková smluvní skladová kapacita pro IN v ČR ke dni 30. 9. 2009 vykazovala 477,0 tis. tun obilovin, z toho Loco vlastní činí 345,0 tis. tun, Loco cizí 18,0 tis. tun, destinace 114,0 tis. tun. SZIF měl ke dni 30. 9. 2009 uzavřeno 60 smluv ve 107 skladech, z toho 54 smluv je dlouhodobých (101 skladů) a 6 smluv krátkodobých (6 skladů).

Na intervenčních zásobách SZIF zůstávalo ke dni 30. 9. 2009 veškerých 191,0 tis. tun obilovin nakoupených ze sklizně roku 2008. Prodej intervenčních zásob je realizován SZIF formou výběrových řízení po schválení prodejů intervenčních zásob obilovin Evropskou komisí a jejich vyhlášení v Úředním věstníku EU.

V ČR nebyla v roce 2009 realizována potravinová pomoc pro nejchudší obyvatele EU, a to ani z intervenčních zásob obilovin, ani nákupem a zpracováním obilovin z volného trhu.

V marketingovém roce 2009/2010 platí pro intervenční nákup obilovin stejná nařízení, která jsou uvedena v textu odstavce Regulace společného trhu obilovin v marketingovém roce 2008/2009. Na základě nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 v aktuálním znění je v marketingovém roce 2009/2010 realizován v ČR **intervenční nákup pšenice a ječmene bez množství omezení**. Souhrnně pro všechny členské státy EU je od hospodářského roku 2009/2010 stanoven množství strop 0 tun u intervenčního nákupu kukuřice. (Od hospodářského roku 2010/2011 bude množství stropem 0 tun restringován také intervenční nákup ječmene).

Celkový dovoz obilovin ve výši 126,8 tis. tun v marketingovém roce 2008/2009 je oproti předchozímu ročníku nižší, ale z dlouhodobého pohledu stále převyšuje obvyklé objemy, které se do ČR dovážely v posledních pěti ročnících (60 – 100 tis. tun). Dovoz sloužil především pro potřeby doplnění kvalitních partií pšenice tvrdé, sladovnického ječmene a žita. U ostatních komodit byl dovoz nízký (kromě kukuřice, kde se dováželo především osivo) a tvořil 16,2 % celkového skutečného dovozu. Předpokládaný dovoz pro stávající marketingový rok 2009/2010 se očekává v důsledku nadprůměrné sklizně ve výši 117,0 tis. tun. U zpracovaných výrobků opět vzrostl objem dovozu pšeničné mouky o 19,7 tis. tun na 50,5 tis. tun.

U celkového vývozu se očekává jeho mírné snížení z 2 272,5 tis. tun v marketingovém roce 2008/2009 na 1 980,0 tis. tun v marketingovém roce 2009/2010. Uvedený opětovný velmi vysoký vývoz je předpokládán především z důvodů zachování částečně vyrovnané bilance obilovin a o málo vyšších cen v zahraničí (především u našeho největšího exportéra – v Německu).

I v letošním roce zůstává zachován dominantní vliv pšenice na celkovou bilanční rovnováhu všech obilovin. Dá se očekávat, že většina přebytků obilovin se bude nacházet ve formě pšenice a ječmene. Tyto přebytky z letošní sklizně by se měly odčerpat jednak opětovně vysokým exportem a dále prostřednictvím intervenčního nákupu. V tomto marketingovém roce 2009/2010 se očekává zvýšený zájem o tento nákup (především se očekává vyšší intervenční nákup ječmene).

Pod vlivem velmi vysoké a kvalitní produkce obilovin ze sklizně 2008 nastal razantní propad cen na obilném trhu ČR u většiny komodit a to jak v potravinářské tak i krmné kvalitě. Ceny většiny komodit klesly ihned po sklizni výrazným způsobem a dosahovaly velmi nízkých úrovní. Cenový pokles se projevil především u pšenice potravinářské, kde ke konci marketingového roku 2008/2009 dosáhla cenová hladina úrovně 3 010 Kč/t. Pro marketingový rok 2009/2010 se předpokládá, že vlivem další nadprůměrné produkce obilovin s dobrými kvalitativními parametry dojde k dalšímu propadu či k určité stagnaci cen na obilném trhu u většiny komodit. Dá se očekávat, že měsíční průměry cen potravinářské pšenice u zemědělců dosáhnou v závěru roku 2009 úrovně 2 900 – 3 200 Kč a u krmné pšenice 2 400 – 2 600 Kč. Také u ostatních krmných obilovin lze předpokládat další cenové snížení, a to u ovsa na 2 300 – 2 500 Kč/t, u ječmene krmného na 2 000 – 2 200 Kč/t a u kukuřice na 2 700 – 2 900 Kč/t.

Cenový propad se také výrazně dotkne komodity, která nebyla v předchozích letech ve velkém přebytku, neměla výrazné problémy s kvalitou a rozsah jejího pěstování bylo smluvně zajištěno. Týká se to především sladovnického ječmene, u kterého se předpokládá snížení cenové hladiny do úrovně 3 500 – 3 900 Kč/t. Rovněž u žita se předpokládá cenový pokles na cenovou úroveň 2 500 – 2 800 Kč/t.

OPATŘENÍ NA TRHU OBILOVIN ČESKÉ REPUBLIKY

I. Pravidla agrárního obchodu ČR

Společná zemědělská a společná obchodní politika EU

Česká republika jako člen EU, je povinna dodržovat principy a pravidla Společné zemědělské politiky (SZP), která zabezpečuje regulaci trhu s obilovinami zejména prostřednictvím společné organizace trhu (SOT) s obilovinami. Společná zemědělská politika (SZP) v podstatě spočívá na třech principech. Jedná se o princip jednotného trhu, princip preference Společenství a princip finanční solidarity.

Princip jednotného trhu představuje volný pohyb zemědělských produktů mezi jednotlivými členskými státy. Zemědělský trh je součástí velkého jednotného vnitřního trhu, z něhož jsou vyloučena taková opatření, která doprovázejí běžný zahraniční obchod, jako jsou cla, obchodní omezení, vývozní dotace apod. Aby jednotný trh mohl fungovat, bylo nezbytné zavést jednotné předpisy, jednotné ceny a jednotná pravidla hospodářské soutěže. Princip jednotného trhu vyplývá z používání jednotlivých nástrojů na území všech členských států. Vyžaduje jednotný tržní management a předpokládá rovněž jednotnou ochranu na vnějších hranicích.

Princip preference Společenství je logickým následkem vytvoření jednotného zemědělského trhu. Je to v podstatě prosazení zásad, které poskytují přednost odbytu produktům vyrobených v členských zemích. Tento princip je velmi důležitý, protože chrání vnitřní trh před levnými dovozy a před nadměrným kolísáním světového trhu. Toho je možné dosáhnout pomocí různých zemědělsko politických nástrojů. Ty při dovozech a vývozech působí jako určitá zdymadla, která na hranicích zachycují a vyrovnávají cenové výkyvy.

Princip finanční solidarity je základním pilířem Společné zemědělské politiky, neboť její vytvoření znamená, že náklady na její fungování musí být hrazeny společně. Dotace z EU jsou v rámci společné zemědělské politiky poskytovány z Evropského zemědělského záručního fondu (EAGF) a v nynějším programovacím období (2007 - 2013) také z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) a z Evropského rybářského fondu (EFF). Program rozvoje venkova (PRV), který čerpá finanční prostředky z EAFRD nahradil Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP) a Operační program rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP RVMZ).

SOT obiloviny je v rámci pravidel daných základním nařízením Rady č. 1234/2008, kterým se stanoví společná organizace trhu a zvláštní opatření pro některé zemědělské produkty, řízena Evropskou komisí. Přijímaná opatření jsou předkládána ke schválení řídicímu výboru pro společnou organizaci trhů (ŘV SOT), který je tvořen zástupci EK a členských států a který má za úkol vyjadřovat se k předkládaným návrhům nařízení, schvalovat návrhy opatření k řízení trhu, které jsou předkládány Evropskou komisí a zejména zprostředkovávat kontakt a výměnu informací mezi členskými státy a Komisí. Nástrojem pro realizaci SOT obiloviny v ČR na národní úrovni je Státní zemědělský intervenční fond SZIF.

Evropská unie (EU) praktikuje jednak společnou zemědělskou politiku (SZP) a jednak společnou obchodní politiku. Obě tyto politiky zcela zásadně ovlivňují agrární obchod České republiky. Vstupem České republiky do EU se zahraničním obchodem stal pouze obchod se zeměmi mimo EU, tzv. třetími zeměmi. Obchod mezi současnými členskými státy je obchodem vnitřním v rámci jednotného

trhu EU. Povinností všech členských zemí EU je uskutečňovat jak SZP, tak i společnou obchodní politiku a řídit se jednotnými právními předpisy v rámci těchto politik vydaných EU. Jedna z prvních tržních organizací byla zavedena již v roce 1962 pro obiloviny.

Společná zemědělská politika uplatňuje jednotné zásady pokud jde o podporu exportu zemědělských komodit a přístup na trh v podobě preferenčních ujednání. Pro dovozy do EU platí společný celní sazebník EU včetně jednotných celních preferencí a preferenčních celních kvót.

Společná obchodní politika je založena na jednotných zásadách, zejména pokud jde o úpravy celních sazeb, uzavírání celních a obchodních dohod, liberalizačních opatření, vývozní politiku, ochranná obchodní opatření apod.

V průběhu jednání Rady ministrů zemědělství ve dnech 18. - 20. listopadu 2008 bylo dosaženo politické dohody o prověření funkčnosti Společné zemědělské politiky (Health Check). Nová pravidla vstoupí v účinnost v průběhu let 2009 - 2013. Jde o určité kompromisní řešení, které však odstranění nerovností mezi starými a novými členskými státy EU nevyřešilo. V sektoru Obiloviny byl intervenční systém sice zachován, ale byl výrazně změněn. Byl zaveden nulový mechanismus intervence pro ječmen, čirok, rýži a pšenici tvrdou. Pro kukuřici platí pravidla přijatá v roce 2007.

2. Rozdělení odpovědnosti SZIF platební agentury a celní správy při provádění obchodních mechanismů

Odpovědnosti SZIF platební agentury v oblasti SZP

- Zveřejňuje informace o
 - zboží, na jehož dovoz nebo vývoz je povinná dovozní nebo vývozní licence,
 - sazbách vývozních subvencí a vývozních cel, - podmínkách podávání žádostí o udělování vývozních subvencí a o povinnosti placení vývozních cel.
- Registruje obchodníky, kteří exportují zemědělské a zpracované zemědělské výrobky a žádají o licenci.
- Vydává vývozní a dovozní licence a výpisy z nich (včetně osvědčení o stanovení vývozní subvence předem).
- Přijímá kauce požadované v rámci SZP pro dovozní a vývozní licence, vývozní subvence, předběžné platby a další opatření.
- Provádí platby vývozních subvencí a vybírá vývozní cla.
- Při vývozu zpracovaných zemědělských výrobků vede registr předpisů.

Odpovědnosti celní správy v oblasti SZP

- Přijímání (uznávání) dovozních a vývozních deklarací.
- Ověřování tarifní klasifikace zboží při dovozu a vývozu.
- Ověřování dovozních a vývozních licencí a připisování vyvážených množství na licencích.
- Vybírání poplatků při dovozu (cla a jim ekvivalentní poplatky).
- Provádí fyzickou kontrolu zahrnující zkoušení a odebírání vzorků.
- Kontroluje zboží z jiných členských států, na které jsou v těchto státech udělovány produkční podpory.
- Potvrzuje vývoz zboží do určených míst (distancí), pro které je vývoz určen.

Platební agentury úzce spolupracují s celní správou a předávají si vzájemně potřebné informace k pokud možno bezproblémovému provádění obchodních mechanismů a k zajištění regulace obchodu s třetími zeměmi v rámci pravidel SZP. Platební agentury rovněž mohou část svých činností a pravomocí delegovat na orgány celní správy. Jsou však zodpovědné za řádné informování Komise o aktivitách vztahujících se k obchodním mechanismům.

3. Zásahy SZIF platební agentury

Právní úprava činnosti SZIF

Zákonem č. 256/2000 Sb., ze dne 14. července roku 2000, o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů byl zřízen Státní zemědělský intervenční fond (dále pouze „Fond“). Jeho úkolem je na základě nařízení vlády, vydaných k provedení tohoto zákona, provádět a zavádět tržní pořádky pro stabilizaci trhů se zemědělskými výrobky a potravinami.

Činnost SZIF se dále řídí úplným zněním zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství v platném znění, a nařízeními Rady nebo Komise Evropských společenství.

Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) je od roku 2004 akreditovanou platební agenturou - zprostředkovatelem finanční podpory z Evropské unie a národních zdrojů. Dotace z EU jsou v rámci společné zemědělské politiky poskytovány z Evropského zemědělského záručního fondu (EAGF) a v nynějším programovacím období (2007 – 2013) také z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) a z Evropského rybářského fondu (EFF). Program rozvoje venkova (PRV), který čerpá finanční prostředky z EAFRD nahradil Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP) a Operační program rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP RVMZ).

V rámci společné zemědělské politiky se v EU uplatňují tři zásady - společný trh pro zemědělské produkty při společných cenách, zvýhodnění produkce ze zemí Unie na úkor vnější konkurence a finanční solidarita - financování ze společného fondu, do něhož všichni přispívají.

Pilířem poskytovaných finančních podpor jsou přímé platby vyplácené zjednodušeným systémem, tj. na hektar obhospodařované plochy. Velké možnosti pro zemědělství představuje Program rozvoje venkova (PRV), který byl spuštěn v roce 2007. Stejně nezanedbatelnou finanční pomocí jsou pak rovněž tržní opatření Společného evropského trhu, které řeší výkyvy poptávky a nabídky na trhu a zabezpečují zemědělským podnikatelům větší jistotu a lepší stabilitu v podnikání.

Regulace společného trhu s obilovinami v marketingovém roce 2008/2009

Pravidla režimu intervenčního nákupu stanovuje Evropská komise a jsou platná pro všechny členské státy Evropské unie. V České republice byl intervenční nákup otevřen v období od 1. listopadu 2008 do 31. května 2009 a bylo umožněno ho realizovat v bezlimitním množství u pšenice obecné, ječmene obecného a v limitovaném množství u kukuřice seté (700,0 tis. tun v rámci celé EU 27). Intervenční nákup obilovin v České republice vycházel ze základních nařízení, která upravovala provádění společné organizaci trhu s obilovinami. Jednalo se o nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 ze dne 22. října 2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty (jednotné nařízení o společné organizaci trhů), dále nařízení Komise (ES) č. 687/2008 ze dne 18. července 2008, kterým se stanoví postupy pro přejímání obilovin platebními agenturami nebo intervenčními agenturami a metody analýzy pro určování jakosti obilovin (kodifikované znění) a nařízení vlády ČR č. 180/2004 Sb., kterým se stanoví bližší podmínky při provádění opatření společné organizace trhu s obilovinami.

Intervenční nákup obilovin ze sklizně roku 2008:

Zemědělskými subjekty nebo obchodníky bylo od 1. listopadu 2008 do 31. května 2009 nabídnuto do intervenčního nákupu celkem 239,8 tis. tun obilovin, z toho 52,0 tis. tun pšenice, 187,0 tis. tun ječmene a 800,0 tun kukuřice. Převzaté množství obilovin do intervenčního nákupu činilo 191,0 tis. tun obilovin. Z celkového převzatého množství 191,0 tis. tun obilovin činilo Loco přejímky 125,0 tis. obilovin a destinační přejímky byly realizovány v objemu 66,0 tis. tun.

Intervenční skladování obilovin:

Celková smluvní skladová kapacita v ČR ke dni 30. 9. 2009 vykazovala 477,0 tis. tun obilovin, z toho Loco vlastní činí 345,0 tis. tun, Loco cizí 18,0 tis. tun, destinace 114,0 tis. tun. Skladovatelé mohou operativně snižovat či navyšovat smluvní skladové kapacity. Za držení volných skladových kapacit SZIF skladovatelům nehradí žádné poplatky. SZIF měl ke dni 30. 9. 2009 uzavřeno 60 smluv ve 107 skladech, z toho 54 smluv je dlouhodobých (101 skladů) a 6 smluv krátkodobých (6 skladů).

Potravinová pomoc z intervenčních zásob obilovin pro nejchudší obyvatele EU:

V ČR nebyla v roce 2009 realizována potravinová pomoc pro nejchudší obyvatele EU, a to ani z intervenčních zásob obilovin, ani nákupem a zpracováním obilovin z volného trhu.

Intervenční prodej obilovin:

Na intervenčních zásobách SZIF zůstávalo ke dni 30. 9. 2009 veškerých 191,0 tis. tun obilovin nakoupených ze sklizně roku 2008. Prodej intervenčních zásob obilovin je realizován SZIF formou výběrových řízení po schválení prodejů intervenčních zásob obilovin Evropskou komisí a jejich vyhlášení v Úředním věstníku EU.

Regulace společného trhu s obilovinami v marketingovém roce 2009/2010

V marketingovém roce 2009/2010 platí pro intervenční nákup obilovin stejná nařízení, která jsou uvedena v textu odstavce Regulace společného trhu obilovin v marketingovém roce 2008/2009. Na základě nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 v aktuálním znění je v marketingovém roce 2009/2010 realizován v ČR **intervenční nákup pšenice a ječmene bez množstevního omezení**. Souhrnně pro všechny členské státy EU je od hospodářského roku 2009/2010 stanoven množstevní strop 0 tun u intervenčního nákupu kukuřice. (Od hospodářského roku 2010/2011 bude množstevním stropem 0 tun restringován také intervenční nákup ječmene).

Veškeré základní informace týkající se intervenčního nákupu v marketingovém roce 2009/2010 jsou uvedeny na internetových stránkách SZIF na internetové adrese www.szif.cz - „Základní informace o přejímání obilovin při intervenčním nákupu obilovin ze sklizně roku 2009“ a „Zjišťování a stanovení kontaminujících látek při intervenčním nákupu obilovin ze sklizně roku 2009 na základě analýzy rizik“ (jsou umístěny v sekci Společná organizace trhu - Rostlinná výroba - Obiloviny - Intervenční nákup obilovin – Ke stažení).

Seznam intervenčních center platných pro Českou republiku je stanoven nařízením Komise (ES) č. 428/2008 ze dne 8. května 2008, kterým se stanoví intervenční centra pro obiloviny (kodifikované znění). Hlavní význam existence intervenčních center spočívá v zajištění spravedlivého rozvržení nákladů na dopravu zboží k intervenci. Přepravní náklady na dopravu obilovin z nabízejícího skladu do intervenčního skladu proplácí platební agentura dodavateli na základě tarifních vzdáleností a paušálních nákladů stanovených SZIF. Zároveň je od základní intervenční ceny za dodané obiloviny odečítána tzv. Parita, která je tvořena přepravními náklady na dopravu obilovin z nabízejícího skladu do intervenčního centra.

4. Celní opatření platné po vstupu ČR do EU

Celní kvóty jsou určeny množstvím zboží (vyjádřené hmotností, objemem nebo hodnotou), které je propuštěno do volného oběhu za sníženou celní sazbu. Celní kvóty stanovené v rámci EU jsou společné pro všechny členské státy EU. Jsou řízeny Generálním ředitelstvím pro daně a celní unii - DG TAXUD (Directorate General: Taxation and Customs Union) v Bruselu. Pravidla řízení (administrace) uvedených celních kvót v EU jsou upravena Nařízením Komise (EHS) č. 2454/93 - Prováděcí předpis k Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství.

Národní předpisy pro implementaci celního zákona a vnitřních předpisů jsou následující:

- Vyhláška č.199/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení celního zákona a kterou se zrušují některé vyhlášky upravující osvobození od dovozního cla a nepreferenční původ zboží.
- Vyhláška č.201/2005 Sb., o statistice dováženého a vyváženého zboží a způsobu sdělování údajů o obchodu mezi Českou republikou a ostatními členskými státy Evropských společenství.

Kvóty v rámci společné zemědělské politiky

Vzhledem k tomu, že se na každý produkt vztahují určitá obchodní opatření, která zahrnují i celní kvóty, musí být definována opatřeními (Nařízení Komise nebo Rady EU). Tam, kde je opatření pro celní kvóty, musí být kvóty jasně definovány šestimístným číselným kódem, známými jako „order number“ (ON). Celní kvóty uplatňované v rámci společné zemědělské politiky a vztahující se na dovoz zemědělských komodit jsou spravovány na základě licencí.

Dovozce, který požaduje uplatnění snížené celní sazby v rámci těchto kvót, musí kromě vyplnění příslušných údajů do JCD při propouštění zboží do volného oběhu předložit platnou licenci.

Získáním licence má deklarant rezervovanou část celní kvóty pro příslušný kalendářní rok. Licence se uděluje na základě písemné žádosti a splnění ostatních podmínek. Jednou z podmínek pro udělení licence je složení kauce, která se držiteli licence vrací v případě využití licence, tzn. dovozu požadovaného množství zboží. Licence mohou být obchodovatelné. Licence vydaná v jednom členském státu EU platí i v ostatních členských státech EU. V České republice tyto licence v rámci společné zemědělské politiky vydává Státní zemědělský intervenční fond (SZIF), viz internetová stránka www.szif.cz.

Administrace, těchto celních kvót spadá v rámci EK do působnosti DG AGRI. Ostatní licence, nevztahující se na dovoz a vývoz zemědělských komodit, bude i nadále vydávat licenční správa Ministerstva průmyslu a obchodu.

Ovšem i zde existuje výjimka potvrzující pravidlo v několika málo případech, kdy u celní kvóty došlo k převedení řízení z DG AGRI do DG TAXUD. Pak je celní kvóta uplatňována metodou „First - come - first - served“, ale i přesto je nutno předložit platnou licenci.

Intrastat

Statistický systém sledující pohyb zboží mezi členskými státy EU, tj. mezi Českou republikou a ostatními členskými státy EU se nazývá Intrastat. Sledování se týká zboží, které bylo odesláno z České republiky do jiného členského státu EU nebo bylo přijato do České republiky z jiného členského státu EU (tj. v obou případech přestoupilo státní hranici). Povinnosti vykazování údajů do Intrastatu jsou upraveny:

a) - národními předpisy:

- vyhláškou č. 393/2008 Sb., o statistice vyváženého a dováženého zboží a o způsobu sdělování údajů o obchodu mezi Českou republikou a ostatními členskými státy Společenství Evropského společenství. Touto vyhláškou byla novelizována vyhláška č.201/2005 Sb. Tato vyhláška je v novelizovaném znění k dispozici na www.czso.cz

b) - předpisy EU:

- nařízení Komise (ES) č.1982/2004, kterými se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004, o statistice Společenství obchodu se zbožím mezi členskými státy a nařízení Komise (ES) č. 1915/2005, kterým se mění nařízení č.1982/2004.

Od 1. 1. 2009 dochází k významným změnám ve vykazování zboží sledovaném v Intrastatu. Mění se mimo jiné limit hodnoty zboží odeslaného nebo přijatého z jiného členského státu od počátku roku 2009. Práh pro vykazování v roce 2009 bude činit 8 milionů Kč fakturované hodnoty zboží odeslaného do ostatních členských států EU i přijatého z ostatních členských států EU, přičemž zpravodajská jednotka, která překročila osvobozující práh v roce 2008 (2 nebo 4 miliony Kč), musí vykazovat údaje do Intrastatu nejméně do konce roku 2009. Další významnou změnou je povinné uvádění údaje o vlastní hmotnosti do výkazů Intrastat i pro ty podpoložky kombinované nomenklatury, kterým je v celním sazebníku přiřazen kód doplňkové měrné jednotky. Tyto údaje byly nepovinné a proto bylo v 1/3 členských států upuštěno od jejich sledování. Vzhledem k tomu, že se ztrácela logická kontrola nad těmi to výkazy je uvádění například hmotnosti i počtu kusů živých zvířat od 1. 1. 2009 povinné.

5. Licenční politika

Systém dovozních a vývozních licencí a certifikátů je založen na Nařízení Komise č. 376/2008, které stanoví společná prováděcí pravidla k aplikaci licencí v členských státech EU. Smyslem licenčního režimu je:

- získávat údaje pro analýzu a kontrolu dovozu a vývozu (a následné řízení trhu),
- zajišťovat systém celních kvót na dovozy,
- zabezpečit dodržování závazků GATT/WTO v oblasti dovozu a vývozu.

Dovozní a vývozní licence představují oprávnění, ale zároveň i závazek pro vývoz nebo dovoz určitého množství konkrétního výrobku v daném období platnosti licence.

Licence pro obiloviny vydává SZIF jako platební agentura v rámci společné organizace trhu s obilovinami. Veškerý dovoz a vývoz produktů, které patří pod společnou organizaci trhu s obilovinami, podléhá předložení dovozní nebo vývozní licence. Společná prováděcí pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí a osvědčení o stanovení náhrady předem pro zemědělské produkty jsou stanoveny v Nařízení komise č. 376/2008 ze dne 23. dubna 2008. Veškeré informace týkající se výdeje licencí pro obiloviny jsou uvedeny na internetových stránkách www.szif.cz

6. Daňová politika

V souvislosti se vstupem do Evropské unie musela Česká republika jako členský stát přizpůsobit svůj daňový systém principům stanoveným právní úpravou Evropských společenství. Jednou z oblastí, které se tato změna dotkla, je režim daně z přidané hodnoty uplatňovaný u obchodů uskutečňovaných uvnitř společného trhu EU. Ode dne vstupu ČR do EU je Česká republika povinna uplatňovat DPH v souladu s pravidly, která existují v Evropské unii. Základní principy pro zdanění daní z přidané hodnoty jsou obsaženy v Šesté směrnici Rady EU č. 77/388/EHS, ve znění pozdějších předpisů. Tyto principy jsou členské státy povinny implementovat do svých národních právních předpisů. V České republice to je nový zákon o DPH č. 235/2004 Sb., který od 1. 5. 2004 nahradil stávající zákon č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů.

Zákonem č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních došlo od roku 2004 k zásadním změnám při správě, placení i termínech splatnosti spotřebních daní. Při plnění daňových povinností platí, není-li v příslušném daňovém zákonu stanoveno jinak, společná procesní pravidla, která byla přijata zákonem ČNR č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o správě daní a poplatků"). Podle specifických ustanovení zákona o spotřebních daních mohou předkládat daňová přiznání k uplatnění nároku na vrácení spotřební daně také právnické a fyzické osoby, mající postavení daňových poplatníků, které nakoupily nebo samy vyrobily a prokazatelně použily minerální oleje pro výrobu tepla (dále jen "topné oleje") a vybrané minerální oleje pro zemědělskou prvovýrobu, lesní školky a obnovu a výchovu lesa (dále jen "zelená nafta"). Zákon č. 292/2009 Sb., kterým se měnil zákon č. 237/2004 Sb., a zákon č. 693/2004 Sb., o spotřebních daních, nezměnil nárok na vrácení 60 % spotřební daně, vznikající právnickým a fyzickým osobám, provozujícím zemědělskou prvovýrobu, lesní školky a obnovu a výchovu lesa, které nakoupily stanovené druhy olejů, paliv a maziv a prokazatelně je použily pro výše uvedené druhy činností. Způsob výpočtu vratky spotřební daně a ostatní podrobnosti upravuje vyhláška MZe č. 395/2008 Sb., s účinností od 30. 10. 2008.

7. Legislativa ČR vztahující se k obilovinám

Následující přehled právních předpisů navazuje na přehled z předchozí Situační a výhledové zprávy Obiloviny z prosince 2008 a zahrnuje výběr právních předpisů týkajících se komodity obiloviny do částky 123 roku 2009.

Zákon č. 367/2009 Sb.,

Úplné znění zákona č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenční fondu, jak vyplývá z pozdějších změn.

Účinnost od 26. 10. 2009.

Uveřejněno v č. 119/2009 Sbírký zákonů.

Zákon č. 300/2009 Sb.,

Zákon, kterým se mění zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 4. 9. 2009.

Uveřejněno v č. 91/2009 Sbírký zákonů.

Zákon č. 299/2009 Sb.,

Zákon, kterým se mění zákon č. 569/1991 Sb., o Pozemkovém fondu České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 4. 9. 2009.

Uveřejněno v č. 91/2009 Sbírký zákonů.

Zákon č. 292/2009 Sb.,

Zákon, kterým se mění zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Účinnost od 4. 9. 2009.

Uveřejněno v č. 90/2009 Sbírký zákonů.

Zákon č. 291/2009 Sb.,

Zákon, kterým se mění zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Účinnost od 4. 9. 2009.

Uveřejněno v č. 90/2009 Sbírký zákonů.

Zákon č. 289/2009 Sb.,

Zákon, kterým se mění zákon č. 676/2004 Sb., o povinném značení lihu a o změně zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 4. 9. 2009.

Uveřejněno v č. 90/2009 Sbírký zákonů.

Zákon č. 215/2009 Sb.,

Zákon, kterým se mění zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 627/2004 Sb., o evropské společnosti, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění zákona č. 126/2002 Sb., zákon č. 357/1992 Sb., o dani dědické, darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, a zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 20. 7. 2009.

Uveřejněno v č. 65/2009 Sbírký zákonů.

Zákon č. 109/2009 Sb.,

Zákon, kterým se mění zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla) ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 27. 4. 2009.

Uveřejněno v č. 33/2009 Sbírký zákonů.

Zákon č. 96/2009 Sb.,

Zákon, kterým se mění zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 14. 4. 2009.

Uveřejněno v č. 30/2009 Sbírký zákonů.

Zákon č. 95/2009 Sb.,

Zákon, kterým se mění zákon č. 569/1991 Sb., o Pozemkovém fondu České republiky, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 14. 4. 2009.

Uveřejněno v č. 30/2009 Sbírký zákonů.

Zákon č. 85/2009 Sb.,

Úplné znění zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, jak vyplývá z pozdějších změn

Účinnost od 1. 4. 2009.

Uveřejněno v č. 26/2009 Sbírký zákonů.

Zákon č. 9/2009 Sb.,

Zákon, kterým se mění zákon č. 156/1998 Sb., o hnojivech, pomocných půdních látkách, pomocných rostlinných přípravcích a substrátech a o agrochemickém zkoušení půd (zákon o hnojivech) ve znění pozdějších předpisů a další související zákony.

Účinnost od 8. 1. 2009.

Uveřejněno v č. 3/2009 Sbírký zákonů.

Nařízení vlády č. 336/2009 Sb.,

Nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 82/2006 Sb., o stanovení dalších údajů evidovaných u půdního bloku nebo u dílu půdního bloku v evidenci využití zemědělské půdy.

Účinnost od 1. 10. 2009.

Uveřejněno v č. 105/2009 Sbírký zákonů.

Nařízení vlády č. 45/2009 Sb.,

Nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění nařízení vlády č. 114/2008 Sb.

Účinnost od 1. 2. 2009.

Uveřejněno v č. 14/2009 Sbírký zákonů.

Nařízení vlády č. 113/2009 Sb.,

Nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 115/2004 Sb., o stanovení některé postupy při provádění opatření společné organizace trhu se škrobem, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 28. 4. 2009.

Uveřejněno v č. 34/2009 Sbírký zákonů.

Nařízení vlády č. 101/2009 Sb.,

Nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 224/2004 Sb., o některých podrobnostech provádění společných organizací trhu v režimu dovozních a vývozních licencí a osvědčení o stanovení náhrady předem pro zemědělské produkty.

Účinnost od 22. 4. 2009.

Uveřejněno v č. 32/2009 Sbírký zákonů.

Vyhláška č. 369/2009 Sb.,

Vyhláška o podrobnostech uvádění osiva a sadby pěstovaných rostlin do oběhu.

Účinnost od 30. 10. 2009.

Uveřejněno v č. 119/2009 Sbírký zákonů.

Vyhláška č. 353/2009 Sb.,

Vyhláška, kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 274/1998 Sb., o skladování a způsobu používání hnojiv, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 12. 10. 2009.

Uveřejněno v č. 110/2009 Sbírký zákonů.

Vyhláška č. 271/2009 Sb.,

Vyhláška, kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 474/2000 Sb., o stanovení požadavků na hnojiva, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 27. 8. 2009.

Uveřejněno v č. 82/2009 Sbírký zákonů.

Vyhláška č. 257/2009 Sb.,

Vyhláška o používání sedimentů na zemědělské půdě.

Účinnost od 14. 8. 2009.

Uveřejněno v č. 77/2009 Sbírký zákonů.

Vyhláška č. 178/2009 Sb.,

Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 356/2008 Sb., kterou se provádí zákon č. 91/1996 Sb., o krmivech, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 22. 6. 2009.

Uveřejněno v č. 53/2009 Sbírký zákonů.

Vyhláška č. 159/2009 Sb.,

Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 215/2008 Sb., o opatřeních proti zavlékání a rozšiřování škodlivých organismů rostlin a rostlinných produktů.

Účinnost od 9. 6. 2009.

Uveřejněno v č. 47/2009 Sbírký zákonů.

Vyhláška č. 147/2009 Sb.,

Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 334/2006 Sb., o mechanizačních prostředcích na ochranu rostlin
Účinnost od 28. 5. 2009.

Uveřejněno v č. 44/2009 Sbírky zákonů.

Vyhláška č. 146/2009 Sb.,

Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 329/2004 Sb., o přípravcích a dalších prostředcích na ochranu rostlin ve znění vyhlášky č. 371/2006 Sb.

Účinnost od 28. 5. 2009.

Uveřejněno v č. 44/2009 Sbírky zákonů.

Vyhláška č. 17/2009 Sb.,

Vyhláška o zjišťování a nápravě ekologické újmy na půdě.

Účinnost od 16. 1. 2009.

Uveřejněno v č.6/2009 Sbírky zákonů.

Vyhláška č. 11/2009 Sb.,

Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 449/2006 Sb., o stanovení metodik zkoušek odlišnosti, uniformity, stálosti a užitné hodnoty odrůd, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 13. 1. 2009.

Uveřejněno v č. 4/2009 Sbírky zákonů.

Vyhláška č. 412/2008 Sb.,

Vyhláška o stanovení seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků.

Účinnost od 1. 12. 2008.

Uveřejněno v č. 134/2008 Sbírky zákonů

Vyhláška č. 399/2008 Sb.,

Vyhláška, kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 221/2002 Sb., kterou se stanoví sazebník náhrad nákladů za odborné a zkušební úkony vykonávané v působnosti Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského, ve znění vyhlášky č. 129/2005 Sb.

Účinnost od 7. 11. 2008.

Uveřejněno v č. 130/2008 Sbírky zákonů.

Vyhláška č. 395/2008 Sb.,

Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 48/2008 Sb., o způsobu výpočtu nároku na vrácení spotřební daně zaplacené v cenách některých minerálních olejů spotřebovaných v zemědělské prvovýrobě.

Účinnost od 7. 11. 2008.

Uveřejněno v č. 130/2008 Sbírky zákonů.

Vyhláška č. 393/2008 Sb.,

kteou se mění vyhláška č. 201/2005 Sb., o statistice vyváženého a dováženého zboží a způsobu sdělování údajů o obchodu mezi Českou republikou a ostatními členskými státy Evropských společenství, ve znění vyhlášky č. 563/2006 Sb.

Účinnost od 30. 10. 2008.

Uveřejněno v č. 127/2008 Sbírky zákonů.

Vyhláška č. 389/2008 Sb.,

Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 232/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých zákonů, týkajících se klasifikace, balení a označování nebezpečných chemických látek a chemických přípravků, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 27. 10. 2008.

Uveřejněno v č. 126/2008 Sbírky zákonů.

Vyhláška č. 387/2008 Sb.,

kteou se mění vyhláška č. 381/2007 Sb., o stanovení maximálních limitů reziduí pesticidů v potravinách a surovinách, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 23. 10. 2008.

Uveřejněno v č. 125/2008 Sbírky zákonů.

8. Významná nařízení ES k společné organizaci trhu v odvětví obilovin

Pravidla režimu intervenčního obchodu s obilovinami stanovuje Evropská komise a jsou platná pro všechny členské státy Evropské unie. Zde jsou uvedeny základní nařízení pro sektor obiloviny, platná do současnosti. Tyto platná nařízení jsou průběžně novelizována.

Nařízení Rady (ES) č. 1234/2007

kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty („jednotné nařízení o společné organizaci trhů“).

Nařízení Rady (ES) č. 735/2007

kterým se mění nařízení (ES) č. 1784/2003 o společné organizaci trhu s obilovinami (reforma SOT – zavedení stropů intervence pro kukuřici).

Nařízení Rady (ES) č. 72/2009

o úpravách společné zemědělské politiky změnou nařízení (ES) č. 247/2006, (ES) č. 320/2006, (ES) č. 1405/2006, (ES) č. 1234/2007, (ES) č. 3/2008, (ES) č. 479/2008 a zrušení nařízení (EHS) č. 1883/78, (EHS) č. 1254/89, (EHS) č. 2247/89, (EHS) č. 2055/93, (ES) č. 1868/94, (ES) č. 2596/97, (ES) č. 1182/2005 a (ES) č. 315/2007 („Health Check“).

Nařízení Komise (ES) č. 687/2008

kterým se stanoví postupy pro přejímání obilovin platebními agenturami nebo intervenčními agenturami a metody analýzy pro určování jakosti obilovin.

Nařízení Komise (ES) č. 127/2009

kterým se stanovují postupy a podmínky pro uvedení do prodeje obilovin ze zásob platebních nebo intervenčních agentur.

Nařízení Komise (ES) č. 1290/2005

o financování společné zemědělské politiky (SZP).

Nařízení Komise (ES) č. 884/2006

kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1290/2005, pokud jde o financování intervenčních opatření ve formě veřejného skladování Evropským zemědělským a záručním fondem (EZZF) a o zaúčtování operací veřejného skladování platebními agenturami členských států.

Nařízení Komise (ES) č. 1249/1996

kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení rady (EHS) č. 1766/1992, pokud jde o dovozní cla v odvětví obilovin.

Nařízení Komise (ES) č. 1301/2006

kterým se stanoví společná pravidla ke správě dovozních celních kvót pro zemědělské produkty, které podléhají režimu dovozních licencí.

Nařízení Komise (EHS) č. 2220/1985

kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k režimu záruk pro zemědělské produkty.

Nařízení Komise (ES) č. 376/2008

kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí a osvědčení o stanovení náhrady předem pro zemědělské produkty.

Nařízení Komise (ES) č. 612/2009

kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k režimu vývozních náhrad pro zemědělské produkty.

Nařízení Komise (ES) č. 1342/2003

kterým se stanoví zvláštní prováděcí pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí v odvětví obilovin a rýže.

Nařízení Komise (ES) č. 514/2008

kterým se mění nařízení (ES) č. 376/2008, kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí a osvědčení o stanovení náhrady předem pro zemědělské produkty, jakož i nařízení (ES) č. 1439/95, (ES) č. 245/2001, (ES) č. 2535/2001, (ES) č. 1342/2003, (ES) č. 2336/2003, (ES) č. 1345/2005, (ES) č. 2014/2005, (ES) č. 951/2006, (ES) č. 1918/2006, (ES) č. 341/2007, (ES) č. 1002/2007, (ES) č. 1580/2007 a (ES) č. 382/2008 a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 1119/79.

Nařízení Komise (ES) č. 1276/2008

o sledování vývozu zemědělských produktů, pro které jsou poskytovány náhrady nebo jiné částky, prováděném prostřednictvím fyzických kontrol.

9. Harmonizované, revidované nebo nové ČSN vztahující se k obilovinám

Do 31. srpna 2009 byly vypracovány Zemědělským střediskem technické normalizace AGROFERT HOLDING a.s., Praha a vydány Českým normalizačním institutem, Praha níže uvedené harmonizované nebo nové technické normy pro obiloviny:

ČSN 46 1100-2 Obiloviny potravinářské – Část 2: Pšenice potravinářská. Vydání provedeno v květnu 2001; platí od 1. 7. 2001. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1100-2 Obilí potravinářské – Část 2: Pšenice potravinářská z dubna 1994.

ČSN 46 1100-3 Obiloviny potravinářské – Část 3: Pšenice tvrdá (*Triticum durum*). Vydání provedeno v lednu 2002; platí od 1. 7. 2001. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1100-3 Obilí potravinářské – Část 3 : Pšenice tvrdá z dubna 1994.

ČSN 46 1100-4 Obiloviny potravinářské – Část 4: Žito. Vydání provedeno v květnu 2001; platí od 1. 7. 2001. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1100 - 4 Obilí potravinářské – Část 4: Žito z dubna 1994.

ČSN 46 1100-5 Obiloviny potravinářské – Část 5 : Ječmen sladovnický. Vydání provedeno v březnu 2005; platí od 1. 1. 2006. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1100 - 5 Obiloviny potravinářské – Část 5: Ječmen sladovnický z dubna 1994 včetně Změny Z1 z října 2002.

ČSN 46 1100-7 Obiloviny potravinářské – Část 7: Oves potravinářský. Vydání provedeno v lednu 2002; platí od 1. 7. 2001. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1100 - 7 z března 1994.

ČSN 46 1200-2 Obiloviny – Část 2: Pšenice. Vydání provedeno v květnu 2001; platí od 1. 7. 2002. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1200 - 2 Obilí krmné – Část 2: Pšenice krmná z března 1994.

ČSN 46 1200-3 Obiloviny – Část 3: Ječmen. Vydání provedeno v červenci 2001; platí od 1. 7. 2002. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1200-3 Obilí krmné – Část 3: Ječmen krmný z října 1994 a současně ČSN 46 1100 - 6 Obilí potravinářské – Část 6: Ječmen potravinářský ze srpna 1994.

ČSN 46 1200-4 Obiloviny – Část 4: Oves. Vydání provedeno v lednu 2002; platí od 1. 7. 2002. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1200 - 4 Obilí krmné – Část 4: Oves krmný z března 1994.

ČSN 46 1200-5 Obiloviny – Část 5: Žitovec (triticale). Vydání provedeno v lednu 2002; platí od 1. 7. 2002. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1200 - 5 Obilí krmné – Část 5: Žitovec (triticale) z března 1994.

ČSN 46 1200-6 Obiloviny – Část 6: Kukuřice. Vydání provedeno v červenci 2001; platí od 1. 7. 2002. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1200 - 6 Obilí krmné – Část 6: Kukuřice krmná z října 1994 a současně ČSN 46 1100 - 8 Obilí potravinářské – Část 8: Kukuřice potravinářská z dubna 1994.

ČSN 46 1200-7 Obiloviny – Část 7: Proso. Vydání provedeno v říjnu 2003; platí od 1. 11. 2003. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1200 - 7 Obilí krmné – Část 7: Proso z října 1994.

ČSN 46 1200-8 Obiloviny – Část 8: Pohanka. Vydání provedeno v říjnu 2003; platí od 1. 11. 2003. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1200 - 8 Obilí krmné – Část 8: Pohanka z října 1994.

ČSN 46 1200-9 Obiloviny – Část 9: Mohár a čumíza. Vydání provedeno v říjnu 2003; platí od 1. 11. 2003. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1200 - 9 Obilí krmné – Část 9: Mohár a čumíza z října 1994.

ČSN 46 1200-10 Obiloviny – Část 10: Čirok. Vydání provedeno v lednu 2003; platí od 1. 2. 2003. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1200 - 10 Obilí krmné – Část 10: Čirok z října 1994.

ČSN 46 1011-6 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin – Část 6: Zkoušení obilovin – Stanovení obsahu příměsí a nečistot. Vydání provedeno v lednu 2002; platí od 1. 7. 2002. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1011 - 6 z 11. 4. 1988.

ČSN 46 1011-11 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin – Část 11: Zkoušení obilovin – Stanovení podílu zrn se sníženou sklovitostí u pšenice tvrdé (*Triticum durum*). Vydání provedeno v lednu 2003; platí od 1. 2. 2003. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1011 - 11 z 11. 4. 1988.

ČSN 46 1011-18 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin – Část 18: Zkoušení obilovin – Stanovení obsahu dusíkatých látek. Vydání provedeno v únoru 2003; platí od 1. 3. 2003. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1011 - 17 z 11. 4. 1988 a ČSN 46 1011 - 18 z 11. 4. 1988.

Změna ZI k ČSN 46 1011-7 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin – Část 7: Zkoušení obilovin – Stanovení podílu plných zrn. Vydání provedeno v říjnu 2002; platí od 1. 11. 2002.

Změna ZI k ČSN 46 1100-1 Obilí potravinářské – Část 1: Společná ustanovení ze srpna 1998.

Vydání Změny ZI provedeno v červenci 2001; platí od 1. 7. 2002.

Změna ZI k ČSN 46 1200-1 Obiloviny – Část 1: Společná ustanovení ze srpna 1998.

Vydání Změny ZI provedeno v červenci 2001; platí od 1. 7. 2002.

Změna Z2 k ČSN 46 1200-1 Obiloviny – Část 1: Společná ustanovení ze srpna 1998

Vydání Změny Z2 provedeno v srpnu 2002; platí od 1. 9. 2002.

Změna Z1 k ČSN 46 1100-5 Obiloviny potravinářské – Část 5: Ječmen sladovnický z března 2005. Vydání Změny Z1 provedeno v lednu 2006; platí od 1. 2. 2006.

Změna Z1 k ČSN 46 12006-6 Obiloviny – Část 6: Kukuřice z července 2001. Vydání Změny Z1 provedeno v listopadu 2007; platí od 1. 12. 2007.

Změna Z1 k ČSN 46 1200-10 Obiloviny – Část 10: Čirok z ledna 2003. Vydání změny provedeno v listopadu 2007; platí od 1. 12. 2007.

ČSN 46 1011-12 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin – Část 12: Zkoušení obilovin – Třídění sladovnického ječmene – Praktická metoda. Vydání provedeno v listopadu 2005; platí od 1. 1. 2006. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1011 – 12 z 11. 4. 1988 včetně změn Z1 a Z2.

ČSN 46 1011-13 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin – Část 13: Zkoušení obilovin – Stanovení klíčivosti sladovnického ječmene. Vydání provedeno v listopadu 2005; platí od 1. 1. 2006. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1011 – 13 z 11. 4. 1988 včetně změn Z1 a Z2.

ČSN 46 1011-14 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin – Část 14: Zkoušení obilovin – Stanovení energie klíčivosti sladovnického ječmene. Vydání provedeno v listopadu 2005; platí od 1. 1. 2006. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1011 – 14 z 11. 4. 1988 včetně změn Z1 a Z2.

Změna Z1 k ČSN 46 1100-3 Obiloviny potravinářské – Část 3: Pšenice tvrdá (Triticum durum) z ledna 2002. Vydání Změny Z1 provedeno v září 2004; platí od 1. 10. 2004.

ČSN ISO 5223+Amd.1 (46 1012) Zkušební síta pro obiloviny. Vydání provedeno v říjnu 2000; platí od 1. 7. 2002. Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 5223:1995 včetně změny ISO 5223:1995/Amd.1:1999.

ČSN ISO 712 (46 1014) Obiloviny a výrobky z obilovin – Stanovení vlhkosti – Praktická referenční metoda. Vydání provedeno v lednu 2003; platí od 1. 2. 2003. Po nabytí účinnosti této normy se ruší ČSN ISO 712 (46 1014) Obiloviny a výrobky z obilovin – Stanovení obsahu vody – (Praktická referenční metoda) z ledna 1993.

ČSN ISO 6644 (46 1015) Tekoucí obiloviny a mlýnské výrobky – Automatický odběr vzorků mechanickými vzorkovači. Vydání provedeno v lednu 2006; platí od února 2006.

ČSN ISO 5529 (46 1022) Pšenice – Stanovení sedimentačního indexu – Zeleného test. Vydání provedeno v říjnu 2000; platí od listopadu 2000. Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 5529:1992.

ČSN ISO 9648 (46 1023) Čirok – Stanovení obsahu taninu. Vydání provedeno v lednu 2003; platí od 1. 2. 2003. Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 9648:1988.

ČSN ISO 7971-2 (46 1013) Obiloviny – Stanovení objemové hmotnosti zvané „hektolitrová váha“ – Část 2 Praktická metoda. Vydání provedeno v červenci 2003; platí od 1. 4. 2004. Po nabytí účinnosti se ruší ČSN 46 1011-5 z 11. 4. 1988 a zároveň se mění ČSN 994178 z 21. 3. 1990.

ČSN ISO 13690 (46 1024) Obiloviny, luštěniny a mlýnské výrobky – Odběr vzorků ze statických dávek. Vydání provedeno v lednu 2004; platí od 1. 2. 2004. Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 13690:1999.

ČSN EN ISO 3093 (46 1026) Pšenice, žito, pšeničná a žitná mouka, pšenice tvrdá (durum) a semolína z pšenice tvrdé – Stanovení čísla poklesu podle Hagberga-Pertena. Vydání provedeno v prosinci 2007; platí od 1. 1. 2008. Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 3093:2004.

ČSN ISO 2171 (46 1019) Obiloviny, luštěniny a výrobky z nich – Stanovení obsahu popela spalováním. Vydání provedeno v prosinci 2008; platí od 1. 1. 2009. Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 2171:2007.

10. Podpůrné programy pro rok 2009

Systém podpor do zemědělství v České republice se v roce 2009 nezměnil a zůstal prakticky stejný. Pro české zemědělce tak stále představuje možnost přístupu do značně širokého spektra podpůrných prostředků.

Systém podpor lze rozdělit na: **I./ Přímé platby a národní doplňkové platby (Top – Up)**
II./ Program rozvoje venkova na období 2007 - 2013
III./ Národní podpory

I./ Přímé platby

Zemědělská výroba je v podmínkách společné zemědělské politiky EU podporována systémem tzv. přímých plateb. Detailní struktura přímých plateb se může v jednotlivých členských státech lišit, nicméně systém jednotné platby na plochu, který je aplikován v ČR, umožňuje podporovat veškerou zemědělskou půdu. Od roku 2004 aplikuje ČR spolu s některými novými členskými státy EU (Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Slovensko, Polsko a od roku 2007 i Rumunsko a Bulharsko) systém přímých podpor zemědělcům formou jednotné platby na plochu tzv. SAPS (Single Area Payment Scheme). Dle čl. 122 nařízení Rady (ES) č. 73/2009 je novým členským státům včetně ČR umožněno aplikovat SAPS do konce roku 2013. Výrazným specifickým je úplné oddělení od produkce (tzv. decoupling), přičemž se platba váže na skutečně obhospodařovanou zemědělskou půdu, která je způsobilá, tj. k 30. 6. 2004 se nacházela v dobrém zemědělském stavu.

Jednotná platba na plochu (SAPS)

SAPS je poskytován ze zdrojů EU na hektar způsobilé a oprávněné zemědělské půdy. Jedná se o zákonem vymezené zemědělské kultury dle § 3i zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství. Jsou to následující zemědělské kultury: orná půda, travní porost, vinice, chmelnice, ovocný sad, školka, zelenářská zahrada a jiná kultura (např. rychle rostoucí dřeviny). Poskytnutí finanční podpory v rámci SAPS je mimo jiné podmíněno řádným obhospodařováním zemědělské půdy a dodržováním podmínek dobrého zemědělského a environmentálního stavu (Good Agricultural and Environmental Conditions). Od roku 2009 je podmíněno také dodržováním některých zákonných požadavků na hospodaření, tzv. SMR (Statutory Management Requirements), které jsou společně s GAEC známy pod pojmem kontrola podmíněnosti, tzv. Cross-Compliance. Cross Compliance představuje vazbu mezi přijatou podporou v rámci společné zemědělské politiky a dodržováním určitých standardů v jednotlivých zemědělských podnicích. Důvodem pro jejich zavedení bylo postupné oddělení poskytovaných plateb od produkce, v souvislosti se kterým by mohlo dojít k opouštění zemědělské půdy a k prudkému poklesu produkce. EU tedy vymezila nová pravidla týkající se ochrany životního prostředí, pohody hospodářských zvířat, kvality a bezpečnosti potravin.

Vzhledem k tomu, že novým členským státům po svém vstupu do EU nebylo umožněno vyplácet přímé platby v plné výši, bylo v přístupových smlouvách stanoveno jejich postupné navyšování. V roce 2004 odpovídaly platby 25 % úrovně plateb poskytovaných ve starých členských státech (EU-15), 30 % v roce 2005, 35 % v roce 2006, 40 % v roce 2007. Od roku 2008 jsou každoročně zvyšovány o 10 % až do dosažení stejné úrovně plateb v EU-15 v roce 2013. Přehled základních ukazatelů SAPS v rámci ČR je uveden v tabulce I.

Tabulka I: Srovnání obálek a sazeb SAPS v letech 2004 - 2009

Rok	Nařízení vlády	Úroveň plateb EU-15 (%)	Obálka SAPS (mil. EUR)	Sazba (EUR/ha)	Směnný kurz (CZK/EUR)	Sazba (CZK/ha)
2004	243/2004	25	198,940	56,41	32,45	1 830,40
2005	144/2005	30	249,296	71,42	29,55	2 110,70
2006	144/2005	35	310,457	88,89	28,32	2 517,80
2007	47/2007	40	355,384	101,40	27,53	2 791,50
2008	47/2007	50	437,762	124,160	24,66	3 072,20
2009	47/2007	60	517,895	149,426	25,16	3 710,00

Zdroj : Ministerstvo zemědělství ČR

Národní doplňkové platby (Top-Up)

Současně se systémem SAPS bylo novým členským státům umožněno přímé podpory dorovnávat z vlastních zdrojů (tzv. národní doplňkové platby k přímým podporám – Top-Up) o 30 % unijní sazby. Přístupová smlouva a nařízení Rady (ES) č. 1782/2003, v platném znění, umožňují dorovnávat přímé podpory z vlastních zdrojů o max. 30 % unijní sazby, respektive v roce 2005 do 60 %, v roce 2006 do 65 %, v roce 2007 do 70 %, v roce 2008 do 80 % a v roce 2009 do 90 % výše sazby platné v EU ke dni 30. 4. 2004. V případě, že v roce 2003 byl v novém členském státě Evropské unie aplikován systém obdobný přímé podpoře ve starých členských státech Evropské unie (EU 15), lze aktuální podporu navýšit až do úrovně roku 2003 se zvýšením o 10 %, maximálně však do 100 % unijní sazby, platné ke dni 30. 4. 2004. Dorovnání do 100 % unijní sazby je pro ČR u bramborového škrobu přímo uvedeno v Přístupové smlouvě.

Na základě vodítek Evropské komise z roku 2007, ve kterých bylo rozhodnuto o částečném decouplingu (oddělení od produkce), byly v roce 2008 v rámci Top-Up podporovány následující sektory:

V rámci tzv. plateb oddělených od produkce:

- chmel,
- přežvýkavci (skot, ovce, kozy)
- zemědělská půda,
- brambory pro výrobu škrobu,

a plateb vázaných na produkci:

- pěstování lnu na vlákno,
- pěstování chmele,
- chov ovcí, popřípadě koz,
- chov krav bez tržní produkce mléka.
- brambory pro výrobu škrobu.

Ve srovnání s předchozím rokem 2007 došlo k rozšíření podpory orné půdy na půdu zemědělskou (Top-Up na SAPS). V některých sektorech dochází k rozšíření možnosti využití národních doplňkových plateb za účelem plného využití možností plateb vázaných na produkci (např. s pokračující podporou sektoru přežvýkavců došlo k rozšíření o subsektory krav bez tržní produkce mléka a ovce a kozy) tak, aby bylo plně využito možností daných komunitárním právem pro komplementární účinek plateb vázaných na produkci a plateb oddělených od produkce.

Pro rok 2009 zůstává v platnosti stejná struktura podporovaných sektorů jako v roce 2008 a stejné zůstává i rozčlenění na platby oddělené od produkce a platby vázané na produkci pro jednotlivé sektory tak, jak je výše uvedeno.

Přesná sazba výše národních doplňkových plateb je každoročně stanovována v závislosti na počtu žadatelů, resp. zjištěné výměře oprávněné pro poskytnutí národní doplňkové platby nebo počtu VDJ (v případě platby na přežvýkavce), na množství prostředků alokovaných ze státního rozpočtu a dále na výši maximální obálky a maximální sazby na jednotku, které byly schváleny Evropskou komisí pro daný sektor.

Tabulka 2: Srovnání sazeb a celkového množství vyplacených finančních prostředků v rámci národních doplňkových plateb (Top-Up) v oblasti rostlinné výroby v letech 2005 - 2009

Kalendářní rok	Top-Up v oblasti rostlinné výroby	počet ha	sazba Kč/ha	celkem vyplaceno Kč
2005	některé plodiny na orné půdě	2 035 640,74	2 314,90	4 712 304 749
2006	některé plodiny na orné půdě	2 056 818,43	2 240,40	4 608 096 011
2007	orná půda k 31.3.2007	2 570 218,21	1 755,10	4 510 989 980
2008	zemědělská půda (SAPS)	3 512 832,22	1 341,40	4 712 113 140
2009	zemědělská půda (SAPS)	3 512 539,53	1 184,00	4 158 846 804

Zdroj: Ministerstvo zemědělství ČR

II./ Program rozvoje venkova na období 2007 - 2013 - PRV

Program rozvoje venkova ČR na období 2007 - 2013 vychází z nařízení Rady (ES) č. 1698/2005, o podpoře rozvoje venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova, a zejména navazuje na Národní strategický plán rozvoje venkova, schválený vládou usnesením ze dne 10. května 2006 č. 499. Evropskou komisí byl Program rozvoje venkova schválen dne 23. května 2007.

Realizace Programu venkova se zaměřuje na čtyři klíčové oblasti, tj. **Osy I- - IV-**, jejichž cílem je zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví, zlepšování životního prostředí a krajiny, kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova. Čtvrtá průřezová osa **LEADER** klade důraz na vytváření a rozvíjení místních partnerství venkovských subjektů a tím přispějí k realizaci priorit os I, II a především osy III.

PRV je realizován prostřednictvím následujících os a opatření:

Opatření Osy I – zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví

- Modernizace zemědělských podniků
- Investice do lesů
- Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům
- Pozemkové úpravy
- Seskupení producentů
- Další odborné vzdělávání a informační činnost
- Zahájení činnosti mladých zemědělců
- Předčasné ukončení zemědělské činnosti
- Využívání poradenských služeb

Opatření Osy II - zlepšování životního prostředí a krajiny

- Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech
- Platby v rámci Natury 2000 na zemědělské půdě a Rámcové směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES - Platby v rámci Natury 2000 na zemědělské půdě
- Agroenvironmentální opatření - Postupy šetrné k životnímu prostředí (vč. ekologického zemědělství a integrované produkce)
- Agroenvironmentální opatření - Ošetřování travních porostů
- Platby v rámci Natury 2000 v lesích
- Lesnicko-environmentální platby

- Agroenvironmentální opatření - Péče o krajinu
- Platby v rámci Natury 2000 na zemědělské půdě a Rámcové směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES – Rámcové směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES (WFD)
- Zalesňování zemědělské půdy
- Obnova lesního potenciálu po kalamitácha podpora společenských funkcí lesů

Opatření Osy III - kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova

- Diverzifikace činností nezemědělské povahy
- Podpora zakládání podniků jejich rozvoje
- Podpora cestovního ruchu
- Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení služby
- Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova
- Vzdělávání a informace

Opatření Osy IV - Leader

- Místní akční skupina
- Realizace místní rozvojové strategie
- Realizace projektů spolupráce

Příjem žádostí na projektová opatření Programu rozvoje venkova probíhá třikrát ročně v předem stanovených termínech na Státním zemědělském a intervenčním fondu (SZIF).

III./ Národní podpory

- 1./ Dotační tituly ministerstva zemědělství
- 2./ Podpory PGRLF

I./ Dotační tituly ministerstva zemědělství

Ministerstvo zemědělství ČR vydalo zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na základě § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, pro rok 2009. Tyto zásady byly schváleny usnesením č. 969 z 45. schůze Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky ze dne 10. 12. 2008.

Oblasti obilovin se dotýkají zejména následující podpůrné programy:

3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin

Účelem je zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence šíření hospodářsky závažných virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných osivem a sadbou.

3.d. – podpora tvorby rostlinných genotypů s vysokou rezistencí k biotickým a abiotickým faktorům a diferencovanou kvalitou obilovin včetně kukuřice, malých zrnin, olejnin, luskovin, brambor, píce, zelenin, chmele, révy vinné a ovocných dřevin.

Podpora do výše 80 % prokázaných vyjmenovaných nákladů (viz část D Zásad). Program může být v průběhu roku modifikován dle případných připomínek Evropské komise.

9. Poradenství a vzdělávání

9.A Speciální poradenství

9.A.b. Speciální poradenství pro rostlinnou výrobu

Podporováno je vydávání publikací doporučených odrůd a souvisejících informací, poskytované pěstitelům zdarma, pořádání výstav pěstovaných rostlin, podpora pořádání seminářů a školení pro pěstitelskou veřejnost a podpora zajištění samostatných odrůdových zkoušek registrovaných odrůd polních plodin za účelem zajistit získání a šíření informací o pěstitelských vlastnostech registrovaných odrůd polních plodin.

9.F. Podpora poradenství v zemědělství

9.F.e. - regionální a cílený přenos informací o realizaci společné zemědělské politiky, zajišťovaný prostřednictvím Krajských informačních středisek pro rozvoj venkova a zemědělství (KIS). Podpora je poskytnuta formou dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční). Výše podpory je 400 000 Kč na žadatele.

9.F.h. – účelem je poskytnout formou telefonického, elektronického, písemného či osobního kontaktu malým a středním podnikům všeobecné informace o podpůrných programech, informovat o nezbytnosti dodržování podmínek správné výrobní praxe především v souvislosti s plněním požadavků cross-compliance a agroenvironmentálních programech. Podpora je poskytnuta formou dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční). Výše podpory je do 300 Kč na člena členské základny.

10. D Podpora evropské integrace nevládních organizací

Účelem je podpora vstupu, členství, zastoupení členství a činnost českých stavovských agrárních nevládních (u členů řádných i přidružených) v mezinárodních nevládních organizacích (podpora rozvoje demokratické občanské společnosti), za které se z hlediska tohoto dotačního titulu pro rok 2009 považují : Konfederace mladých farmářů (CEJA), Evropská konfederace zemědělských producentů (COPA), Všeobecný výbor pro zemědělské družstevnictví EU (COGECA), Konfederace potravinářských sdružení EU 15 (CIAA), Konfederace evropských vlastníků lesa (CEPF), Evropská federace obecních lesů (FECOF), Asociace evropských regionů horských oblastí (EUROMONTANA) a Sdružení evropských vinařských regionů (AREV). Výše podpory je fixní částka dle rozhodnutí MZe podle náročnosti začlenění do vyjmenovaných mezinárodních nevládních organizací. Podpora je poskytnuta formou dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční).

13. Podpora zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu

Účelem dotace je zvýšení kvality zpracování zemědělských produktů, zvyšování konkurenceschopnosti potravinářských podniků, respektive krmiv na evropském trhu, hlavně s ohledem na jakost, nezávadnost a dohledatelnost výrobků. Dotaci lze poskytnout pro :

- modernizaci a rekonstrukci výrobních zařízení,
- zavádění nových technologií,
- zlepšení a racionalizaci postupů zpracování zemědělských produktů,
- investice ke zlepšování a monitorování kvality potravinářských výrobků, respektive krmiv
- zavádění technologií šetrných k životnímu prostředí,
- zavádění technologií souvisejících s dohledatelností potravinářských výrobků, respektive krmiv

Podpora do výše 25 % vynaložených nákladů projektu (minimální hodnota nákladů 1 mil. Kč/ 1 projekt/1 příjemce) je poskytnuta formou dotace na pořízení dlouhodobého hmotného majetku (dříve investiční).

2./ Podpory PGRLF

PGRLF, a.s. poskytuje podporu v rámci níže uvedených programů:

- poskytování finančních prostředků určených pro snížení úrokového zatížení v případě úvěru („dotace“) (program **ZEMĚDĚLEC** a program **PŮDA**)
- poskytování finančních prostředků určených pro snížení úrokového zatížení v případě úvěru („dotace“) a poskytnutí zajištění úvěru („garance“) podnikatelským subjektům v oblasti zemědělství (program **PROVOZ**, program **ZPRACOVATEL - PROVOZ** a program **PODPORA KRÁTKODOBÉHO FINANCOVÁNÍ**)
- poskytování finanční podpory pojištění zemědělcům na úhradu nákladů spojených s pojištěním plodin a hospodářských zvířat

- poskytování finanční podpory pojištění na úhradu nákladů spojených s pojištěním sadebního materiálu lesních dřevin pěstovaného ve školkách s produkcí sadebního materiálu lesních dřevin.
- poskytování podpory v rámci dotačního titulu PROGRAM POSKYTOVÁNÍ PODPORY PODPŮRNÝM A GARANČNÍM ROLNICKÝM A LESNICKÝM FONDEM, A.S. VE FORMĚ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ URČENÝCH PRO DOKONČENÍ PROJEKTOVÝCH ZÁMĚRŮ OBCÍ V PROGRAMU ROZVOJE VENKOVA ČR NA OBDOBÍ 2007 - 2013

I. Investiční programy:

I/ Program Zemědělec

Předmět a účel Podpory - cílem Programu je vytvořit předpoklady pro rozvoj zemědělských subjektů, kdy příjemce Podpory investuje zejména do strojního zařízení, vybavení či technologických celků, přičemž podporovaná investice musí sloužit ke snížení výrobních nákladů, modernizaci či zlepšení jakosti.

a) V rámci tohoto Programu je podporován zejména nákup následujících investic:

traktor, sklízecí mlátička, adaptér ke sklízecí mlátičce, pluh, podmítač, brány rotační i diskové, rotavátor, mulčovač, žací stroj, obraceč, shrnovač, rozdružovač, ovíječka, lis a balička na slámu a seno, secí kombinace, rozmetadlo, osečkovač, návěs – přívěs, nástavba – nosič nástaveb, tahač, postřikovač, půdní fréza, samosběrací vůz, řezačka, krmný vůz, nakladač, rosič, kypřič, sazeč, drtič hrud, kompaktor, kultivátor, stroj na sběr kamene, sklízec cukrovky, manipulátor, stroje na aplikaci kejdy, odplevelovač, překopávač kompostu, půdní válce, smyk, vyorávač, nahrnovač, senážní vůz.

b) V rámci tohoto Programu není zejména podporováno:

- nákup obchodních a družstevních podílů a nákup akcií,
- běžné opravy technologických zařízení budov a staveb (vč. střech),
- nákup zvířat (vč. základního stáda),
- nákup produkčních práv,
- výsadba jednoletých rostlin,
- nákup automobilů.

V rámci investičního programu **ZEMĚDĚLEC** je Žadateli - mladému zemědělci podpora navýšena o 1 % (fyzické osobě, která v roce podání žádosti nedosáhne věku 40 let nebo právnické osobě, kde fyzická osoba která plní funkci statutárního orgánu a zároveň se podílí na základním kapitálu z více než 50 % a která nedosáhne v roce podání žádosti věku 40 let). Toto navýšení je poskytováno nejdéle do konce roku, ve kterém Žadatel – mladý zemědělec – dovrší věku 40 let.

Žadatelem může být subjekt, který zároveň splňuje tato kritéria:

- je zemědělským podnikatelem
- je zemědělským prvovýrobcem
- v době podání žádosti tvoří jeho příjmy ze zemědělské výroby, z činností v oblasti zpracování produkce ze zemědělské výroby, dotací z veřejných zdrojů a dalších plnění stanovených PGRLF alespoň 25 % celkových příjmů.

Platí od 10. 3. 2009: a) zvýšení dotace úroků z úvěru ze 3 % na 4 %

b) zvýhodnění i pro mladé právnické osoby + 1 %

c) podpora je určena i velkým podnikům ve smyslu příslušné definice ES

2/ Program Půda

Předmět a účel Podpory - cílem Programu je podpořit nákup nestátní zemědělské půdy, včetně trvalých porostů (sadů, vinic, chmelnic – dále jen "půdy"), za účelem hospodaření (provozování zemědělské výroby) na této půdě.

V rámci investičního programu PŮDA je žadateli - mladému zemědělci (podnikatel - fyzická osoba, který v roce podání žádosti nedosáhl věku 40 let) podpora navýšena o 1 %.

Žadatelem může být subjekt, který zároveň splňuje tato kritéria:

- je zemědělským podnikatelem
- je zemědělským prvovýrobcem
- v době podání žádosti tvoří jeho příjmy ze zemědělské výroby, z činností v oblasti zpracování produkce ze zemědělské výroby, dotací z veřejných zdrojů a dalších plnění stanovených PGRLF alespoň 25 % celkových příjmů
- je malým nebo středním podnikem podle definice přijaté Evropskou komisí.

Rozhodnutím jediného akcionáře PGRLF, a.s. ze dne 3. září 2009 bylo stanoveno ukončení příjmu žádostí o poskytnutí podpory v rámci dotačního titulu - programu Půda na den 30. září 2009, v souladu s ustanovením části A.5.6. Pokynů pro poskytování podpor PGRLF a.s. ze dne 5. 2. 2008, č.j. PGRLF a.s. 5030/08 ve znění dodatku č. I ze dne 10. 3. 2009.

II. Provozní programy:

I/ Program PROVOZ

Předmět a účel Podpory - cílem provozního programu PROVOZ je přispět k řešení přechodného nedostatku vlastních finančních zdrojů na provozní účely u zemědělských prvovýrobců a podnikatelů zabývajících se hospodařením v lese.

Žadatelem může být subjekt, který zároveň splňuje tato kritéria:

- zemědělský podnikatel – prvovýrobce nebo
- podnikatel zabývající se hospodařením v lese dle zákona o zemědělství
- nejméně 25 % z celkových příjmů tvoří příjmy ze zemědělské (lesnické) činnosti
- uzavřel úvěrovou smlouvu s dobou splatnosti maximálně 18 měsíců

Poskytovaná podpora:

- podpora ve formě dotace části úroků z provozních úvěrů
- podpora ve formě zajištění provozních úvěrů
- podpora se nevztahuje: a) mzdové a ostatní osobní náklady
b) nákup pohonných hmot a maziv
c) náklady na investice
- dotace části úroků: nepřekročí úvěrový rámec 25,0 mil. Kč
- výše: vypočtena dle metodiky uvedené v Dočasném rámci Společenství pro opatření státní podpory zlepšující přístup k financím (současný předpoklad cca 3 %)
- garance: 0 – 30 % respektive 0 – 50 % z nesplacené jistiny úvěru v případě, zatížení ha zemědělské půdy VDJ na úrovni 0,4 VDJ/ha ZP
- garantovaná částka nepřekročí hodnotu 25,0 mil. Kč
- poskytnutí garance bude zpoplatněno, a to v souladu se Sdělením Komise na státní podpory ve formě záruk dle ratingového ohodnocení konkrétního žadatele o podporu.

Program schválen rozhodnutím vlády ČR ze dne 9. března 2009. Příjem žádostí byl zahájen dne 7. 5. 2009.

2/ Program ZPRACOVATEL - PROVOZ

Předmět a účel Podpory - cílem programu ZPRACOVATEL - PROVOZ je přispět k řešení přechodného nedostatku vlastních finančních zdrojů na provozní účely u podnikatele provozujícího činnosti v oblasti zpracování produkce ze zemědělské výroby.

Oprávněný žadatel:

- podnikatel provozující činnosti v oblasti zpracování produkce ze zemědělské výroby
- zpracováním se rozumí jakýkoli úkon na zemědělském produktu (tj. na produktu uvedeném v příloze I Smlouvy o ES), jehož výsledkem je produkt, který je rovněž zemědělským produktem, s výjimkou činností prováděných v zemědělském podniku, které jsou nezbytné pro přípravu živočišného nebo rostlinného produktu pro první prodej
- uzavřel úvěrovou smlouvu s dobou splatnosti maximálně 18 měsíců
- v době podání žádosti tvoří jeho příjmy ze zemědělské výroby, z činností v oblasti zpracování produkce ze zemědělské výroby, dotací z veřejných zdrojů a dalších plnění stanovených PGRLF alespoň 25 % celkových příjmů

Poskytovaná podpora

- podpora ve formě dotace části úroků z provozních úvěrů
- podpora ve formě zajištění provozních úvěrů
- podpora se nevztahuje: a) mzdové a ostatní osobní náklady
b) nákup pohonných hmot a maziv
c) náklady na investice
- dotace části úroků: nepřekročí úvěrový rámec 50 mil. Kč
- výše: vypočtena dle metodiky uvedené v Dočasném rámci Společenství pro opatření státní podpory zlepšující přístup k financím (současný předpoklad cca 3 %)
- garance: 0 – 50 % z nesplacené jistiny úvěru
- garantovaná částka nepřekročí hodnotu 50,0 mil. Kč
- poskytnutí garance bude zpoplatněno, a to v souladu se Sdělením Komise na státní podpory ve formě záruk dle ratingového ohodnocení konkrétního žadatele o podporu.

Program schválen rozhodnutím Vlády ČR ze dne 9. března 2009. Příjem žádostí byl zahájen dne 7. 5. 2009.

3/ Program PODPORA KRÁTKODOBÉHO FINANCOVÁNÍ

Předmět a účel Podpory - cílem programu PODPORA KRÁTKODOBÉHO FINANCOVÁNÍ je přispět k řešení přechodného nedostatku vlastních finančních zdrojů u zemědělských prvovýrobců způsobených dlouhou dobou splatnosti faktur ze strany zpracovatelů zemědělských produktů a tím také částečně umožnit zpracovatelům disponovat s finančními prostředky bez nutnosti čerpání provozních úvěrů, tedy sekundárně dochází k úspoře finančních prostředků také na straně zpracovatelů zemědělských produktů.

Oprávněný žadatel:

- zemědělský podnikatel – prvovýrobce
- nejméně 25 % z celkových příjmů tvoří příjmy ze zemědělské činnosti
- datum splatnosti faktury, která bude předmětem financování nepřesáhne 120 kalendářních dnů

Poskytovaná podpora:

- podpora ve formě dotace části úroků
- podpora ve formě zajištění
- stejný princip jako u předchozích programů s tím, že je možnost podpořit i odkup pohledávek respektive úrokové zatížení s odkupem pohledávek spojené

- dotace části úroků: nepřekročí úvěrový rámec 25,0 mil. Kč
- výše: vypočtena dle metodiky uvedené v Dočasném rámci Společenství pro opatření státní podpory zlepšující přístup k financím (současný předpoklad cca 3 %)
- garance: 0 – 50 % z nesplacené jistiny úvěru
- garantovaná částka nepřekročí hodnotu 25,0 mil. Kč
- poskytnutí garance bude zpoplatněno, a to v souladu se Sdělením Komise na státní podpory ve formě záruk dle ratingového ohodnocení konkrétního žadatele o podporu

Program schválen rozhodnutím Vlády ČR ze dne 9. března 2009. Příjem žádostí byl zahájen dne 3. 8. 2009.

III. ELIMINACE RIZIK ZEMĚDĚLSKÉHO PODNIKÁNÍ:

I/ Program PODPORA POJIŠTĚNÍ

- podprogram Podpora pěstitelů na úhradu nákladů spojených s pojištěním plodin
- podprogram Podpora chovatelů na úhradu nákladů spojených s pojištěním hospodářských zvířat

Předmět a účel Podpory - cílem programů je zpřístupnění pojistné ochrany širokému okruhu zemědělců a tím dosažení vyššího zajištění podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným škodám. Účelem podpory je částečná kompenzace pojistného, vynaloženého na zemědělské pojištění.

2/ Program PODPORA POJIŠTĚNÍ - POSKYTOVÁNÍ FINANČNÍ PODPORY POJIŠTĚNÍ PRODUKCE ŠKOLEK S PRODUKČÍ SADEBNÍHO MATERIÁLU LESNÍCH DŘEVIN

Předmět a účel Podpory - cílem programu je zpřístupnění pojistné ochrany sadebního materiálu lesních dřevin ve školkách s produkcí sadebního materiálu lesních dřevin, dosažení větší propojitelnosti.

IV. PROGRAM POSKYTOVÁNÍ PODPORY PODPŮRNÝM A GARANČNÍM ROLNICKÝM A LESNICKÝM FONDEM, A.S. VE FORMĚ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ URČENÝCH PRO DOKONČENÍ PROJEKTOVÝCH ZÁMĚRŮ OBCÍ V PROGRAMU ROZVOJE VENKOVA ČR NA OBDOBÍ 2007 - 2013

Předmět a účel Podpory - cílem programu je zlepšení životních podmínek v obcích, rozvoj obcí a zvýšení atraktivity vesnic pro bydlení, relaxaci, dále pak ochrany kulturního dědictví venkova a zázemí pro společenské, kulturní, sportovní a jiné aktivity včetně zvyšování společenské hodnoty lesů. Poskytovaná podpora - přímá investiční a neinvestiční podpora.

Oprávněný žadatel

obce podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, svazky obcí dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, které:

- zaregistrovaly žádost o podporu v Programu rozvoje venkova v I.-5. kole příjmu žádostí, tj. v letech 2007 a 2008,
- mají uzavřenou dohodu o poskytnutí dotace z PRV a ze strany Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF) jim nebyla ukončena administrací jejich žádosti
- dosud nepředložily žádost o proplacení výdajů z PRV – vztahuje se na I. – 4. kolo příjmu žádostí
- nejsou oprávněny na základě čl. 71 nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 žádat o DPH jako způsobilý výdaj z PRV a zároveň nejsou ke dni předložení žádosti o proplacení výdajů z PRV registrované jako plátce DPH ve smyslu zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

Předmět podpory

- daň z přidané hodnoty (DPH) jako příslušenství k nákladům vynaložených obcí (případně svazkem obcí) na úhradu investičních i neinvestičních projektových záměrů PRV realizovaných ve veřejném zájmu, a to zejména do
 - a) zlepšení dopravní a technické infrastruktury a vzhledu obcí,
 - b) vybudování a rekonstrukce vodovodů, kanalizací, čistíren odpadních vod (ČOV),
 - c) územního plánování,
 - d) studií a programů obnovy, využití a regenerace kulturního dědictví venkova,
 - e) obnovy a zhodnocení kulturního dědictví venkova,
 - f) stálých výstavních expozic a muzeí,
 - g) občanského vybavení a služeb,
 - h) zázemí pro společenské, kulturní, sportovní, environmentální a církevní aktivity,
 - i) zvyšování společenské hodnoty lesů.

Výše podpory

- výše podpory se odvozuje z DPH příslušné ke způsobilým výdajům, ze kterých je stanovena dotace z PRV, maximálně však do částky odpovídající DPH k proplacené dotaci z PRV. Výše podpory poskytnuté PGRLF nepřesáhne v součtu s proplacenou dotací z PRV částku původně přiznané dotace.

Program schválen rozhodnutím Vlády ČR ze dne 7. září 2009 a schválen rozhodnutím jediného akcionáře ze dne 14. září 2009.

II. Nepotravinářské využití obilovin

V této části jsou uvedeny výsledky statistického šetření za první pololetí roku 2009. Konečná data za rok 2009 budou k dispozici nejdříve během prvního čtvrtletí příštího roku.

Obiloviny, jež nacházejí uplatnění rovněž pro nepotravinářské účely, jsou mimo výrobu krmiv pro hospodářská zvířata hojně využívány rovněž na produkci biopaliv. Může se jednat buď o paliva určená k přímému spalování, kdy celou rostlinu, tzn. zrno i slámu, lze spalovat ve speciálních kotlích přímo v rozdržené formě, ve slisované formě (v balících) nebo v podobě pelet či briket. Poslední zmíněná forma skýtá pro obiloviny možnost využití v kotlích s automatickým podáváním, což umožňuje bezobslužný kontinuální provoz, popřípadě i s naprogramovaným časováním a nastavením zajišťujícím z uživatelského hlediska vysokou míru komfortu.

V současnosti se však z obilovin pro energetické využití nejčastěji vyrábí kapalná dopravní paliva, označovaná též jako biopaliva první generace. Alternativou za benzín je nejvíce využíván bioethanol vyráběný kvasným procesem. K jeho produkci je zapotřebí plodina s dostatečným obsahem cukrů resp. škrobů jako jsou právě obiloviny, ale i cukrová řepa.

Stejně jako ostatní členské státy EU řešila i ČR problematiku související se aplikací biopaliv v praxi. V ČR byla proto zavedena povinnost přimíchávání biosložek do dopravních paliv, která respektuje závazky ČR na plnění cílů EU v oblasti obnovitelných zdrojů energie. Implementací příslušných směrnic EU do české národní legislativy tak u nás byla tato povinnost zavedena novelizací zákona č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší.

Povinné přimíchávání biosložek do fosilních paliv tak v případě benzínu znamená, že od roku 2009 musí být minimálně 3,5 % z celkového objemu prodaného benzínu tvořeno biosložkou – bioetanolem. Širší využití biopaliv je pak dále podpořeno zejména prostřednictvím Víceletého programu podpory dalšího uplatnění biopaliv v dopravě. Pilířem tohoto programu jsou změny zákona o spotřebních daních, které již byly v podobě příslušných novelizací schváleny a které nabudou účinnosti následující měsíc po vyhlášení ve sbírce zákonů. Podpora se v tomto případě týká „čistých“

biopaliv a jejich vysokoprocentních směsí (SMN 30, E85, E95, čistý rostlinný olej) a spočívá v daňové úlevě, resp. ve vrácení proporcionalní části spotřební daně.

Zdrojem pro výrobu dopravních biopaliv jsou v případě bioetanolu (alternativa benzínu) zejména obiloviny (pšenice, kukuřice apod.) dále pak cukrová řepa a v zahraničí rovněž cukrová třtina. V souvislosti s výrobou bioetanolu mají v případě ČR dominantní roli zejména obiloviny. Orientační výtěžnosti biopaliv z hlavních plodin jsou znázorněny v tabulce 1.

Tab. 1: Orientační výtěžnosti biopaliv z hlavních plodin

Produkt	Plodina	Výnos zrna (cca) t/ha ¹⁾	Výtěžnost paliva hl/t ²⁾	Výtěžnost paliva z ha hl/ha
Bioetanol	Cukrová řepa	50,72	1,07	54,27
	Brambory	21,31	0,83	17,69
	Pšenice	4,86	3,85	18,71
	Kukuřice	6,49	3,80	24,66
	Žito	4,27	4,15	17,72
	Triticale	3,93	3,98	15,64
MEŘO	Řepka	2,82	3,97	11,20

¹⁾ Pramen : ČSÚ – průměr let 2003 – 2007

²⁾ Pramen : BIOMASA – obnovitelný zdroj energie (Pastorek, Kára, Jevič – Public 2004)

K cílenému pěstování polních plodin pro energetické účely byla, stejně jako v předchozím roce, i v roce 2009 jedinou podporou na plochu dostupnou pro naše zemědělce podpora dostupná v rámci celé Evropské unie tzv. „uhlíkový kredit“ nebo „C-kredit“. Jedná se o podporu na plochu, na které jsou pěstovány plodiny určené primárně k energetickému využití, ve výši 45 /ha. Subvence se tedy vztahuje rovněž na obiloviny. Plochy a minimální množství obilovin, které pěstitelé využili nebo využijí ještě v roce 2010 pro energetické účely, jsou zobrazeny v tabulce 2.

Tab. 2: Orientační výtěžnosti biopaliv z hlavních plodin

Plodina	Výměra ¹⁾ (ha)	RV-EP 2009 ²⁾ (t/ha)	Sklizeň 2009 ³⁾ (t)
ječmen jarní	138,38	3,30	456,65
ječmen ozimý	93,25	3,30	307,73
oves	13,17	2,50	32,93
pšenice ozimá	573,93	4,10	2 353,11
žito	216,84	3,20	693,89
triticale ozimé	1 372,79	3,20	4 392,93
triticale jarní	433,75	3,20	1 388,00
kukuřice	7 090,95	5,70	40 418,42
Obiloviny celkem	9 933,06	-	50 043,65

Pramen: MZe

¹⁾ Výměra: Celková plocha, na níž byly podány žádosti o podporu "C-Kredit"

²⁾ RV-EP 2009 - reprezentativní výnos energetické plodiny stanovený pro rok 2009

³⁾ Sklizeň 2009 - minimální množství obilovin, jež měli žadatelé použít k energetickým účelům (součin výměry a RV-EP)

Statistiku produkce, spotřeby a dalších ukazatelů o pohybu bioetanolu bez ohledu na původní produkční plodinu (obiloviny, řepa, třtina) dlouhodobě sleduje Ministerstvo průmyslu a obchodu. Vývoj situace bioetanolu v ČR za první pololetí roku 2009 je vyobrazen v tabulce 3.

Tab.3: Domácí produkce, dovoz, vývoz, změna zásob a hrubá spotřeba bio-etanolu (pro pohon motorů) v ČR v roce 2009 po měsících (v tunách)

Měsíc	1	2	3	4	5	6	Součet
Domácí produkce	3 583	7 207	8 360	6 329	7 832	9 479	42 790
Dovoz	2 655	4 243	2 686	3 721	2 641	1 823	17 769
Vývoz	890	1 881	1 526	5 528	5 640	5 499	20 964
Změna zásob +/-	348	2 308	3 819	-1 191	-539	-610	4 135
Hrubá spotřeba	5 000	7 261	5 702	5 713	5 372	6 413	35 461

Pramen : Ministerstvo průmyslu a obchodu

Vzhledem k nutnosti plnění cílů EU v oblasti bioenergetiky i s přihlédnutím ke zvyšující se poptávce po energetické biomase v Evropě se pěstování obilovin pro energetické účely jeví i do budoucna jako perspektivní.

MEZINÁRODNÍ TRH S OBILOVINAMI

Odhady světové produkce a obchodu u pšenice a ostatních obilovin (mil. t)

	2007/08	2008/09 ¹⁾	2009/10 ²⁾	Změna 2009/10 proti 2008/09 (%)
Pšenice				
Sklizeň - svět	610,50	682,75	671,89	-1,59
z toho USA	55,82	68,02	60,31	-11,33
EU 27	120,13	151,07	138,01	-8,64
Východoevropské země bez SNS a baltických států	4,38	4,62	4,70	+1,73
SNS	92,54	115,59	110,92	-4,04
Dovoz - svět	113,52	139,40	121,83	-12,60
z toho USA	3,01	3,46	3,10	-10,40
EU 27	6,94	7,74	7,00	-9,56
Východoevropské země bez SNS a baltických států	1,92	1,69	1,68	-0,59
SNS	6,02	6,54	5,05	-22,78
Spotřeba - svět	616,96	639,28	648,35	+1,42
z toho USA	28,61	34,29	33,28	-2,95
EU 27	116,53	127,50	128,00	+0,39
Východoevropské země bez SNS a baltických států	5,58	5,53	5,83	+5,42
SNS	75,00	76,57	78,78	+2,89
Zásoby na konci marketingového roku - svět	121,28	164,73	188,28	+14,30
z toho USA	8,32	17,87	24,07	+34,70
EU 27	12,34	18,27	16,27	-10,95
Východoevropské země bez SNS a baltických států	1,04	1,38	1,41	+2,17
SNS	10,61	18,51	20,77	+12,21
<i>Obiloviny kromě pšenice a rýže</i>				
Sklizeň - svět	1 076,65	1 102,42	1 091,64	-0,97
z toho USA	349,86	326,11	343,93	+5,46
EU 27	136,12	161,56	152,47	-5,63
Východoevropské země bez SNS a baltických států	9,53	12,16	11,98	-1,48
SNS	53,91	78,14	66,47	-14,93
Dovoz - svět	130,05	106,97	106,68	-0,27
z toho USA	3,61	2,88	2,63	-8,68
EU 27	19,89	2,86	2,93	+2,45
Východoevropské země bez SNS a baltických států	1,00	0,84	0,94	+11,90
SNS	1,03	0,64	0,62	-3,13
Spotřeba - svět	1 056,04	1 072,81	1 103,78	+2,89
z toho USA	274,53	275,97	290,38	+5,22
EU 27	154,16	152,11	152,91	+0,53
Východoevropské země bez SNS a baltických států	10,90	10,82	10,98	+1,48
SNS	50,30	56,42	55,48	-1,67
Zásoby na konci marketingového roku - svět	159,56	189,47	177,33	-6,41
z toho USA	45,06	47,08	46,13	-2,02
EU 27	12,77	19,84	18,23	-8,11
Východoevropské země bez SNS a baltických států	1,04	1,48	1,80	+21,62
SNS	4,41	9,67	8,29	-14,27

Pramen: USDA, Listopad 2009

Poznámka: Procenta jsou vypočtená ze zaokrouhlených údajů
2008/09 ¹⁾ předběžné údaje, 2009/10 ²⁾ odhady

Podle údajů USDA z listopadu 2009 činila světová produkce pšenice v uplynulém marketingovém roce 2008/09 celkem 682,75 mil. tun, světová produkce rýže 445,77 mil. tun a světová produkce ostatních obilovin mimo pšenici a rýži 1 102,42 mil. tun. Dohromady tak globální produkce obilovin dosahovala 2, 231 mld. t. Podle údajů uvedeného zdroje lze uvést celosvětovou spotřebu obilovin včetně rýže za marketingový rok 2007/08 ve výši 2,101 mld. t, za marketingový rok 2008/09 ve výši 2,148 mld. t a pro marketingový rok 2009/10 činí předpoklad USDA zhruba 2,189 mld. t.

Podle říjnové zprávy IGC světová produkce obilovin (bez rýže) dosáhne v marketingovém roce 2009/10 cca 1,760 mld. t, což je o 33,0 mil. t méně než v předchozím roce. Přes pokles o cca 2,0 % oproti loňskému rekordnímu roku se jedná o druhou největší produkci obilovin. Meziročně je nárůst produkce markantní především v USA. V Kanadě, EU, Rusku, Ukrajině a v Číně je na druhou stranu zaznamenáván významný pokles produkce. Tyto země v nicméně již v marketingovém roce 2008/09 dosáhly často rekordních výsledků sklizně obilovin. Ceny obilovin na světových trzích již druhým rokem zaznamenávají trend poklesu a v některých zemích EU jejich úroveň již klesla pod cenu intervenční. Tato situace je do značné míry ovlivněna nejen vyšší nabídkou obilovin, ale i pokračující globální ekonomickou krizí a převážně posilujícím kurzem US dolaru.

Světová spotřeba obilovin (bez rýže) odhadovaná Mezinárodní obilnářskou radou (IGC) na celkem 1,76 mld. t zaznamenala v marketingovém roce 2009/10 meziroční nárůst o 1,4 %, což je menší zvýšení v porovnání s dvěma předchozími lety. Krmné užití obilovin odhadované na 752,0 mil. t je mírně nad úrovní let minulých. Podobně i vzestup využití obilovin pro výrobu etanolu ve výši 136,0 mil. t je menší než ve dvou posledních letech. Odhad spotřeby obilovin na potravinářské účely činí dle IGC 613,0 mil. t, což odpovídá globálnímu populačnímu trendu. Vzhledem k tomu, že světová produkce obilovin převyší světovou spotřebu již po třetí rok za sebou, očekáván je další vzestup světových zásob obilovin na 373,0 mil. t, což je o 13,0 mil. t více než v roce předchozím, přičemž zásoby pěti hlavních světových exportérů (Argentina, Austrálie, Kanada, EU, USA) tvoří 125,0 mil. t.

Předpoklad světového obchodu dle IGC činí 226,0 mil. t, což je významný pokles oproti minulému roku (247,0 mil. t), kdy obchod s pšenicí dosáhl rekordní úrovně. Objem dovozu obilovin na Blízký východ by se letos měl snížit cca o 10,0 mil. tun v důsledku o hodně příznivější sklizně. Nákupy severní Afriky by měly klesnout o cca 6,0 mil. tun. V tomto roce je očekáván značný potenciál světového vývozu. Přes nižší sklizeň v Rusku a na Ukrajině si i letos tyto země zřejmě upevní silnou pozici významných světových vývozců.

Světový trh pšenice

Na základě odhadů USDA v marketingovém roce 2008/09 globální produkce pšenice vzrostla o 11,8 % ve srovnání s rokem 2007/08. Ze sklizňové plochy 225,4 mil. ha bylo sklizeno celkem 682,8 mil. tun pšenice při průměrném výnosu 3,0 t/ha. Co do objemu sklizené pšenice se jednalo se rekordní rok na globální úrovni a zejména v producentských zemích na severní polokouli včetně EU, Ruska, Ukrajiny, USA a Kanady předčila sklizeň pšenice veškerá očekávání.

Celková nabídka pšenice na mezinárodním trhu byla v roce 2008/09 zhruba ve výši 804,03 mil. t a světová spotřeba dosáhla úrovně 639,29 mil. t. Následkem vývoje mezinárodního trhu v marketingovém roce 2008/09, kdy nabídka převýšila poptávku, byl rekordní nárůst zásob dosahujících na konci roku 164,74 mil. t, ale i výrazný pokles cen.

V novém marketingovém roce 2009/10 by mělo být podle listopadového odhadu USDA ze sklizňové plochy 225,9 mil. ha sklizeno rekordních 671,9 mil. t pšenice při průměrném výnosu 3 t/ha.

Celosvětová sklizeň pšenice meziročně klesla pouze o 1,59 %, čímž se po loňském rekordu řadí na druhé místo. Pokles produkce pšenice oproti loňskému roku se předpokládá v USA, Rusku, Argentině, EU, Kanadě a na Ukrajině. Tyto země však v loňském roce často dosáhly rekordních výsledků. Na druhou stranu nárůst produkce je očekáván např. v Austrálii, Kazachstánu, Indii a Turecku.

Celková nabídka pšenice na mezinárodním trhu se v marketingovém roce 2009/10 odhaduje na 836,63 mil. t a světová spotřeba by měla vzrůst na 648,35 mil. t.

Světové exportní ceny pšenice měly v I. čtvrtině roku 2009 převážně klesající tendenci (US SRW FOB Gulf: 190 USD/t), poté jejich úroveň začala růst pod vlivem všeobecného vzestupu komodit a vzhledem k zhoršení výhledů sklizně zejména v souvislosti s nepříznivými podmínkami setí v Severní Americe. Zhruba koncem května dosáhly světové ceny svého vrcholu (US SRW FOB Gulf: 220 USD/t) a poté následovala další vlna propadu trvající zhruba do konce září 2009. Na klesání cen v tomto období mělo vliv především významné zlepšení předpokladů sklizně pšenice, pokles kurzu eura a vyhlídka zvýšení světových zásob pšenice na rekordní úroveň. Přibližně od října 2009 se opět začíná projevovat vlna pomalého vzestupu cen.

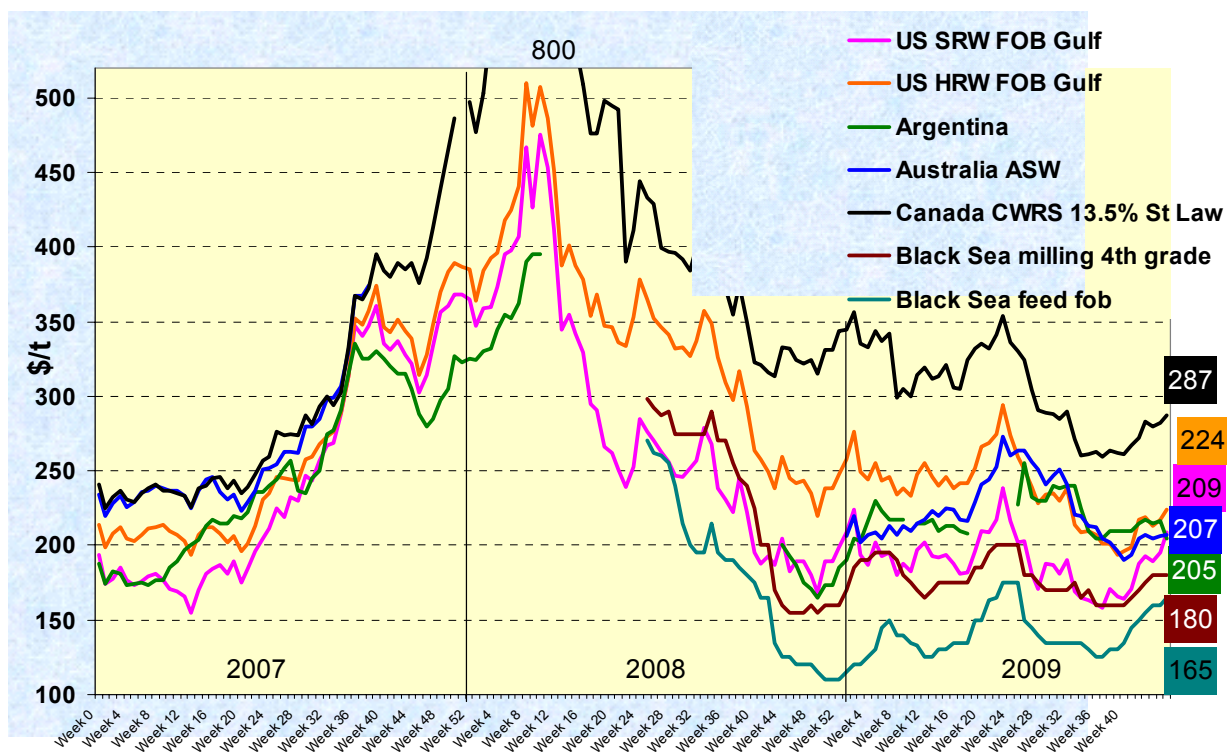
Produkce a vývoz pšenice ve vybraných zemích světa

Ukazatel	Produkce (mil. t)			Vývoz (mil. t)		
	2007/08	2008/09 ¹⁾	2009/10 ²⁾	2007/08	2008/09 ¹⁾	2009/10 ²⁾
Rusko	49,40	63,70	59,50	12,55	18,39	18,00
Ukrajina	13,90	25,90	20,50	1,2	13,04	9,00
Čína	109,30	112,50	114,50	2,84	0,72	1,50
Indie	75,81	78,60	80,58	0,1	0,1	0,2
Země EU-27	120,13	151,07	138,01	12,27	25,39	19,00
Kanada	20,05	28,61	24,00	16,56	18,58	18,00
USA	55,82	68,02	60,31	34,33	27,30	24,00
Austrálie	13,84	21,50	23,50	7,45	13,45	15,50
Argentina	18,00	8,40	8,00	10,23	8,60	1,50

Pramen: USDA Listopad 2009

Poznámka: 2008/09 ¹⁾ předběžné údaje, 2009/10 ²⁾ odhady

Vývoj exportních cen pšenice od I. I. 2007

Pramen: IGC, listopad 2009

Odhad světového obchodu s pšenicí na základě předpokladu USDA z listopadu 2009 činí 125,32 mil. t, což představuje meziroční pokles o 12,0 %. Přes zlepšení místních sklizní zůstanou dovozy na Blízký východ relativně vysoké v první polovině marketingového roku 2009/10 vzhledem k cenové konkurenci zejména ze strany Ruska a Ukrajiny. Přestože se předpokládají nižší roční

nákupy ve srovnání s loňským marketingovým rokem 2008/09, k jejich zvýšení dojde pravděpodobně v Izraeli, Sýrii, Turecku a Libanonu. Na světovém dovozu pšenice se budou dle USDA podílet především státy středního východu (22,70 mil. t), severní Afriky (18,55 mil. t), subsaharské Afriky (13,11 mil. t), jihovýchodní Asie (12,50 mil. t) a jižní Ameriky (12,89 mil. t).

Nejvyšší vývozy se předpokládají z USA ve výši 24,0 mil. t, z EU 19,0 mil. t, z Kanady 18,0 mil. t, z Ruska 18,0 mil. t, z Austrálie 15,5 mil. t a Ukrajiny 9,0 mil. t. Svou konkurenční pozici světového exportéra upevní v tomto marketingovém roce zejména Rusko, Ukrajina a Kazachstán vzhledem k nižším cenám a omezením skladových kapacit. Meziroční zvýšení vývozu reflektující lepší sklizeň je očekáváno také v Austrálii. Naopak nižší objem vývozu než v roce minulém lze očekávat z EU, Kanady a USA.

Celková světová spotřeba pšenice by v marketingovém roce 2009/10 měla dosáhnout rekordní úrovně 648,35 mil. t a to zejména v důsledku vyšších předpokladů užití na potravinářské účely a průmyslové účely. Největší spotřebu pšenice předpokládá USDA v marketingovém roce 2009/10 v EU (128,00 mil. t), v Číně (102,00 mil. t), v Indii (76,87 mil. t), Rusku (40,70 mil. t) a v USA (33,29 mil. t).

Po dvou po sobě jdoucích velmi příznivých sklizních je očekáváno další zvýšení světových zásob pšenice na rekordní úroveň ve výši 188,28 mil. t. Oproti stavu na konci marketingového roku 2008/09 se jedná o nárůst světových zásob pšenice o 12,2 %. Velké zvýšení zásob je očekáváno zejména v Číně (60,12 mil. t) a Indii (17,04 mil. t).

Světový trh rýže

Podle listopadových údajů USDA činil odhad světové produkce rýže v současném marketingovém roce 2009/10 432 mil. tun, což znamená meziroční pokles cca o 13,68 mil. tun. Celková světová plocha rýže se v tomto roce snížila na 152,1 mil. ha a průměrné výnosy zůstávají cca na stejné úrovni jako v loňském roce, tj. cca 4,2 t/ha. Kromě významného poklesu produkce v Indii, která byla zasažena nepříznivým vývojem klimatických podmínek (pozdní příchod monzunů) je předpokládána standardní produkce v hlavních pěstelských zemích JV Asie. V Číně by měla dosáhnout celková produkce 136,0 mil. t, v Indii 83,0 mil. t, v Indonésii 37,6 mil. t, v Bangladéši 30,0 mil. t, ve Vietnamu 23,8 mil. t, v Thajsku 20,0 mil. t, v Barmě 10,7 mil. t a na Filipínách 10,4 mil. t.

Světová spotřeba rýže se každoročně mírně zvyšuje. V marketingovém roce 2007/08 byla odhadována na 428,13 mil. t, v marketingovém roce 2008/09 na 435,49 mil. t a v aktuálním roce USDA předpokládá zvýšení světové spotřeby na 436,84 mil. t. Nejvyšší nárůst spotřeby je očekáván zejména v Číně (132,50 mil. t).

Zásoby rýže na konci marketingového roku 2009/10 by se dle listopadových odhadů USDA měly snížit na 85,92 mil. t.

Světový obchod s rýží by měl v marketingovém roce 2009/10 mírně vzrůst na 29,6 mil. t. Hlavními dovozci by měly být Filipíny (2,6 mil. t), Nigérie (1,6 mil. t), EU-27 (1,4 mil. t), Saúdská Arábie (1,4 mil. t), Irák (1,1 tis. t) a Irán (1,7 tis. t). Největší vývozy se předpokládají z Thajska (10,0 mil. t), z Vietnamu (5,5 mil. t), z Pákistánu (3,3 mil. t), z Indie (1,5 mil. t), z Číny (1,3 mil. t) a Barmy (1,0 mil. t). V Thajsku začne platit od listopadu 2009 nové intervenční schéma s intervenční cenou 8000 baht/t (240 USD/t).

Po výrazném propadu světových cen rýže v roce 2008 se v průběhu roku 2009 trh vcelku stabilizoval a zaznamenávají se spíše mírnější výkyvy. Asijské ceny byly v průběhu tohoto období ovlivňovány zejména nedostatkem cenové konkurence vzhledem k thajské intervenci a indickému zákazu vývozu. Po oznámení obnoveného thajského intervenčního programu a s čerstvou poptávkou z Filipín a Japonska ceny mírně vzrostly. Reprezentativní ceny zaznamenané koncem října jsou následující: Indica Thai 100 % B: 535 USD/t, US Long: 486 USD/t, Indica Vietnam 5 %: 395 USD/t, Japonica US South: 625 USD/t. Ceny rýže v EU se dlouhodobě drží vysoko nad úrovní ceny intervenční.

Světový trh ostatních obilovin (bez pšenice a rýže)

Podle údajů USDA z listopadu 2009 činila v marketingovém roce 2008/09 globální produkce ostatních obilovin kromě pšenice a rýže celkem 1 102,42 mil. t. To byl ve srovnání s předchozím rokem nárůst o 25,77 mil. t (tj. o 2,39 %). Největší část celkového sklizeného množství činila produkce ostatních obilovin v USA ve výši 326,11 mil. t, dále produkce Číny 173,20 mil. t a produkce zemí EU-27 ve výši 161,56 mil. t.

Produkce, obchod a spotřeba vybraných ostatních obilovin						
	Světová produkce (mil. t)		Světový obchod (mil. t)		Světová spotřeba (mil. t)	
	2008/09 ¹⁾	2009/10 ²⁾	2008/09 ¹⁾	2009/10 ²⁾	2008/09 ¹⁾	2009/10 ²⁾
Kukuřice	791,92	789,73	95,876	81,35	775,69	803,27
Ječmen	153,73	147,82	18,82	17,23	143,30	146,04
Čirok	64,14	63,96	6,16	6,09	64,15	64,24
Oves	26,67	24,21	2,29	2,08	25,02	24,85
Žito	17,40	16,99	0,34	0,39	16,37	16,95

Pramen: USDA, Listopad 2009

Poznámka: 2008/09 ¹⁾ předběžné údaje, 2009/10 ²⁾ odhady

Světová produkce ostatních obilovin bez pšenice a rýže by v současném marketingovém roce 2009/10 měla činit 1 091,64 mld. t, což by znamenalo ve srovnání s předchozím rokem pokles o 10,78 mil. t (tj. o 0,97 %) v důsledku předpokládaného poklesu produkce všech druhů ostatních obilovin, zejména ječmene. Největší celková produkce ostatních obilovin by měla být dosažena v USA ve výši 343,93 mil. t (z toho 328,20 mil. kukuřice, 9,24 mil. t čiroku a 4,95 mil. t produkce ječmene), produkce zemí EU-27 ve výši 152,47 mil. t (61,93 mil. t ječmene, 56,13 mil. t kukuřice, 9,50 mil. t žita, 8,50 mil. t ova), v Číně 162,00 mil. t (155,00 mil. t kukuřice), v Brazílii 53,51 mil. t (51,00 mil. t kukuřice), v Indii 40,00 mil. t., v Rusku 31,80 mil. t, v Mexiku 29,83 mil. t, na Ukrajině 23,95 mil. t. v Kanadě 22,11 mil. t a v Argentině 19,47 mil. t.

Světová spotřeba ostatních obilovin mimo pšenice a rýže je odhadována na 1,10 mld. t, tj. o 30,97 mil. t (2,89 %) více, než byla spotřeba předchozího roku. Světová spotřeba ostatních obilovin by tedy měla převyšovat produkci, a to především v důsledku předpokladu převisu spotřeby nad produkcí u kukuřice. Tato bilance by se měla promítnout v poklesu celkových konečných zásob ostatních obilovin na úroveň 177,33 mil. t. Podle uvedených informací tak i v tomto roce bude pokračovat trend, kdy globální spotřeba ostatních obilovin převyšuje jejich produkci.

Celosvětový obchod s ostatními obilovinami by měl činit 110,03 mil. t, přičemž největšími vývozci by měly být USA (56,85 mil. t), Ukrajina (10,02 mil. t) a Brazílie (9,60 mil. t).

Aktuální světová produkce ječmene by podle odhadů USDA z listopadu 2009 měla činit 147,82 mil. t. Toto množství by znamenalo meziroční pokles produkce o 5,91 mil. t (o 3,84 %). Meziroční vzestup produkce ječmene je očekávána v Austrálii (7,80 mil. t), Turecku (6,00 mil. t), Maroku (3,70 mil. t) a spíše u menších producentů, naopak pokles zaznamenávají hlavní větší producenti ječmene jako EU-27 (61,92 mil. t), Rusko (18,00 mil. t), Ukrajina (12,00 mil. t) a Kanada (9,20 mil. t).

Světová spotřeba ječmene by se naopak měla zvýšit na 146,04 mil. t. Oproti předchozímu roku by se úroveň spotřeby měla zvýšit o 2,74 mil. t (tj. o 1,91 %). Konečné zásoby ječmene by se podle listopadových odhadů měly zvýšit na 32,21 mil. t.

Aktuální globální sklizeň kukuřice pro marketingový rok 2009/10 odhadlo USDA v listopadu 2009 na 789,73 mil. t, což znamená mírný meziroční pokles o 2,19 mil. t (o 0,27 %). Z celkové produkce by měla 42,0 %, tj. cca 328,21 mil. t činit sklizeň kukuřice v USA a 20,0 %, tj. 155,00 mil. t sklizeň v Číně. Podle uvedeného zdroje lze předpokládat v marketingovém roce 2009/10 světovou spotřebu kukuřice na historicky nejvyšší úrovni 803,27 mil. t. Vývoj v posledních pět letech ukazuje na zřetelný trend neustálého nárůstu spotřeby kukuřice. Největší nárůst spotřeby kukuřice je očekáván v USA a Číně ke krmnému a průmyslovému užití. Vzhledem k převaze spotřeby nad celkovou produkcí by

mělo dojít k dalšímu poklesu světových konečných zásob kukuřice na 132,41 mil. t. Největšími vývozci kukuřice letos budou USA (53,0 mil. t), Brazílie (9,5 mil. t), Argentina (7,0 mil. t) a Ukrajina (4,0 mil. t), jejichž vývoz by měl představovat 87,0 % světového vývozu kukuřice.

V EU-27 je v současném marketingovém roce předpokládán pokles kukuřice, jejichž celkovou úroveň odhadla EK na konci září 2009 na 56,9 mil. t, což je cca o 6,1 mil. t (9,6 %) méně než v roce předcházejícím a cca o 4,9 % méně než průměr za posledních 5 let. Pokles produkce je většinou koncentrován v zemích západní EU. Vzhledem k vyšším počátečním zásobám o celkovém množství 17,7 mil. t a existujícím intervenčním zásobám o celkovém objemu 0,6 mil. t kukuřice EK opět pro letošní marketingový rok předpokládá pokračující trend poklesu dovozu kukuřice, jehož celkovou úroveň odhaduje na cca 3,0 mil. t. Celková spotřeba kukuřice se v EU stabilně pohybuje kolem 60,0 mil. t. Na základě předpokladů periodika Strategie Grains by v tomto roce měla být nabídka a poptávka na trhu kukuřice vyrovnaná. Podobně jako ostatní obiloviny, evropské ceny kukuřice zaznamenaly v období od začátku marketingového roku do konce září 2009 značný propad a v několika zemích zejména střední a východní Evropy ceny kukuřice klesly pod úroveň ceny intervenční. Od října 2009 se nicméně tento trend obrátil a ceny kukuřice v EU opět rostou.

Evropská unie

Na základě odhadů Evropské Komise bylo v marketingovém roce 2008/09 z celkové plochy 60,3 mil. ha sklizeno 314,0 mil. t obilovin, z čehož využitelná produkce činila 309,4 mil. t. Jednalo se o mimořádně příznivou sklizeň, v důsledku které se zvýšila celková nabídka obilovin na trhu EU až na cca 369,8 mil. t a ceny obilovin významně poklesly. Odčerpání přebytků obilovin z trhu se realizovalo zejména formou vývozu, který v minulém marketingovém roce dosáhl rekordního výsledku o celkovém objemu 30,1 mil. t vyvezených obilovin, přičemž 78,0 % (23,4 mil. t) bylo zastoupeno pšenicí. Jako nástroj SZP pro odčerpání přebytků z trhu fungoval v tomto roce intervenční nákup, v rámci kterého bylo pro tento rok stanoveno omezení intervenčním stropem pro kukuřici ve výši 750,0 tis. t. V intervenčních zásobách EU 27 se na konci marketingového roku 2008/09 nacházelo cca 1,57 mil. t obilovin, z toho 5,0 % pšenice (81,0 tis. t), 59,0 % ječmene (923,0 tis. t), 36,0 % kukuřice (555,0 tis. t) a 502,0 t čiroku. Celková produkce převýšila celkovou spotřebu, v důsledku čehož v EU došlo ke zvýšení zásob na konci marketingového roku, čímž byl posílen tlak na evropské ceny obilovin pokračující v sestupné tendenci.

Na základě odhadů EK ze září 2009 bylo v aktuálním marketingovém roce z celkové plochy 58,9 mil. ha sklizeno 293,1 mil. t obilovin. K největšímu meziročnímu poklesu osevní plochy došlo u pšenice tvrdé o 7,8 %. U pšenice a ječmene představuje meziroční pokles osevních ploch cca 2,0 %, u kukuřice 4,0 %. Podle bilance obilovin EU-27 pro hospodářský rok 2009/10 je celková využitelná produkce obilovin v EU odhadována na 290,1 mil. t, z toho pšenice obecná 128,9 mil. t, pšenice tvrdá 9,1 mil. t, ječmen 61,6 mil. t, kukuřice 56,5 mil. t, žito 9,6 mil. t, oves 8,2 mil. t, triticales 11,0 mil. t a ostatní obiloviny 5,5 mil. t. Ve srovnání s minulým rokem celková produkce obilovin v EU klesla o 6,7 %. Ve vztahu k průměrné produkci za posledních pět let se jedná o mírně nadprůměrnou produkci vyšší o 1,6 %. Produkce obilovin meziročně klesla ve všech hlavních producentských státech kromě Polska, kde produkce stoupla o 4,9 % tj.: o 1,1 % ve Francii, 2,0 % v Německu, 5,8 % ve Spojeném království, 25,0 % ve Španělsku, 13,0 % v Itálii, 21,4 % v Maďarsku a 10,1 % v Rumunsku. Meziroční pokles produkce o více než 10,0 % dále zaznamenaly Slovensko (o 20,0 %), Irsko (o 27,8 %), Portugalsko (o 18,0 %), Estonsko (o 13,1 %) a Bulharsko (o 10,7 %). Sklizené obiloviny dosahují průměrného výnosu 4,99 t/ha, což představuje meziroční snížení o 4,4 %, avšak nárůst o 1,8 % oproti pětiletému průměru. Největší pokles výnosů je očekáván u pšenice seté (tj. o 6,4 % oproti marketingovému roku 2008/09).

Při odhadu dovozu ve výši cca 10,1 mil. t a úrovni počátečních zásob (65,0 mil. t) činí celková nabídka obilovin na trhu EU dle odhadů EK cca 365,8 mil. t. Celková spotřeba je dle bilance EU odhadována na 275,3 mil. t, přičemž ve struktuře využití obilovin EK počítá s nárůstem průmyslové spotřeby obilovin zejména díky zvýšenému užití obilovin na výrobu biopaliv (7,7 mil. t), kde je počítáno s vyšším využitím pšenice. Krmné užití obilovin je oproti minulému roku naopak nižší (170,0 mil. t) zejména vzhledem k pokračujícímu trendu poklesu stavu hospodářských zvířat v EU.

Obchodní bilance obilovin je i v tomto marketingovém roce pro EU příznivá. EU je za prvních devatenáct měsíců marketingového roku 2009/10 čistým vývozcem 4,2 mil. t obilovin s úrovní dovozu ve výši 3,9 mil. t a vývozu 8,1 mil. t. Hlavní složkou vyvážených obilovin je opět převážně pšenice setá (7,2 mil. t).

Intervence, která je od marketingového roku 2009/10 omezena nulovým stropem pro nákup kukuřice, je otevřena od 1. 11. 2009. V intervenčních zásobách EU 27 se ke 12. 11. 2009 nacházelo celkem 2,505 mil. t obilovin, z toho 7,0 % pšenice (172,0 tis. t), 71,0 % ječmene (1,78 mil. t), 22,0 % kukuřice (554,0 tis. t) a 502,0 t čiroku.

Pro informaci o plochách, průměrných výnosech a produkci jednotlivých druhů uvádíme v následující tabulce souhrnné údaje publikované 12. 11. 2009 odborným periodikem Strategie Grains.

Produkce obilovin v zemích EU za marketingové roky 2007/08-2009/10

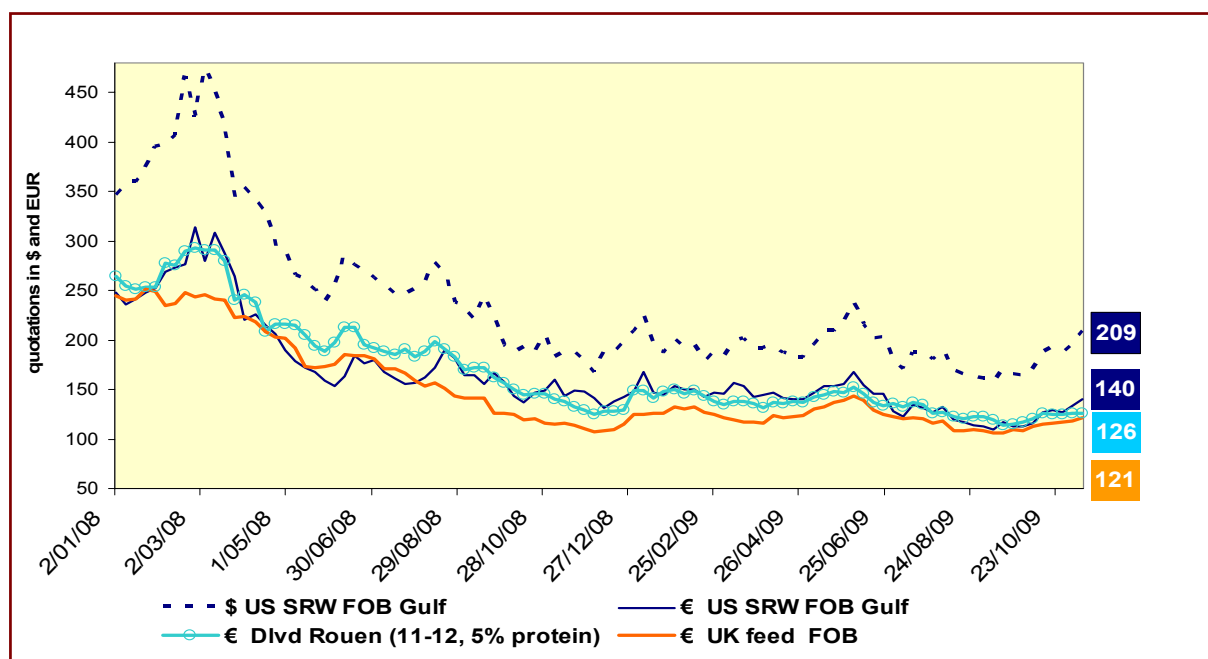
Obilovina		Výměra (mil. ha)			Průměrné výnosy (t/ha)			Produkce (mil. t)		
		2007/08	2008/09	2009/10	2007/08	2008/09	2009/10	2007/08	2008/09	2009/10
Pšenice setá	EU27	21,9	23,3	22,6	5,1	6,0	5,7	111,9	140,1	129,0
Ječmen	EU27	13,7	14,5	13,9	4,2	4,5	4,4	57,4	65,4	61,6
Kukuřice	EU27	8,0	8,8	8,5	6,0	7,1	6,6	47,8	62,5	56,1
Pšenice tvrdá	EU27	2,7	3,1	2,8	2,8	3,1	2,9	7,5	9,7	8,0
Žito	EU27	2,6	2,8	2,8	3,0	3,4	3,5	7,6	9,3	9,7
Ostatní obiloviny	EU27	7,5	7,5	7,4	3,2	3,4	3,5	24,1	25,2	25,7
Obiloviny celkem	EU27	56,3	59,8	58,0	4,6	5,2	5,0	256,3	312,2	290,2

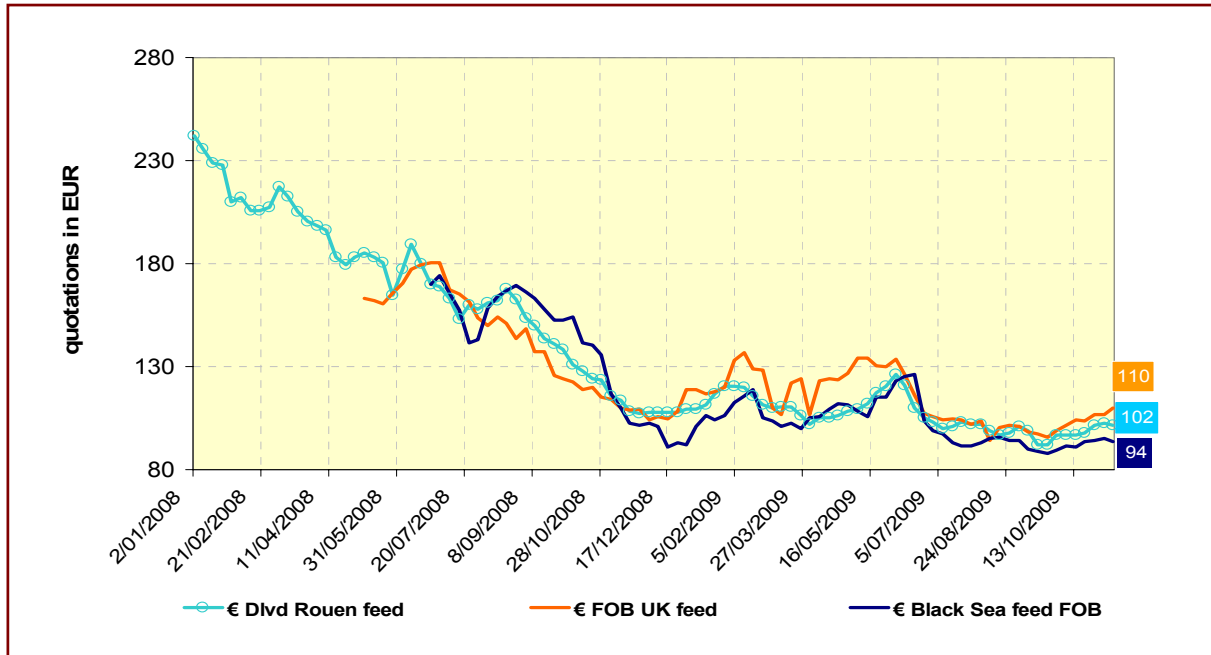
Pramen: Strategie Grains, Listopad 2009

Ceny pšenice na trhu EU jsou v od roku 2008 pod vlivem vyšší nabídky obilovin na domácím trhu i situace ve světě a vykazují převážně klesající tendenci. Ceny obilovin v řadě států klesají často pod úroveň ceny intervenční, což se nejvíce projevuje v sektoru ječmene.

Vývoj cen pšenice a ječmen na trhu EU ve srovnání s vybranými světovými cenami demonstrují následující grafy.

Vývoj cen pšenice na trhu EU od 1. 1. 2008

Vývoj cen ječmene na trhu EU od 1. 1. 2008

Pramen: Řídící výbor pro SOT, 12. 11. 2008

Celní systém pro obiloviny v EU

Celní sazby použitelné na zemědělské produkty na základě dohod Světové obchodní organizace (WTO) jsou obecně stanoveny ve společném celním sazebníku.

Závazné tarify pro všechny obiloviny v rámci dohody GATT

Produkt	Tarif (EUR/t)
Pšenice tvrdá	148,00
Pšenice setá	95,00
Žito	93,00
Ječmen	93,00
Oves	89,00
Kukuřice	94,00
Čirok	94,00
Pohanka	37,00
Proso	56,00
Tritikale	93,00

Odchylně od cel stanovených ve společném celním sazebníku se celní sazby obilovin v EU řídí pravidly podle hlavy 6 soupisu ES CXL přílohy GATT, která pocházejí z dohody „Blair House“ mezi US a EU. S výjimkou ječmene a pšenice setá o nižší a střední jakosti jsou celní sazby obilovin fixovány na základě různých světových referenčních cen pro jasně definované typy obilovin. Jako průhledný a objektivní základ pro stanovení reprezentativních dovozních cen CIF jsou používány kotace pro jednotlivé druhy pšenice a jiné obiloviny na komoditních burzách ve Spojených státech amerických.

Celní sazba je stanovena na základě rozdílu mezi aktuální intervenční cenou pro obiloviny (včetně měsíčních přírůstků) vynásobenou 1,55 a reprezentativní dovozní cenou CIF pro obiloviny v Rotterdamu. Takto stanovené clo však nesmí překročit smluvní celní sazbu stanovenou na základě kombinované nomenklatury.

Právním základem pro stanovení cel obilovin v rámci legislativy EU je čl. 136 Nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro

některé zemědělské produkty („jednotné nařízení o společné organizaci trhů“). Celní systém se dále řídí prováděcími pravidly dle NK 1249/1996. Dovozní cla pro obiloviny jsou pravidelně stanovena a publikována formou nařízení Komise vždy patnáctý a poslední pracovní den každého měsíce.

Dovozní cla za produkty podle čl. 136 odst. 1 nařízení (ES) č. 1234/2007 použitelná od 25. 11. 2009

Kód KN	Popis zboží	Dovozní clo (EUR/t)
1001 10 00	Pšenice tvrdá vysoké jakosti	0,00
	střední jakosti	0,00
	nízké jakosti	15,26
1001 90 91	Pšenice obecná, k setí	0,00
ex 1001 90 99	Pšenice obecná vysoké jakosti, jiná než osivo	0,00
1002 00 00	Žito	38,58
1005 10 90	Kukuřice, jiná než hybridní osivo	15,68
1005 90 00	Kukuřice, jiná než osivo	15,68
1007 00 90	Zrna čiroku, jiná než hybridy k setí	38,58

Celní kvóty pro dovoz obilovin, které vyplývají z dohod uzavřených podle článku 300 Smlouvy nebo z jiných aktů Rady, otevírá a spravuje Komise podle příslušných prováděcích pravidel. Dovoz některých obilovin v rámci celních kvót vyplývajících z mezinárodních smluv uzavřených v souladu se Smlouvou nebo plynoucích z jiných aktů Rady však podléhá zvláštním celním sazbám.

V odvětví obilovin jsou klíčové následující každoročně otevřené dovozní kvóty:

- **dovozní kvóta pro pšenici setou střední až nízké jakosti** s platnou celní sazbou 12 /t, o celkovém objemu 2 989 240 tun, z toho 572 000 t pochází se z USA, 38 853 t z Kanady a 2 378 387 t připadá na dovoz z jiných třetích zemí (dle NK 1067/2008),

- **dovozní kvóta pro ječmen** o celkovém objemu 306 215 t pocházející ze třetích zemí s platnou celní sazbou 16,0 /t (dle NK 2305/2003),

- **dovozní kvóta pro sladovnický ječmen** o celkovém objemu 50 000 t pocházející ze třetích zemí s platnou celní sazbou 8,0 /t (dle NK 1215/2008 a 1064/2009),

Roční kvóta č. 09.4061 pro dovoz celkem 50 000 tun sladovnického ječmene KN 1003 00 ze třetích zemí do Společenství byla dosud otevřena nařízením Komise (ES) č. 1215/2008 a byla spravována systémem dovozních licencí. Vzhledem k tomu, že i v ostatních zemědělských odvětvích je úspěšně zaváděna administrace dovozních kvót systémem „kdo první přijde, bude dřív na řadě“, a také v zájmu zjednodušení správy, došlo k převedení této kvóty do správy DG TAXUD. Nařízení (ES) č. 1215/2008 bylo zrušeno a nahrazeno novým nařízením č. 1064/2009, podle kterého bude tato kvóta pod novým číslem 09.0076 administrována od 1. ledna 2010 výhradně celními úřady metodou „kdo první přijde, bude dřív na řadě“. Dovoz sladovnického ječmene v této kvótě již nebude podléhat předložení dovozních licencí.

- **dovozní kvóta pro kukuřici** ze všech třetích zemí o celkovém objemu 242 074 t s nulovou celní sazbou (dle NK 969/2006),

- **dovozní kvóty pro kukuřici a čirok dovážené do Španělska** (2,0 mil. t kukuřice a 0,3 mil. t čiroku) a **kukuřici dováženou do Portugalska** (0,5 mil. t) se sníženým dovozním clem (dle NK 1296/2008). Smlouva mezi USA a EU umožnila tento dovoz v kompenzaci za ztrátu USA za trhy na Iberském poloostrově. Na základě NK 675/2009, 676/2009 a 677/2009 jsou nabídková řízení pro rok 2009 na dovozy do Španělska a Portugalska otevřena od 6. 8. do 17. 12. 2009. Dovozní licence vydané v rámci tendrů jsou platné 50 dní od data vydání. Nabídková záruka činí 20,0 /t.

Aktuální změny legislativy v rámci Společné organizace trhů - změny intervenčního systému obilovin

V rámci prověrky funkčnosti SZP – tzv. „Health Check“ byl v roce 2008 představen návrh změny nařízení Rady 1234/2007, kterým se stanoví Společná organizace trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty, jehož součástí je kromě jiného i změna intervenčního systému obilovin.

Výsledkem několika kol jednání uskutečněných v roce 2008 je politický kompromis přijatý Radou dne 20. listopadu 2008. Nařízení Rady o změnách SOT bylo začátkem roku 2009 publikováno pod číslem 72/2009.

Předmětné nařízení obsahuje následující hlavní změny týkající se intervencí v sektoru obilovin:

- ⇒ Intervence pro pšenici setou potravinářskou se uskuteční během intervenčního období od 1. 11. do 31. 5. na úrovni intervenční ceny 101,31 /t pro maximální množství 3,0 mil. t. Po překročení tohoto limitu se intervence bude uskutečňovat formou nabídkového řízení. Období intervenčního nákupu je tímto sjednoceno do jednoho období platného pro všechny členské státy. Stanovením fixní intervenční ceny pro celé období intervenčního nákupu zároveň dochází ke zrušení měsíčních přírůstků intervenční ceny.
- ⇒ Intervence u pšenice tvrdé, rýže, ječmene, čiroku a kukuřice zůstává formálně zachována. Stanoveno je však omezení nulovým stropem pro intervenční nákup. Komise v tomto případě může rozhodnout o navýšení limitů v případě, že to vyžaduje situace na trhu a především vývoj cen. V případě navýšení stropů Komise bude intervenční systém založen na nabídkovém řízení, stejně jako v případě překročení limitu u pšenice.
- ⇒ Za zvláštních okolností může být nabídkové řízení omezeno nebo intervenční ceny a množství k intervenci může být stanoveno podle členského státu nebo regionu na základě zaznamenaných průměrných cen. Maximální nákupní cena v rámci nabídkového řízení nesmí být vyšší než referenční cena (101,31 /t).
- ⇒ Komise je v rámci daných pravidel oprávněna uzavřít intervenční nákup za fixní cenu, přijmout alokační koeficient v případě překročení množství limitů a přejít na systém nabídkového řízení bez asistence řídicího výboru EK.

Změny intervenčních opatření pro pšenici tvrdou a rýži začaly platit již od začátku marketingového roku 2009/10. Pro kukuřici je v rámci intervenčního nákupu od marketingového roku 2009/10 nastaven nulový strop, který byl již stanoven reformou SOT v roce 2007 (NR 735/2007). Nulový intervenční strop pro ostatní krmné obiloviny a další změny zavedené v rámci Health Check začnou platit až od příštího marketingového roku 2010/11 vzhledem k nutnosti adaptace zemědělců na nové podmínky.

V současné době Evropská Komise pracuje na přípravě podrobných prováděcích pravidel pro intervenční nákup na základě změn vyplývajících z Health Check.

Situace na trhu obilovin ve vybraných zemích

Slovensko

V marketingovém roce 2008/09 bylo na Slovensku sklizeno rekordních 4 136,9 tis. t, tj. o 48,1% (1 343,7 tis. t) více než v marketingovém roce 2007/08. V celkové produkci obilovin bylo zastoupeno 1 819,5 tis. t pšenice, 891,3 tis. t ječmene a 1 260,6 tis. t kukuřice. Osevní plochy obilovin se zvýšily o 14,9 tis. ha a průměrné hektarové výnosy o 1,62 t/ha. Spolu se zásobami je celková nabídka obilovin na trhu Slovenska odhadována na 5 255,5 tis. t, což představuje zvýšení o 1 151 tis. t oproti předchozímu roku. Uvedená nabídka dává předpoklad pro vývoz obilovin o množství 1 200,4 tis. t, což by překročilo vývoz z předcházejícího roku o 374,3 tis. t. Krmná spotřeba se v hospodářském roce 2008/09 odhaduje v množství 827,8 tis. t, což by znamenalo snížení o 60,7 tis. t oproti minulému roku. Naopak spotřeba na ostatní účely se pravděpodobně zvýší o 328,4 tis. t a dosáhne tak celkem 677,1 tis. t. Zásoby na konci marketingového roku jsou odhadovány na celkem 1 194,4 tis. t, tj. o 433,6 tis. t více než v marketingovém roce 2007/08.

Průměrné výkupní ceny obilovin začaly od července roku 2007 prudce klesat. Přesto byly průměrné ceny vyšší než ve srovnání s rokem 2007. Průměr cen potravinářské pšenice v roce 2008 byl například v porovnání s průměrem z roku 2007 vyšší o 219,0 Sk/t (tj. o 4,0 %), průměr cen sladovnického ječmene byl vyšší o 899,0 Sk/t (tj. o 16,3%) a potravinářského ovsu o 1 383 Sk/t (tj. o 27,2 %). Na druhé straně se výkupní cena kukuřice na zrno od pěstitelů snížila o 1 014,0 Sk/t (tj. o 17,8 %) a potravinářského žita o 100,0 Sk/t (tj. o 1,9 %).

Na základě publikace ministerstva zemědělství SR o stavu sklizně k 24. 8. 2009 bylo v marketingovém roce 2009/10 z osevní plochy o celkové výměře 629,0 tis. ha sklizeno cca 2,328 mil. t základních obilovin, z toho 1 530,0 tis. t pšenice, 645,0 tis. t ječmene, 64,0 tis. t žita, 44,0 tis. t ovsu, 36,0 tis. t triticales a 8,0 tis. t ostatních obilovin. Průměrný výnos základních obilovin dosahuje 3,71 t/ha. Z celkové osevní plochy o výměře cca 139,0 tis. ha bylo ke 2. 11. 2009 sklizeno 52,0 % kukuřice o množství 485,0 tis. t a při průměrném výnosu 6,69 t/ha. Na základě odhadů Evropské Komise, Slovensko v tomto roce zaznamenává meziroční pokles produkce cca o 18,0 %.

Rusko

Na základě odhadů ministerstva zemědělství Ruska k 11. 11. 2009 bylo v marketingovém roce 2009/10 z plochy o výměře 42,6 mil. ha sklizeno 101,4 mil. t obilovin hrubé váhy, což je o cca 12,5 mil. t (tj. o 11,0 %) méně než v mimořádně příznivém roce 2008/09. Předpoklad využitelné (čisté) produkce je odhadována ministerstvem na zhruba 93,0 mil. t. Průměrný výnos dosáhl 2,38 t/ha což znamená mírný pokles oproti ložskému výsledku (2,52 t/ha). Hlavní podíl na sklizni má tradičně pšenice, jejíž produkce je dle stejného zdroje odhadována na 63,4 mil. t.

Sklizeň v Rusku je již třetím rokem po sobě ovlivněna příznivými podmínkami vyskytujícími se v průběhu zimního období. V oblasti Sibiře bylo dosaženo rekordních výnosů u jarních plodin a to zejména u pšenice. Další příčinou letošních příznivých výsledků produkce pšenice je nižší než původně předpokládané poškození suchem v oblasti údolí Volhy. Vzhledem k úrodné půdě a nejpříznivějšímu klimatu v zemi jsou oblasti jihu Ruska a Volhy největšími producenty s hlavním zaměřením na pěstování pšenice ozimé a kukuřice.

Příznivé letošní výsledky sklizně spolu s vysokými zásobami z minulého roku vedou dle ruského ministerstva zemědělství k potencionálnímu přebytku pro vývoz přes 20 mil. t obilovin. Na světovém trhu Rusko společně s Ukrajinou a Kazachstánem zastávají v současné době silnou pozici, neboť nabízí velké objemy obilovin (především potravinářské pšenice) za nízké ceny, čímž konkurují všem hlavním producentům zemím včetně EU. Jedním z hlavních motivů k exportu je skutečnost, že skladovací kapacity nejsou dostatečné vzhledem ke 2 mimořádným po sobě jdoucím sklizním a ložskému intervenčnímu nákupu cca 10,0 mil. t obilovin. Ruská vláda se potýká s problémy s financováním nákladů na skladování, neboť federální rozpočet nepočítal s těmito dodatečnými náklady. Výsledkem toho je vládní omezení intervenčních nákupů zaměřených na podporu cen obilovin v letošním roce. Navíc v tomto roce budou nově vzniklé Spojené obilnářské společnosti poskytnuty státní prostředky k podpoře vývozu obilovin (zejména pšenice). Intervenční nákupy byly v Rusku zahájeny ke 2. listopadu a k 24. listopadu 2009 bylo vládou nakoupeno 701,0 tis. t obilovin od zemědělců včetně 690,0 tis. t pšenice a 11,0 tis. t žita.

Ukrajina

Na základě odhadů Ministerstva zemědělství Ukrajiny z listopadu 2009, bylo v marketingovém roce 2009/10 na Ukrajině ze sklizňové plochy o výměře 15,3 mil. Ha vyprodukováno 47,4 mil. t obilovin čisté váhy včetně 21,0 mil. T pšenice a 9,6 mil. T kukuřice, což znamená druhou nejlepší sklizeň po rekordním roce 2008/09, kdy produkce dosáhla 53,3 mil. Tun. Z kvalitativního hlediska nicméně obiloviny předčí úroveň z minulého roku.

Od začátku července do poloviny listopadu 2009 vyvezla Ukrajina již okolo 10,4 mil. T obilovin včetně 5,4 mil. T pšenice, 3,4 mil. T ječmene a 1,5 mil. T kukuřice. Dosavadní kumulativní vývoz obilovin je o 4,5 % vyšší než průměrný vývoz ve stejném období marketingového roku 2008/09. Předpokládá se, že v období tohoto marketingového roku Ukrajina vyveze přes 20,0 mil. T obilovin. Výhoda exportu z Ukrajiny spočívá mj. v blízké vzdálenosti od výrobních oblastí k přístavům

a vzhledem k oslabení kurzu ukrajinské hřivny k euru i ruskému rublu. Minulý rok Ukrajina vyvezla na zahraniční trhy 25 mil. T obilovin, čímž se zařadila na třetí místo hlavních světových exportérů po USA a EU.

Zásoby obilovin k 1. 11. 2009 jsou odhadovány na 22,4 mil. T, což je o 9,0 % méně než v předchozím roce. Na celkových zásobách obilovin Ukrajiny se podílí 11,1 mil. T pšenice, 5,3 mil. T ječmene a 3,6 mil. T kukuřice.

Dosavadní podmínky podzimního setí se ukazují jako příznivé. Pro následující sklizeň roku 2010 je předpokládáno osetí obilovinami o výměře 15,9 mil. Ha z toho na 8,1 mil. Ha budou zastoupeny ozimé plodiny a na 7,8 mil. Ha jarní plodiny.

TRH S OBILOVINAMI V ČESKÉ REPUBLICE

Obiloviny vstupovaly do minulého marketingového roku 2008/2009 s přijatelným množstvím počátečních zásob (1 210,1 tis. tun). Svým objemem se blíží k marketingovému ročníku 2000/2001, kdy byla obdobná úroveň počátečních zásob ve výši 1 247,6 tis. tun. Po třetí nejvyšší sklizni v roce 2008, která dostatečně pokrývala potřeby bilance pro marketingový rok 2008/2009, jak v užití na potraviny tak i na krmiva, se začal velmi razantně měnit charakter trhu s obilovinami. Začalo období, kdy převažovala nabídka nad poptávkou. Cenový vývoj byl touto změnou zcela ovlivněn a měl u všech obilovin výrazně klesající trend s počátečním.

Celková výše sklizně obilovin v roce 2009 v množství 7 742,7 tis. tun je v ČR svoji úrovní řazena mezi nadprůměrné sklizně (pátá nejvyšší sklizeň od roku 1990). Produkce obilovin výrazně překrývala domácí poptávku ve všech základních obilných surovinách. Na domácím trhu se tak znovu objeví výrazné přebytky obilovin, tak jak tomu bylo po sklizňových ročnících 2004 a 2008, což se i nadále projeví dalším propadem cen zemědělských výrobců.

Intervenční nákup obilovin v České republice ze sklizně roku 2008 byl zahájen dle pravidel režimu intervenčního nákupu stanovených Evropskou komisí, která jsou platná pro všechny členské státy Evropské unie. V České republice byl intervenční nákup otevřen v období od 1. listopadu do 31. května a bylo umožněno ho realizovat v bezlimitním množství u pšenice obecné, ječmene obecného a v limitovaném množství u kukuřice seté (700 tis. tun v rámci celé EU 27). Intervenční nákup obilovin v České republice vycházel ze základních nařízení, která upravovala provádění společné organizaci trhu s obilovinami. Jednalo se o nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 ze dne 22. října 2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty (jednotné nařízení o společné organizaci trhů), dále nařízení Komise (ES) č. 687/2008 ze dne 18. července 2008, kterým se stanoví postupy pro přejímání obilovin platebními agenturami nebo intervenčními agenturami a metody analýzy pro určování jakosti obilovin (kodifikované znění) a nařízení vlády ČR č. 180/2004 Sb., kterým se stanoví bližší podmínky při provádění opatření společné organizace trhu s obilovinami.

Zemědělskými subjekty nebo obchodníky bylo od 1. listopadu 2008 do 31. května 2009 nabídnuto do intervenčního nákupu celkem 239,8 tis. tun obilovin, z toho 52 tis. tun pšenice, 187 tis. tun ječmene a 800 tun kukuřice. Převzaté množství obilovin do intervenčního nákupu činilo 191 tis. tun obilovin. Z celkového převzatého množství 191 tis. tun obilovin činilo Loco přejímky 125 tis. obilovin a destinační přejímky byly realizovány v objemu 66 tis. tun.

Pro vývoz obilovin do zahraničí byly od počátku marketingového roku 2008/2009 dány stejně dobré předpoklady jako v předchozím marketingovém roce 2007/2008 a tak docházelo k jeho vysoké realizaci výhradně z volného trhu. Vývoz z volného trhu směřoval především do stávajících členských států EU – 27 (Německo, Polsko, Rakousko).

V metodice šetření některých údajů ČSÚ o jednotlivých ukazatelích rostlinné výroby byly provedeny některé významné změny. Vzhledem ke vzniku nové organizace územní samosprávy již nejsou výsledky jednotlivých šetření vztaženy na okresy, nýbrž na nově vzniklé územně samosprávné celky

(kraje). Od roku 2003 již také nedochází k šetření sklizňových ploch, ale pro účely výpočtu průměrného hektarového výnosu se využívá plocha osevní zjištěná k 31. 5. daného roku. Tato plocha může být následně aktualizována v případě, že se výměra sklizně dané komodity výrazně odlišuje od plochy osevu.

Podle šetření ČSÚ o struktuře osevních ploch k 31. 5. 2009 došlo k nepatrnému nárůstu ploch ozimých obilovin o 16,8 tis. ha, tj. o 1,7 %. Nárůst rozlohy pěstování je ale pouze u ozimé pšenice, kde byl zaznamenán meziroční nárůst o 4,3 %. U ostatních ozimů byl zaznamenán pokles produkčních ploch: u ozimého žita o 11,4 %, u ozimého ječmene o 4,6 % a triticales o 8,3 %. U nejrozšířenějších jarních obilovin (jarního ječmene a kukuřice) došlo k výraznějšímu poklesu ploch (o 6,2 % a o 15,1 %). U ostatních druhů jarních obilovin (jarní pšenice a ostatní obiloviny) došlo také ke snížení osevních ploch v porovnání s minulým marketingovým rokem (o 6,2 % a 10,4 %). Z jarních obilovin došlo ke zvýšení osevních ploch pouze u ovsa o 2,0 %.

Podle zákona č. 62/2000 Sb., o některých opatřeních při vývozu a dovozu výrobků a o licenčním řízení, jsou druhy zboží, na které se vztahovaly licenční režimy a byly vyhlášovány nařízením vlády. Veškerý dovoz a vývoz produktů, který patří pod společnou organizaci trhu s obilovinami, podléhá předložení dovozní nebo vývozní licence. Společná prováděcí pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí a osvědčení o stanovení náhrady předem pro zemědělské produkty jsou stanoveny v Nařízení komise č. 376/2008 ze dne 23. dubna 2008.

Většina obchodů s obilovinami probíhá v České republice mimo burzy. Burzy však jsou považovány za velmi důležité ukazatele cenového vývoje a jejich význam na našem obilném trhu je stále aktuální. Vstupem ČR do EU v rámci administrace Společné organizace trhu s obilovinami se staly důležitým zdrojem informací o cenách na vnitřním trhu ES (systém NewIDES). S obilovinami mají v současné době oprávnění obchodovat Plodinová burza Brno, Obchodní burza Hradec Králové, Moravskoslezská komoditní burza v Ostravě, I. Karlovarská komoditní burza, Českomoravská komoditní burza Kladno a Komoditní burza Praha.

Dalšímu pokračování sdružování zemědělských výrobců do odbytových organizací napomáhá prostřednictvím dotačních titulů i stát. Tyto organizace, vlastněné a kontrolované prvovýrobci, ovlivňují sdružováním nabídky a aktivní prodejní činností stále významněji charakter trhu zemědělskými výrobky v ČR.

V návaznosti na zákon č. 307/2000 Sb., o zemědělských skladních listech a zemědělských veřejných skladech a k němu se vztahující vyhlášky č. 403/2000 Sb., Ministerstvo zemědělství vydává povolení k provozování zemědělských veřejných skladů a s tím spojenému vystavování zemědělských skladních listů. Zemědělský skladní list je listinný cenný papír, který představuje vlastnické a zástavní právo k uskladněnému zboží. Je převoditelný rubropisem a předáním na jiného vlastníka. Zemědělský veřejný sklad dává záruku kvalitního ošetření a uskladnění vybraných druhů obilovin, luskovin a olejnin. Skladování těchto vybraných komodit musí splňovat podmínky vymezené výše uvedenými legislativními normami. V Obchodním věstníku je zveřejněn seznam aktivních zemědělských veřejných skladů ze dne 17. 10. 2008.

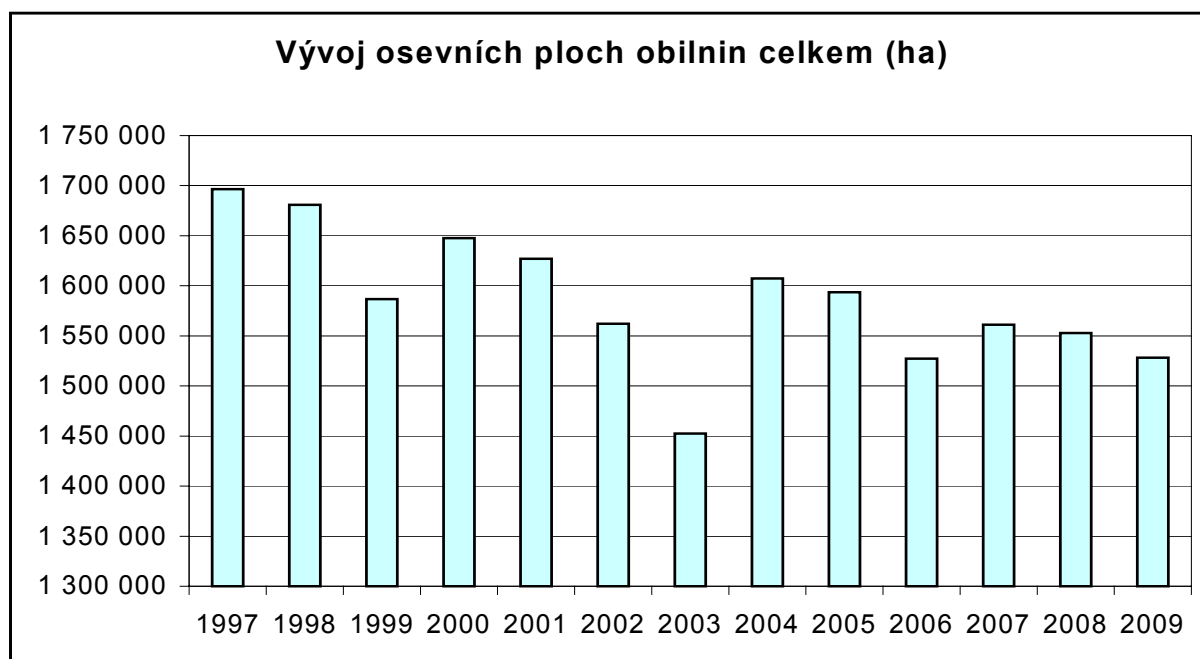
OBILOVINY CELKEM

Výroba

Předpokládaná celková sklizeň obilovin v roce 2009 ve výši 7 742,7 tis. tun je stanovena na základě odhadu sklizně základních obilovin a kukuřice ČSÚ k 15. 10. 2009, doplněného o odhad Ministerstva zemědělství pro sklizeň ostatních obilovin. Proti skutečnosti předchozího roku je o 626,8 tis.tun (tj. o 7,5 %) nižší. Ve srovnání se sklizní loňského roku jde o mírný pokles a ve srovnání s běžnou produkční úrovní obilovin v České republice v letech předchozích lze hovořit o produkci srovnatelnou se sklizňovými ročníky 1989 a 2005. Tato produkce se historicky řadí na páté místo nejvyšší sklizně od roku 1990. Jedná se o sklizeň nadprůměrné produkce, která svým množstvím dostatečně zabezpečuje kvantitativní pokrytí domácí potřeby, která činí v průměru 5 500 – 6 000 tis. tun obilovin celkem. Podle ukončených rozborů nebude problém se zajištěním dostatku kvalitní potravinářské pšenice, i když se potvrzuje, že kvalita pšeničného zrna není letos tak vyrovnaná. V letošním ročníku se jeví jako největší problém v parametrech objemové hmotnosti, kdy hodnoty jsou od 63,8 – 84,2 kg·hl⁻¹, dále v obsahu N-látek (9,4 – 19,1 %) a v obsahu příměsí (0,3 – 15,4 %) a nečistot (0,0 – 12,9 %). U sladovnického ječmene je kvalita sklizně ročníku 2009 negativně ovlivněna parametrem zahnědlých špiček (0 – 25,1 %). Opět se předpokládá, že letošní sklizeň znovu povede k tvorbě výrazných přebytků v celkové bilanci, které bude nutné odčerpávat jednak zvýšeným zahraničním vývozem (export v rámci EU 27 a také do třetích zemí), ale také zpracováním obilovin na výrobu bioetanolu a v neposlední řadě intervenčním nákupem dle pravidel Evropské komise.

Osevní plochy

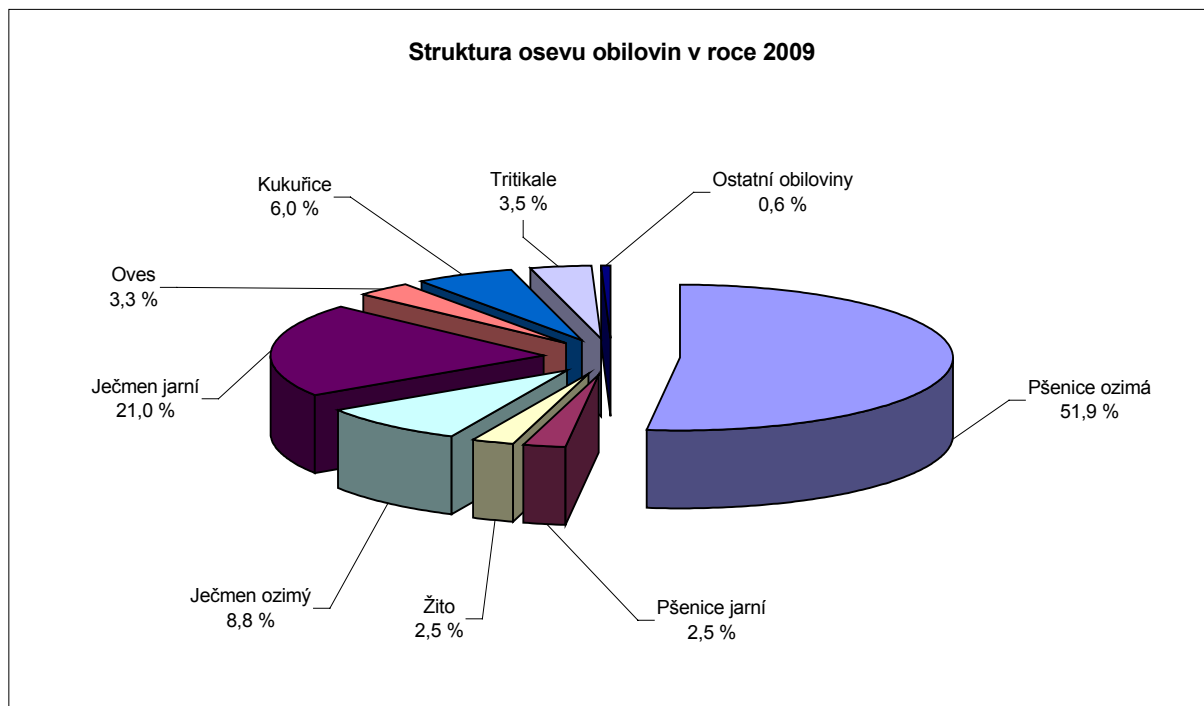
Celková osevní plocha obilovin podle soupisu osevních ploch ČSÚ k 31. 5. 2009 velmi mírně poklesla proti předchozímu roku o 24,7 tis. ha na 1 528,0 tis. ha. Z dlouhodobého pohledu se však osevní plocha pěstovaných obilovin příliš nemění a pohybuje se kolem výměry 1 600 tis. ha. V procentickém meziročním vyjádření jde o pokles o 1,6 %. Největší meziroční procentický pokles byl zaznamenán u kukuřice na zrno o 15,1 % a ozimého žita o 11,4 %. Téměř u všech jarních obilovin (s výjimkou ovsa) došlo rovněž k poklesu a to především u jarní pšenice o 9,8 % a u jarního ječmene o 6,2 %. U ozimých obilovin byly zaznamenány poklesy u triticales o 8,3 % a ozimého ječmene o 4,6 %. U naší nejrozšířenější obiloviny – ozimé pšenice došlo k velmi mírnému navýšení ploch o 4,3 %. Jediný mírný nárůst z jarních obilovin byl docílen u ovsa o 2,0 %. V roce 2009 zauímají zrniny celkem 1 557,0 tis. ha (61,2 %) celkové osevní plochy a obiloviny 60,0 % celkové osevní plochy.

Pramen: ČSÚ

Struktura osevních ploch obilnin v roce 2009 je znázorněná na grafu.

Při porovnání osevních ploch roku 2009 s rokem 2008 je struktura osevních ploch obilovin velmi podobná. Největší procentický nárůst ve struktuře byl zaznamenán u ozimé pšenice o 2,9 %, a u ova o 0,1 %. Ozimá pšenice tak opět po čtyřech letech překročila hranici svého 50,0 % zastoupení ve struktuře osevních ploch, kterou měla naposledy v roce 2004. U všech ostatních obilovin a to jak ozimých tak i jarních došlo k různé míře poklesu. Pokles ve struktuře obilovin zaznamenaly jak ozimé druhy obilovin, tak i významné druhy jarních obilovin. U ozimého ječmene (na 8,8 % - pokles o 0,3 %), u ozimého žita (na 2,5 % - pokles o 0,3 %), u tritikale (na 3,5 % - pokles o 0,2 %), u jarního ječmene (na 21,0 % - pokles o 1,0 %) a u jarní pšenice (na 2,5 % - pokles o 0,2 %). U ostatních obilovin se struktura nezměnila a zůstává na 0,6 %.

Pramen: ČSÚ

Hektarové výnosy

V roce 2009 se očekává průměrný hektarový výnos obilovin ve výši 5,06 t/ha. Ve srovnání s předchozím rokem jde o mírný pokles o 0,31 t/ha (tj. o 5,8 %). Pokles výnosu se očekává jak u všech ozimých obilovin (s výjimkou ozimého ječmene) tak i u jarních obilovin (s výjimkou ova a kukuřice na zrno). Největší pokles se předpokládá především u dvou nejvýznamnějších druhů obilovin – u ozimé pšenice o 0,50 t/ha (tj. o 8,5 %) a jarního ječmene o 0,32 t/ha (tj. o 6,9 %). Další poklesy se předpokládají u jarní pšenice o 0,49 t/ha (tj. o 12,8 %) u tritikale o 0,25 t/ha (tj. o 5,6 %), u ozimého žita o 0,21 t/ha (tj. o 4,3 %) a ostatních obilovin o 0,04 t/ha (tj. o 2,7 %). Navýšení průměrného hektarového výnosu se očekává u dvou jarních obilovin : u ova o 0,35 t/ha (tj. o 11,0 %) a u kukuřice na zrno o 0,33 t/ha (tj. o 4,4 %). Z ozimých obilovin se předpokládá zvýšení průměrného hektarového výnosu pouze u ozimého ječmene o 0,18 t/ha (tj. o 3,8 %).

Jak je z uvedených údajů patrné, tak kromě obvyklé výměry pěstovaných obilovin má na konečnou produkci významný vliv také výše průměrného hektarového výnosu.

Bilanční tabulka obilovin celkem (kromě rýže)

Ukazatel	Jedn.	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/*) 2010
Osevní plocha	tis. ha	1 609,4	1 611,5	1 532,0	1 579,8	1 558,6	1 528,0
Výnos	t/ha	5,46	4,75	4,17	4,53	5,37	5,06
Výroba	tis. t	8 783,8	7 659,9	6 386,1	7 152,9	8 369,5	7 742,7
Počáteční zásoby	tis. t	1 014,9	1 775,1	1 149,6	920,3	1 210,1	1 409,9
Dovoz celkem	tis. t	63,5	61,1	384,3	179,7	126,8	117,0
Celková nabídka	tis. t	9 862,2	9 496,1	7 920,0	8 252,9	9 706,4	9 269,6
Domácí spotřeba celkem ¹⁾	tis. t	6 196,5	6 077,3	5 527,1	5 699,5	5 833,0	5 328,0
z toho – potraviny	tis. t	1 952,0	2 009,5	1 907,0	1 997,0	1 987,0	1 985,0
– osiva	tis. t	337,5	351,0	337,0	348,5	347,0	333,0
– krmiva	tis. t	3 892,0	3 685,0	3 256,6	3 265,0	3 187,0	2 777,0
– technické užití	tis. t	15,0	31,8	26,5	89,0	312,0	233,0
Vývoz celkem	tis. t	1 152,7	1 961,9	1 472,6	1 343,2	2 272,5	1 980,0
Intervenční nákup	tis. t	907,9	543,8	1,5	0,0	191,1	550,0
Prodej intervenčních zásob	tis. t	170,0	236,5	1,5	0,0	0,0	0,0
Zůstatek intervenčních zásob	tis. t	737,9	307,3	0,0	0,0	191,1	550,0
Celkové užití	tis. t	8 087,1	8 346,5	6 999,7	7 042,7	8 296,6	7 858,0
Konečné zásoby	tis. t	1 775,1	1 149,6	920,3	1 210,2	1 409,9	1 411,6
Kon. Zásoby/celkové užití	%	21,95	13,77	13,15	17,18	16,99	17,96
Kon. Zásoby/domácí spotřeba	%	28,65	18,92	16,65	21,23	24,17	26,49

Pramen: ČSÚ, ¹⁾ Mze ČR, ÚZEI

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR

¹⁾ údaje kromě osevní plochy odhad

Počáteční zásoby

Vlivem velmi vysoké sklizně obilovin v roce 2008 a vlivem nízkého intervenčního nákupu obilovin v ČR, došlo v marketingovém roce 2008/2009 k dalšímu nárůstu zásob obilovin na zvýšenou hranici 1 409,9 tis. tun. Došlo tedy k meziročnímu zvýšení zásob o 199,8 tis. tun (tj. o 16,5 %).

Očekávaná nadprůměrná úroveň sklizně v roce 2009, pokračující velmi vysoký vývoz obilovin do zahraničí a zvýšený intervenční nákup vytvářejí ve stávajícím marketingovém roce 2009/2010 předpoklady pro stejně vysokou hladinu zásob obilovin jako byla v roce předchozím a to na úrovni 1 411,6 tis. tun.

Dovoz

V průběhu marketingového roku 2008/2009 se celkem dovezlo ze zahraničí 126,8 tis. tun obilovin, což představuje oproti skutečnosti předchozího roku další snížení o 52,9 tis. tun. Z dlouhodobého pohledu se tento objem dovezených obilovin přibližuje obvyklému průměru dovozu, který se pohybuje v rozmezí 60 – 100 tis. tun. Obdobný objem jako v marketingovém roce 2008/2009 byl dovezen v marketingovém roce 1999/2000, kdy bylo do ČR dovezeno 112,6 tis. tun obilovin. Převážná část dovozu ročníku 2008/2009 byla realizována prostřednictvím dovozu kvalitních partií sladovnického ječmene a velmi kvalitních partií potravinářské pšenice. Podstatná část dovozu se uskutečnila v rámci vnitro unijního obchodu, kdy se dovezlo do České republiky 123,6 tis. tun obilovin a dovoz z třetích zemí činil 3,6 tis. tun.

Očekávaná úroveň dovozu v marketingovém roce 2009/2010 ve srovnání s předchozím marketingovým rokem 2008/2009 předpokládá, že dojde k dalšímu, mírnému snížení (117,0 tis. tun) vzhledem k nadprůměrné produkci obilovin v ČR a dobré kvalitě všech obilovin.

Dovoz obilovin celkem bez rýže v období let 2000 – 2009 (v tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2000	38,7	88,7	127,4	2000/2001	170,3
2001	81,6	48,9	130,5	2001/2002	108,8
2002	59,9	38,5	98,4	2002/2003	100,7
2003	62,3	22,2	84,5	2003/2004	46,1
2004	23,9	42,8	66,7	2004/2005	63,5
2005	20,7	30,7	51,4	2005/2006	61,1
2006	30,4	208,7	245,2	2006/2007	384,3
2007	175,6	89,4	265,0	2007/2008	179,7
2008	90,3	72,9	163,2	2008/2009	126,8
2009	53,9	22,8 ⁾	76,7 ⁾	2009/2010	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ⁾ údaje do konce září 2009

Celková nabídka

Předpokládaná celková nabídka 9 269,6 tis. tun pro marketingový rok 2009/2010 je o 436,8 tis. tun (tj. 4,5 %) nižší než v předchozím marketingovém roce. Z uvedeného mírného snížení je zcela patrné, že dojde k určité stagnaci úrovně zásob při současném zachování výše vývozních dispozic.

Domácí spotřeba

V marketingovém roce 2009/2010 očekávaná celková domácí spotřeba 5 328,0 tis. tun je ve srovnání se skutečností marketingového roku 2008/2009 nižší o 505,0 tis. tun (8,7 %). Rozdíl je tvořen výrazným snížením ve využití obilovin na krmiva a technické užití.

Vývoz

Původní, poměrně vysoké předpoklady celkového vývozu v marketingovém roce 2008/2009 byly stoprocentně potvrzeny a byly i překročeny. Bylo docíleno rekordní úrovně celkového vývozu ve výši 2 272,5 tis. tun. Vývoz byl uskutečňován především z volného trhu.

Předpokládané množství obilovin, které bude k dispozici na vývoz v marketingovém roce 2009/2010 dosahuje úrovně 1 980,0 tis. tun. Z tohoto množství představuje 1 460,0 tis. tun (tj. 73,7 %) pšenice, 231,0 tis. tun (tj. 11,7 %) kukuřice a 210,0 tis. tun ječmene (tj. 10,6 %). Vývozní množství předpokládá uskutečnění vývozu především z volného trhu, kde se bude i nadále reagovat na změněné dovozní a vývozní podmínky vzhledem k začlenění České republiky do evropských struktur. Očekávaný vývoz v rámci EU by měl být 1 951,0 tis. tun (tj. 98,5 %) a vývoz do třetích zemí ve výši 29,0 tis. tun (tj. 1,5 %).

Vývoz obilovin celkem bez rýže v období let 2000 – 2009 (v tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2000	844,4	223,3	1067,7	2000/2001	369,4
2001	146,1	34,2	180,3	2001/2002	94,2
2002	60,0	165,6	225,6	2002/2003	943,1
2003	777,5	290,5	1068,0	2003/2004	491,5
2004	201,0	150,3	351,3	2004/2005	1 152,7
2005	1 002,4	1 163,8	2 166,2	2005/2006	1 961,9
2006	798,1	918,4	1 716,5	2006/2007	1 472,6
2007	554,2	817,0	1 371,2	2007/2008	1 343,2
2008	526,2	876,9	1 403,1	2008/2009	2 272,5
2009	1 395,6	496,8 ⁾	1 892,4 ⁾	2009/2010	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: zaokrouhlení přesných údajů, ⁾ údaje do konce září 2009

Celkové užití, konečné zásoby

V marketingovém roce 2008/2009 došlo k dalšímu navýšení konečných zásob především vlivem velmi vysoké produkce obilovin do konečné výše 1 409,9 tis. tun. V meziročním porovnání se jedná o mírný nárůst o 199,7 tis. tun (16,5 %). Při srovnání celkového užití s předchozím obdobím došlo k výraznému zvýšení o 1 253,9 tis. tun na úroveň 8 296,6 tis. tun. Toto velmi vysoké zvýšení pramení především z nadprůměrné produkce obilovin v roce 2008, rekordního vývozu obilovin z ČR, a realizovaného intervenčního nákupu.

Pro marketingový rok 2009/2010 se očekává určitá stagnace konečných zásob do úrovně 1 411,6 tis. tun především v souvislosti s nadprůměrnou produkcí obilovin ze sklizně roku 2009, zvýšeným intervenčním nákupem obilovin ve stávajícím marketingovém roce a pokračujícím, velmi vysokým předpokladem vývozu obilovin na zahraniční trhy. Celková úroveň exportu a z toho vyplývající dosažená úroveň konečných zásob však budou i nadále silně ovlivněny aktuální cenovou úrovní našich obilovin v zahraničí.

Cenový vývoj

Cenový vývoj jednotlivých druhů obilovin byl za posledních pět ročníků značně rozkolísán. Byl výrazně ovlivňován dosaženou výší produkce obilovin v ČR, ale také v zahraničí. První, velmi vysoký nárůst cen obilovin byl patrný především v ročníku 2003, kdy ceny rozhodujících obilovin (pšenice potravinářská a sladovnický ječmen) po žních pokořily hranici 4 000 Kč/t. Avšak v následujícím roce 2004 vlivem rekordní produkce obilovin, ceny obilovin významně poklesly a dostaly se ještě pod hranici, kde byly v roce 2003. Potravinářské a krmné obiloviny se obchodovaly pod hranicí 3 000 Kč. Postupný nárůst cen obilovin začal až po žních roku 2006 a tento trend pokračoval i po žních 2007, kdy byla postupně u potravinářské pšenice prolomena hranice 5 000 Kč/tunu a následně i 6 000 Kč/t. Obdobný vývoj cen byl i u ostatních druhů obilovin.

V marketingovém roce 2008/2009, kdy meziroční navýšení produkce obilovin na trhu EU 27 spolu se zvýšením světové produkce pšenice a velmi vysoká domácí produkce obilovin v roce 2008 naopak způsobilo prudký a velmi strmý pád cen všech obilných komodit, jak světových tak i evropských a potažmo i domácích cen obilovin. Ty se v současné době pohybují v rozmezí od 2 250 do 3 370 Kč/t v závislosti na obilném druhu (nejnižší ceny jsou u krmných obilovin). Cenový pokles se projevil především u nejlépe obchodované komodity - u pšenice potravinářské, kdy v druhé polovině marketingového roku 2008/2009 dosahovala cenové hladiny v rozmezí od 2 928 do 3 073 Kč/t).

Vzhledem k předpokládané nadprůměrné sklizni obilovin v ČR v roce 2009 s průměrnými jakostními ukazateli, lze v tomto roce očekávat, že bude pokračovat propad cen a to jak u potravinářského, tak především u krmného obilí. Bilance obilovin pro marketingový rok 2009/2010 bude přebytková a to i přes pokračující vysoký vývoz a zvýšený intervenční nákup.

Současný charakter vnitřního trhu se zcela zákonitě promítne do cenového vývoje. Předpokládá se, že posklizňový cenový vývoj bude reagovat jak na situaci na našem vnitřním trhu, tak i na zahraničním trhu. Zvýšený odhad světové produkce pšenice marketingového roku 2009/2010 na 665,5 mil. tun, pokles světových cen pšenice, signály o další velmi vysoké produkci obilovin na trhu EU – 27 (287,0 – 293,0 mil. tun), zvýšené konečné světové zásoby na 354,2 mil. tun a očekávaná nadprůměrná domácí produkce budou důvodem pro velmi nízkou poptávkou po všech obilovinách (potravinářských i krmných). Lze očekávat, že ceny jak hlavních tržních obilovin, tak i ostatních obilovin v tomto období budou buď stagnovat nebo mírně klesat. Dle predikce cen se očekává, že měsíční průměry cen potravinářské pšenice u zemědělců dosáhnou v závěru roku 2009 úrovně 2 900 – 3 200 tis. Kč a u krmné pšenice 2 400 – 2 600 Kč. Také u ostatních krmných obilovin lze předpokládat výrazný propad cenových průměrů a to u krmného ječmene na 2 000 – 2 200 Kč/t, u ovsa 2 300 – 2 500 Kč/t a u kukuřice 2 700 – 2 900 Kč/t.

U sladovnického ječmene se předpokládá, že i přes smluvní zajištění rozsahu jeho pěstování se cenová hladina bude pohybovat na úrovni 3 500 – 3 900 Kč/t. U partií potravinářského žita se očekává cena v rozmezí 2 500 – 2 800 Kč/t.

Bilance obilovin podle jednotlivých druhů za marketingový rok 2008/2009

Ukazatel	Jedn.	Pšenice ozimá	Pšenice jarní	Pšenice celkem	Žito	Ječmen ozimý	Ječmen jarní	Ječmen celkem	Oves	Triticale	Kukuřice	Ostatní obiloviny	Celkem
Osevní plocha	tis. ha	760,4	41,9	802,3	43,4	141,2	341,2	482,4	49,0	57,8	113,8	9,9	1 558,6
Výnos	t/ha	5,88	3,84	5,77	4,83	4,67	4,64	4,65	3,18	4,42	7,54	1,47	5,37
Výroba	tis. t	4 470,3	161,2	4 631,5	209,8	659,8	1 584,0	2 243,9	155,9	255,6	858,4	14,5	8 369,5
Počáteční zásoby	tis. t			701,3	2,8			287,5	3,1	46,5	165,5	3,4	1 210,1
Dovoz – v rámci EU	tis. t			44,6	5,5			25,4	0,2	0,2	40,4	6,9	123,2
Dovoz – třetí země	tis. t			0,1	0,0			0,0	0,0	0,0	2,5	1,0	3,6
Dovoz celkem	tis. t			44,7	5,5			25,4	0,2	0,2	42,9	7,9	126,8
Celková nabídka	tis. t			5 377,5	218,1			2 556,8	159,2	302,3	1 066,8	25,8	9 706,4
Dom. spotřeba celkem ¹⁾	tis. t			2 967,0	151,8			1 709,0	131,0	188,5	673,0	12,7	5 833,0
z toho – potraviny	tis. t			1 200,0	140,0			600,0	27,0	0,0	14,0	6,0	1 987,0
– osiva	tis. t			192,0	9,8			104,0	12,0	13,5	14,0	1,7	347,0
– krmiva	tis. t			1 450,0	2,0			1 000,0	90,0	140,0	500,0	5,0	3 187,0
– technické užití	tis. t			125,0	0,0			5,0	2,0	35,0	145,0	0,0	312,0
Vývoz - v rámci EU	tis. t			1 581,3	33,1			240,3	11,5	19,7	356,4	8,7	2 251,0
Vývoz – třetí země	tis. t			14,0	0,0			2,1	5,4	0,0	0,0	0,0	21,5
Vývoz celkem	tis. t			1 595,3	33,1			242,4	16,9	19,7	356,4	8,7	2 272,5
Intervenční nákup	tis. t			32,0	0,0			159,1	0,0	0,0	0,0	0,0	191,1
Prodej interv. zásob	tis. t			0,0	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zůstatek interv. zásob	tis. t			32,0	0,0			159,1	0,0	0,0	0,0	0,0	191,1
Celkové užití	tis. t			4 594,3	184,9			2 110,5	147,9	208,2	1 029,4	21,4	8 296,6
Konečné zásoby	tis. t			783,2	33,2			446,3	11,3	94,1	37,4	4,4	1 409,9
Kon. zás./celk.užití	%			17,05	17,95			21,14	7,62	45,18	3,63	20,58	16,99
Kon. zás./dom.spotřeba	%			26,40	21,86			26,11	8,60	49,90	5,56	34,69	24,17

Pramen: ČSÚ;¹⁾ MZe ČR

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně SZIF a SSHR, bilance schválena na jednání Komoditním výboru pro obiloviny dne 16. 9. 2009

Předpoklad bilance obilovin podle jednotlivých druhů pro marketingový rok 2009/2010, vycházející z odhadů k 15. říjnu 2009

Ukazatel	Jedn.	Pšenice ozimá	Pšenice jarní	Pšenice celkem	Žito	Ječmen ozimý	Ječmen jarní	Ječmen celkem	Oves	Triticale	Kukuřice	Ostatní obiloviny	Celkem
Osevní plocha	tis. ha	793,5	37,8	831,3	38,5	134,6	320,2	454,8	50,0	53,0	91,6	8,9	1 528,0
Výnos	t/ha	5,38	3,35	5,29	4,62	4,85	4,32	4,48	3,53	4,17	7,87	1,43	5,06
Výroba	tis. t	4 271,2	126,7	4 397,9	177,8	653,1	1 383,3	2 036,4	176,8	220,6	720,6	12,7	7 742,7
Počáteční zásoby	tis. t			783,2	33,2			446,3	11,3	94,1	37,4	4,4	1 409,9
Dovoz ze země EU	tis. t			39,0	6,0			28,0	0,0	0,0	35,0	7,0	115,0
Dovoz z třetích zemí	tis. t			1,0	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	2,0
Dovoz celkem	tis. t			40,0	6,0			28,0	0,0	0,0	35,0	8,0	117,0
Celková nabídka	tis. t			5 221,1	217,0			2 510,7	188,1	314,7	793,0	25,1	9 269,6
Domácí spotř. celkem ¹⁾	tis. t			2 800,0	146,5			1 553,0	129,0	228,0	459,0	12,5	5 328,0
z toho - potraviny	tis. t			1 200,0	135,0			600,0	28,0	0,0	16,0	6,0	1 985,0
- osiva	tis. t			185,0	9,5			98,0	13,0	13,0	13,0	1,5	333,0
- krmiva	tis. t			1 285,0	2,0			850,0	85,0	170,0	380,0	5,0	2 777,0
- techn. užití	tis. t			130,0	0,0			5,0	3,0	45,0	50,0	0,0	233,0
Vývoz do země EU	tis. t			1 450,0	32,0			195,0	15,0	22,0	230,0	7,0	1 951,0
Vývoz do třetích zemí	tis. t			10,0	0,0			15,0	2,0	0,0	1,0	1,0	29,0
Vývoz celkem	tis. t			1 460,0	32,0			210,0	17,0	22,0	231,0	8,0	1 980,0
Intervenční nákup	tis. t			250,0	0,0			300,0	0,0	0,0	0,0	0,0	550,0
Prodej interv. zásob	tis. t			0,0	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zůstatek interv. zásob	tis. t			250,0	0,0			300,0	0,0	0,0	0,0	0,0	550,0
Celkové užití	tis. t			4 510,0	178,5			2 063,0	146,0	250,0	690,0	20,5	7 858,0
Konečné zásoby	tis. t			711,1	38,5			447,7	42,1	64,7	103,0	4,6	1 411,6
Kon. zás./ celkové užití	%			15,77	21,54			21,70	28,84	25,87	14,93	22,35	17,96
Kon. zás./dom. spotřeba	%			25,40	26,25			28,83	32,64	28,36	22,44	36,65	26,49

Pramen: ČSÚ,¹⁾ MZe ČR

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR

Vliv průběhu počasí na vývoj porostů

Září roku 2008 bylo z hlediska teplot teplotně normální s průměrnou teplotou 12,4 °C, ale s poměrně velkými výkyvy teplot. Srážkově bylo září normální s průměrným srážkovým úhrnem 50 mm (86 % normálu). Nejméně srážek bylo zaznamenáno ve středních Čechách 19 mm (42 % normálu).

Říjen 2008 byl teplotně i srážkově normální. Průměrná měsíční teplota činila 8,6 °C a průměrný srážkový úhrn byl 45 mm (100 % normálu). Nejvýznamnější srážková činnost byla v těchto dnech – 3. 10., 15. – 16. 10., 22. – 23. 10. a 27. – 31. 10. V ostatních říjnových dnech se srážky vyskytovaly pouze sporadicky a nepřekročily hranici 2 mm.

Listopad 2008 byl z hlediska teplot silně nadnormální. Průměrná měsíční teplota byla 5,0 °C. Nejteplejší byla první dekáda měsíce, kdy byly zaznamenány teploty přes 20,0 °C (např. Ostrava – Poruba – 22,5 °C) a nejchladněji bylo v třetí dekádě měsíce (teploty od +2,0 °C do – 2,0 °C). Srážkově byl uvedený měsíc normální a nejvíce srážek spadlo v polovině druhé a třetí dekády. Ve výše položených partiích byly srážky sněhové.

Prosinec roku 2008 byl teplotně nadnormální. Oproti normálu byl o 1,2 °C teplejší a průměrná teplota činila 1,1 °C. Srážkově byl prosinec normální, neboť spadlo 37 milimetrů vody, což je 95 % normálu. Nejvíce srážek spadlo v severních Čechách (49,0 mm) a nejméně v jižních Čechách (28,0 mm).

Měsíc **leden** roku 2009 byl jak teplotně tak i srážkově podnormální. Průměrná teplota činila – 3,8 °C (tj. 2,1 °C pod normálem) a průměrné srážky byly 25 mm (tj. 60,0 % normálu). Důležité pro rostliny bylo, že půda byla dostatečně promrzlá a biologicky nečinná.

Únor 2009 byl teplotně normální a téměř pravidelně se střídaly teplé a studené dekády. V druhé dekádě měsíce napadlo na území ČR od 5,0 – 12,0 cm sněhu. Srážkově byl měsíc nadnormální, kdy spadlo 165 % normálu (56,0 mm).

Březen 2009 byl podobně jako měsíc únor teplotně normálním měsícem, ale s výraznými výkyvy (od 8,7 °C do 19,5 °C) při průměru 12,6 °C. Celkový srážkový úhrn 77,0 mm (175 % normálu) se stal na srážky nejbohatším měsícem uplynulého období. Většina srážek v tomto měsíci byla ve formě sněhu.

Jako celek lze zimu ročníku 2008/2009 hodnotit jako teplotně průměrnou, ale srážkově nadprůměrnou. Porosty ozimů byly po poměrně dlouhé zimě na většině území ČR přiměřeně husté, dobře urostlé a měly zdravou zelenou barvu. Ozimé obiloviny si nevyžadovaly žádná mimořádná opatření. Pouze lokálně mohlo dojít k prořidnutí porostů ozimých obilovin v důsledku prosincových a lednových holomrazů. Půdy na konci měsíce března byly vlhké a studené a tudíž příprava půdy a setí jařin (až na některé výjimky) nebylo možné.

Měsíc duben 2009 byl teplotně mimořádně nadnormální. Denní teploty se pohybovaly v rozmezí 15 - 25 °C. V průměru byla 12,3 °C (odchylka je ve výši + 4,8 °C). Srážkově však tento měsíc byl silně podnormální, neboť spadlo úhrnem 21,0 mm srážek, což činí 48 % normálu. Počasí jako by vynechalo jaro a rovnou skočilo do léta. Suché počasí s vysokou hodnotou slunečního svitu (270 hod = 174 %) způsobovalo problémy na polích. Později zaseté plochy jařin měly problémy již od fáze vzházení a odnožování. Veškerá vegetace byla urychlena až o dva týdny.

Na začátku měsíce **května** 2009 byl již citelně znát nedostatek srážek (především na jižní Moravě a ve východních Čechách), neboť později zaseté porosty byly špatně vzešlé, málo odnožené a v polovině května většina porostů jařin již sloupkovala. Celý měsíc květen je však hodnocen jako měsíc srážkově normální, protože ve třetí dekádě přišly vydatné srážky ve výši 20,0 – 25,0 mm. Teplotně byl měsíc květen také normální, ale jen v průměru. V první dekádě byly teploty kolem bodu mrazu, ale v třetí se vyšplhaly do výš 22 – 29 °C.

Teplotní průběh měsíce **června** 2009 byl normální, neboť první dekáda měsíce byla chladnější (denní teploty se pohybovaly v rozmezí 14,0 – 18,0 °C) a teprve ve druhé a třetí dekádě se výrazně

oteplilo (až na 30,8 °C). Díky srážkově nadnormálnímu přídělů v druhé dekádě ve výši 111 mm (132 % normálu) se výrazně zlepšil stav všech porostů. Intenzivní srážky na některých místech (jižní Čechy, Vsetínsko, Novojičínsko, Jesenicko) však přerostly v přívalové deště a „bleskové“ povodně.

Měsíc **červenec 2009** byl srážkově mírně nadprůměrný (Čechy 102,0 mm = 124 % normálu a Morava 129,0 mm = 147 % normálu). Teplotně byl měsíc červenec normální. Nejtepleji bylo v závěru měsíce, což výrazně urychlilo průběh žní. Začátek žní byl v závěru druhé dekády měsíce července. K 27. 7. 2009 bylo v ČR sklizeno 14,12 % ploch obilovin, z toho více v nížinách, v podhůří žně v této době ještě pořádně nezačaly.

Žně se v roce 2009 oproti loňskému roku 2008 protáhly cca o 14 dnů a byly v podstatě ukončeny ke dni 14. 9. 2009, kdy bylo sklizeno 98,98 % výměry základních obilovin.

Výskyt škodlivých organismů v porostech obilovin v ČR v roce 2009

Virové zakrslosti a jejich přenašeči

Již na podzim 2008 byl na nově založených porostech ozimých obilnin a v rezervoárech virových zakrslostí pozorován vyšší výskyt primární infekce virem žluté zakrslosti ječmene (BYDV) než virem zakrslosti pšenice (WDV). Tato převaha viru BYDV pokračovala i na jaře 2009. Inspektoři Státní rostlinolékařské správy odebrali v porostech podezřelých z výskytu virových zakrslostí již na podzim 2008 (v nově založených porostech ozimů) 70 vzorků a na jaře 2009 dalších 141 vzorků. Celkově byl výskyt virových zakrslostí laboratorně potvrzen u 99 vzorků. Z pozitivních vzorků bylo 22 vzorků (22 %) infikováno WDV, 60 vzorků (61 %) infikováno BYDV a 17 vzorků (17 %) infikováno směsnou infekcí WDV + BYDV.

V polních podmínkách se u porostů s výskytem virových zakrslostí hodnotil také plošný rozsah a intenzita napadení virózami (procentické vyjádření je uvedeno v tabulce).

Plošný rozsah a intenzita napadení infikovaných porostů obilnin virovými zakrslostmi na jaře roku 2009

Plošný rozsah napadení virózami	Intenzita napadení virózami
slabý výskyt (méně než 5 % napadené plochy, napadeny jednotlivé rostliny) – 67 %	slabá (rostliny s barevnými změnami na listech) – 58 %
střední výskyt (5 – 25 % napadené plochy, ohniskové napadení) – 30 %	střední (rostliny s barevnými změnami a slabými příznaky zakrslosti – zkrácení rostlin o méně než 50 % normálního vzrůstu) – 34 %
silný výskyt (více než 25 % napadené plochy, plošné napadení) – 3 %	silná (rostliny výrazně zakrslé – zkrácení rostlin o 50 a více % normál. vzrůstu) – 8 %

Nejvyšší výskyty viróz byly zaznamenány v okresech Vsetín, Uherské Hradiště, Hodonín, Přerov, Zlín, Prostějov, Břeclav, Kladno.

K 20. 10. 2009 bylo diagnostikováno 44 vzorků z infekce podezřelých rostlin, které byly odebrány v rezervoárech virových zakrslostí obilnin (obilní výdrol, kukuřice, travní porosty na zemědělské i nezemědělské půdě) a nově založených porostech ozimých obilnin. Vesměs se jednalo o výdrol. Z nich bylo 35 vzorků pozitivních. Z pozitivních vzorků bylo 7 vzorků (20 %) infikováno WDV, 14 vzorků (40 %) BYDV a 14 vzorků (40 %) bylo infikováno směsnou infekcí WDV + BYDV. Plošný rozsah výskytu viróz byl k uvedenému datu převážně slabý až střední.

Průzkum výskytu přenašeče WDV kříška polního (*Psammotettix alienus*) byl na jaře 2009 prováděn ve 178 porostech obilnin, přičemž v 70 porostech byl zaznamenán jeho výskyt. Intenzita výskytu kříška v napadených porostech byla u 73 % porostů slabá (méně než 3 dospělci na 100 smyků), u 19 % porostů střední (3 – 7 dospělci na 100 smyků) a u 8 % porostů silná (více než 7 dospělci na 100 smyků). Od srpna byl v celkem 132 rezervoárech virových zakrslostí a na novém osevu ozimých obilnin zjištěn slabý výskyt kříška (méně než 10, resp. 3 dospělci/100 smyků podle typu porostu – rezervoáry, resp. nový osev) v 30 % sledovaných porostů, střední výskyt (3 – 10, resp. 10 – 20

dospělců /100 smyků podle typu porostu) v 20 % porostů a silný výskyt (více než 10, resp. 20 dospělců /100 smyků podle typu porostu) v 43 % porostů.

Vzhledem k výše uvedenému výskytu viru BYDV je zřejmé, že kromě kříška byl významný i výskyt mšice střemchové (*Rhopalosiphum padi*), jakožto hlavního přenašeče BYDV. Ta je spolu s ostatními druhy mšic monitorována pomocí sacích pastí typu Johnson-Taylor a informace o výskytech jsou průběžně zveřejňovány v Aphid bulletinu SRS. V porostech byl především lokálně střední až silný výskyt obilních mšic zaznamenáván od druhé poloviny května, a to zejména na Moravě, ve Slezsku a ve východních Čechách. Letní přelet mšic byl v druhé polovině června a v průběhu července slabý. Příčinou byly silné větry a deštivé počasí, které rovněž snížilo početnost populací mšic a zpomalilo jejich vývoj. Od začátku srpna však teplé počasí urychlilo rozmnožování a vývoj mšic, došlo i ke zvýšení jejich přeletu (zejména mšice střemchové). V průběhu září a první dekády října byly zaznamenávány velmi silné úlovky mšic v sacích pastech! Kolem poloviny října došlo k výraznému ochlazení a přelet mšic se zastavil.

Snětivosti

Výskyt původců snětivosti z rodu *Tilletia* byl hodnocen především na základě 295 odebraných vzorků zrna, příp. klasů pšenice. K 20. 10. 2009 bylo diagnostikováno prozatím 281 vzorků, z nichž 96 vzorků bylo pozitivních. Na výskyt *T. caries* připadal podíl 58 % z pozitivních vzorků, na výskyt *T. controversa* podíl 13 %, na výskyt *T. laevis* podíl 2 % a na souběžný výskyt *T. caries* + *T. controversa* podíl 27 %. Napadení původci snětivosti bylo zjištěno i u porostů z mořeného osiva (včetně použití mořidla registrovaného proti původci zakrslé snětivosti pšenice *Tilletia controversa*).

Ostatní škodlivé organismy

Při sledování hlavních škodlivých organismů byly v roce 2009 zaznamenány především zvýšené výskyty chorob houbového původu. Střední a silný výskyt padlí pšenice a padlí ječmene (*Blumeria graminis*) byl monitorován koncem dubna na celém území ČR; do klasů se choroba šířila během června. Výskyty chorob pat stébel (původci: *Rhizoctonia cerealis*, *Fusarium* spp., *Gaeumannomyces graminis*) byly hlášeny ojediněle během března v okrese Kladno na ozimém ječmeni, výskyty stéblolamu pšenice a ječmene (*Oculimacula yallundae*) byly sledovány v květnu ojediněle ve střední intenzitě a v červnu až v silných výskytech na ječmenech např. v okresech Strakonice, Písek, Prachatice a Jeseník. Výskyty hnědé rzivosti pšenice (*Puccinia persistens* subsp. *triticea*), síťovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene /hnědé skvrnitosti/ (*Pyrenophora teres*), spály ječmene /rhynchosporiové skvrnitosti/ (*Rhynchosporium secalis*) a braničnatek - tečkované listové skvrnitosti pšenice /braničnatky pšeničné/ (*Mycosphaerella graminicola*), tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice /braničnatky plevové/ (*Phaeosphaeria nodorum*) - byly zaznamenávány od konce března ve středním až silném výskytu během celé vegetace. Vlivem nadměrných srážek, krupobití a vysoké vzdušné vlhkosti v červnu a v červenci docházelo k nárůstu výskytu zejména černí obilnin (*Cladosporium* spp., *Alternaria* spp.) a růžovění klasů pšenice (*Fusarium* spp.), a to nejen v polehlých porostech; silné výskyty byly zaznamenány až do srpna. SRS provedla ve spolupráci s ÚÚRV, v.v.i. průzkum výskytu růžovění klasů pšenice na pozorovacích bodech, při kterém byly náhodně odebrány vzorky klasů – stupeň napadení klasů byl však vesměs nulový, nebo slabý; obsah deoxynivalenolu (DON) bude zveřejněn později na webových stránkách SRS. Zvýšené výskyty endofytické tmavohnědé skvrnitosti ječmene (*Ramularia collo-cygni*) byly pozorovány v červnu v okresech Kladno, Příbram a Rokycany. V porostech kukuřice se během vegetace vyskytovala především obecná snětivost kukuřice (*Ustilago maydis*), nejvýše však ve středním výskytu.

Z živočišných škůdců se většinou v moravských okresech vyskytovaly ve střední až silné intenzitě třásněnky (*Thysanoptera*). Ojediněle byl sledován zvýšený výskyt zelenušky žlutopásé (*Chlorops pumilionis*) např. v okrese Trutnov a lokálně až silné výskyty kohoutků (*Oulema* spp.) např. v okresech Pardubice, Břeclav, Jeseník a Přerov. V rozsahu většinou slabých až středních výskytů byli sledováni dřepčík obilní (*Phyllotreta vittula*), obaleč obilní (*Cnephasia pumicana*), bejlmorka sedlová (*Haplodiplosis marginata*). V porostech kukuřice byly zaznamenány převážně střední výskyty zavíječe kukuřičného (*Ostrinia nubilalis*) a probíhal monitoring bázlivce kukuřičného (*Diabrotica virgifera virgifera*) ve feromonových lapácích – silné výskyty byly pozorovány na Moravě. Výskyt lesknáčka (*Glischrochilus*

quadrisignatus) byl zjištěn 27.8. (porost kukuřice po kukuřici) v okrese Jičín (Češov). Na jaře byly monitorovány převážně střední výskyty hraboše polního (*Microtus arvalis*) ve středních Čechách a na Moravě. Silně poškozené porosty prasetem divokým (*Sus scrofa*) byly hlášeny např. v jarním období v okresech Semily a Louny, v létě v okrese Pardubice.

Lokálně silné zaplevelení bylo zaznamenáno během vegetačního období nejčastěji chundelkou metlicí (*Apera spica-venti*) a ovsem hluchým (*Avena fatua*); z běžně se vyskytujících plevelných rostlin byly pozorovány např. pcháč rolní (*Cirsium arvense*), mák vlčí (*Papaver rhoeas*), svízel (*Galium* spp.), penízek rolní (*Thlaspi arvense*), heřmánkovité (*Matricaria* spp.), hluchavka (*Lamium* spp.), kokoška pastuší tobolka (*Capsella bursa-pastoris*) ad.

Pěstitelům se většinou dařilo udržet hodnoty výskytu škodlivých organismů na takové úrovni, že nebylo hlášeno žádné výrazné přemnožení škůdců a i přes rychlé šíření houbových chorob nedošlo ke kalamitním výskytům. Výrazné škody byly způsobeny lokálními záplavami a prudkými i přivalovými dešti koncem června na severní Moravě (hlavně Novojičínsko) a v červenci zejména v okresech Strakonice, Písek a Trutnov. Podrobné informace o výskytu škodlivých organismů a poruch jsou k dispozici na webových stránkách SRS (www.srs.cz).

PŠENICE

Výroba

Na základě odhadu produkce ČSÚ k 15. 10. 2009 se očekává v ČR sklizeň pšenice v roce 2009 v množství 4 397,9 tis. tun. Z tohoto množství je 4 271,2 tis. tun pšenice ozimé (tj. 97,1 % celkové výroby) a 126,7 tis. tun pšenice jarní (tj. 2,9 % z celkové výroby).

Celková výroba pšenice poklesla proti skutečnosti předchozího roku o 233,6 tis. tun, tj. o 5,0 %. Toto snížení vyplývá jak z poklesu produkce pšenice ozimé o 199,1 tis. tun, tj. o 4,5 %, tak i pšenice jarní o 34,5 tis. tun tj. o 21,4 %.

Na snížení výroby pšenice v roce 2009 se podílí především meziroční pokles průměrného hektarového výnosu ozimé i jarní pšenice, ale i pokles osevních ploch jarní pšenice. Přesto pšenice i nadále zůstává na našem trhu s obilovinami zcela dominantní plodinou, která tvoří 56,8 % nabídky všech obilovin.

Při hodnocení letošního velmi mírného poklesu úrody pšenice je nutné si uvědomit, že rozhodující vliv na dosaženou úroveň výroby mělo znovu počasí. To umožnilo zemědělcům na podzim roku 2008 zasít převážnou většinu ozimů v optimálním agrotechnickém termínu. Ozimy vzešly velmi brzy a vlivem příznivých srážkových a teplotních poměrů byl jejich stav na podzim dobrý. Většina porostů byla vyrovnaná, přiměřeně hustá a připravena na zimní období. Sněhová pokrývka sice přišla již v začátku měsíce listopad, ale vydržela pouze několik dní. Sníh zmizel a ozimy na většině území ČR čelily prosincovým a lednovým holomrazům. Po tomto období opět napadl sníh, který ležel do počátku měsíce března 2009 (kromě nížin) na většině pozemků. Přestože zima ročníku 2008/2009 nezpůsobila žádné výrazné problémy v přezimování porostů, tak potíže nastaly až v měsících duben a květen 2009. Panovalo velmi suché počasí s vysokou hodnotou slunečního svitu, které způsobovalo, že rostliny měly nedostatek vláhy. Kvůli tomu se veškerá vegetace urychlila cca o dva týdny. Většina porostů obilovin nestačila dostatečně formovat své výnosové prvky. Tímto průběhem počasí v jarních měsících roku 2009 tak byly dány daleko horší předpoklady pro stejnou úrodu než jaká byla v roce 2008. Letošní úroveň výroby pšenice je srovnatelná se sklizňovým ročníkem 2001 (4 476,1 tis. tun). Takováto velmi dobrá úroveň sklizně pšenice znamená, že celkový charakter našeho vnitřního trhu se nebude měnit a trh bude mít i nadále rysy převažující nabídky nad poptávkou. Pro dosažení bilanční rovnováhy se předpokládá vyvézt do zahraničí celkem 1 460,0 tis. tun této komodity (vše z volného trhu), zpracovat na technické užití 130,0 tis. tun a intervenční nákup ve výši 250,0 tis. tun.

Podle výsledků monitoringu hodnocení kvality letošní produkce (celkem bylo analyzováno 1017 sklizňových vzorků) vyplývá, že z celého souboru analyzovaných vzorků ze sklizně 2009 byly potvrzeny průběžné, dobré výsledky kvality potravinářské pšenice. Soubor byl hodnocen celkem 6 parametry (vlhkost, objemová hmotnost, sedimentační index, obsah N-látek, číslo poklesu a obsah příměsí a nečistot). Ve všech hodnocených parametrech vyhovělo celkem 33 % vzorků z letošní sklizně, což je méně než v roce 2007 (49 %) a v roce 2008 (40 %). Pšeničné zrno vykazuje nižší objemovou hmotnost s vysokým podílem nečistot, což může být příčinou nižší výtěžnosti mouky při mletí. Na druhou stranu pšeničné zrno obsahuje dostatečné množství bílkovin s dobrou pekárenskou kvalitou. Všechny ostatní sledované parametry dosáhly lepších hodnot než v roce 2008. Parametr číslo poklesu je nejvyšší od roku 2002 a proto jej před zpracováním bude potřeba snížit. Vysoký obsah nečistot bude nutné odstranit dodatečným přečištěním. Obsah příměsí ve vzorcích byl velmi nízký.

Obecně je tedy možné konstatovat, že v marketingovém roce 2009/2010 nebude limitujícím faktorem pro užití potravinářské pšenice ani celkové produkce pšenice a ani její kvalita. Lze očekávat, že potravinářská pšenice splní bez problémů všechny kvalitativní požadavky pro zajištění domácí spotřeby.

Následující tabulky obsahují výsledky sledování technologické jakosti potravinářské pšenice ze sklizně 2008 a procenta vzorků, nevyhovujících ČSN 461100-2 (potravinářská pšenice). Pro srovnání jsou tyto výsledky doplněné o některé údaje z minulých let. Srovnání s obdobím před rokem 2002 je komplikováno skutečností, že od 1. 7. 2002 vstoupila v platnost nová ČSN 461100-2, u které došlo k úpravám v hodnocení kvality potravinářské pšenice u některých ukazatelů.

Průměrné hodnoty kvality pšenice ze sklizně 2009 ve srovnání s kvalitou z předchozích sklizní

Rok	Objemová hmotnost (g/l)	SDS – seditest (ml)	Číslo poklesu (s)	N – látky (%)	Propad pod sítem 2,5 mm (%)	Propad pod sítem 2,2 mm (%)	Obsah příměsí (%)	Obsah nečistot (%)
2002	760,0	34 ^{*)}	272,0	12,2	-	-	4,0	0,3
2003	779,0	36 ^{*)}	305,0	13,1	-	-	5,3	0,7
2004	808,0	32 ^{*)}	313,0	11,4	-	-	4,0	0,5
2005	762,0	42 ^{*)}	223,0	11,8	-	-	6,0	0,5
2006	771,0	42 ^{*)}	219,0	13,5	-	-	8,5	0,7
2007	785,0	42 ^{*)}	320,0	13,1	-	-	5,5	0,6
2008	794,0	38 ^{*)}	328,0	12,3	-	-	4,5	0,3
2009	774,0	43 ^{*)}	329,0	12,5	-	-	4,5	0,9

Pramen: Monitoring kvality sklizně pšenice v ČR, Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž, s.r.o., Agrotest, zemědělské zkušebnictví, poradenství a výzkum, s.r.o., AGROTEST FYTO, s.r.o.

Poznámka : ^{*)} Sedimentační test prováděn složitějším Zeleného testem v souladu s ČSN. Norma stanoví minimální hodnotu pro potravinářskou pšenici 30 ml.

Procentický podíl vzorků pšenice neodpovídajících hodnotami svých parametrů technologické jakosti potravinářské pšenice podle požadavků ČSN 461100 – 2

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
objem. hmotnost nižší než 780 g/l	46,6	18,3	69,0	55,5	37,4	32,4	52,1
objem. hmotnost nižší než 760 g/l	24,0	9,5	46,2	40,1	14,0	13,7	26,0
SDS – test nižší než 55 ml	-	-	-	-	-	-	-
Zeleného test nižší než 30 ml*	22,3	40,8	13,9	11,6	17,2	29,0	8,8
číslo poklesu nižší než 200 s	-	-	-	-	-	-	-
číslo poklesu nižší než 220 s*	4,9	7,9	40,9	46,1	11,0	8,2	2,2
bílkoviny nižší než 12 %	18,2	71,3	54,1	12,7	19,6	42,2	33,9
bílkoviny nižší 11,5 %*	10,8	57,6	40,0	7,9	9,9	28,7	19,3
bílkoviny nižší než 11 %	-	-	-	-	-	-	-
obsah příměsí*	33,6	15,8	38,3	48,4	34,7	24,8	22,0
obsah nečistot*	27,5	32,1	33,0	52,2	31,2	17,6	51,6

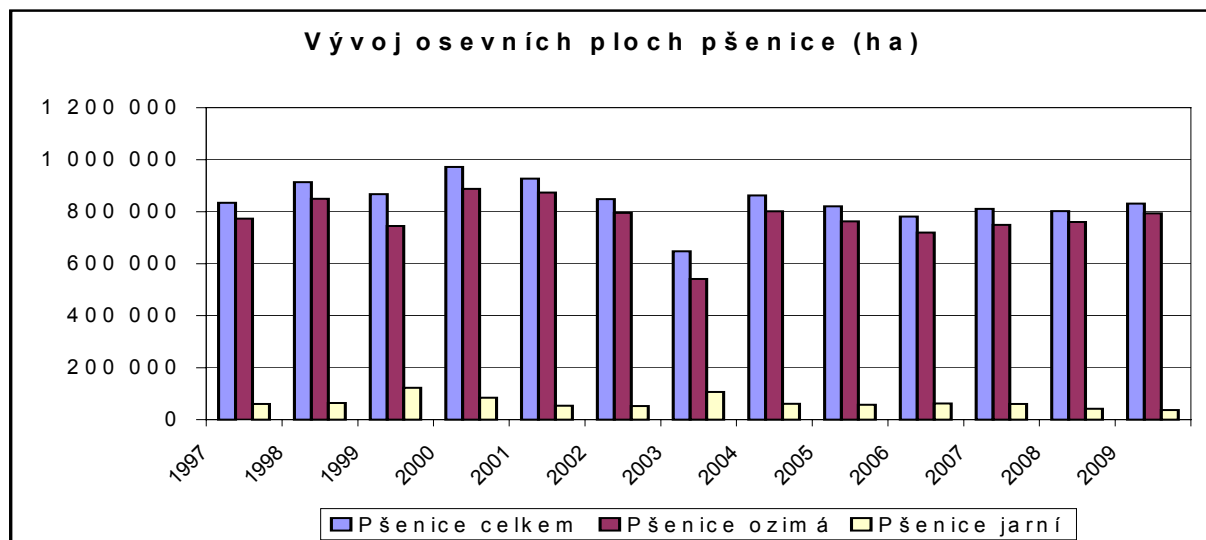
Pramen: Monitoring kvality sklizně pšenice v ČR, Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž, s. r. o., Agrotest, zemědělské zkušebnictví, poradenství a výzkum, s.r.o., AGROTEST FYTO, s.r.o.

Poznámka: *) Jakostní ukazatele podle nové ČSN 461100-2 platné od 1. 7. 2002

Osevní plochy

Osevní plocha pšenice podle soupisu osevních ploch ČSÚ k 31. 5. 2009 proti předchozímu roku 2008 velmi mírně vzrostla o 29,0 tis. ha (tj. 3,6 %) a dosáhla výměry 831,3 tis. ha. Tento nevýrazný nárůst osevních ploch ovlivnila především pšenice ozimá, která meziročně vzrostla o 33,1 tis. ha, (tj. o 4,3 %). Osevní plocha pšenice jarní naopak poklesla o 4,1 tis. ha (tj. 9,8 %) na 37,8 tis. ha.

Po nepatrných nárůstech ploch ozimé pšenice v ročníkách 2007 a 2008, tak pšenice ozimá potvrzuje trend návratu k osevním plochám, které měla v ročníkách minulých (s výjimkou ročníku 2003). Pšenice tak znovu vykazovala, že i v roce 2008 je naší nejrozšířenější pěstovanou plodinou. Důvody určité stabilní výměry pěstování spočívají především ve výnosové jistotě s možností exportu a případné nabídky do intervenčního nákupu.

Pramen: ČSÚ

Hektarové výnosy

Podle odhadu ČSÚ k 15. 10. 2009 se očekává v roce 2009 u pšenice celkem průměrný výnos ve výši 5,29 t/ha, což představuje ve srovnání s předchozím rokem mírný pokles o 0,48 t/ha (tj. o 8,3 %). Snížení výnosu u ozimé pšenice o 0,50 t/ha (tj. o 8,5 %) na 5,38 t/ha je způsobeno jednak vlivem méně příznivých klimatických podmínek přes zimní období než v předchozím ročníku (místy holomrazy)

a dále pak vliv suchého a slunečného počasí v období duben a květen 2009, tedy v době, kdy se formují generativní orgány rostlin, které mají podstatný vliv na výši výnosů. Pšenice jarní zaznamenala rovněž mírnější pokles hektarového výnosu ve srovnání s předchozím sklizňovým rokem 2008 o 0,49 t/ha, tj. o 12,8 %. Přesto dosažený průměrný hektarový výnos ozimé pšenice v roce 2009 i nadále potvrdil její dominantní postavení mezi ostatními obilovinami. V porovnání v dlouhodobé časové řadě je výnos srovnatelný s ročníkem 2005 (5,15 t/ha).

Počáteční zásoby

Počáteční zásoby pšenice pro marketingový rok 2009/2010 proti předchozímu roku velmi mírně vzrostly o 81,9 tis. tun (tj. o 11,7 %) na 783,2 tis. tun. Tento stav počátečních zásob je možné na počátku marketingového roku 2009/2010 hodnotit jako průměrné s ohledem na skutečnost, že tyto zásoby zahrnují i státní hmotné rezervy (SHR). Obdobná úroveň zásob pšenice byla v marketingovém roce 2001/2002 (772,8 tis. tun).

Bilanční tabulka pšenice

Ukazatel	Jedn.	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/*) 2010
Osevní plocha	tis. ha	863,2	820,4	781,5	811,0	802,3	831,3
Výnos	t/ha	5,84	5,05	4,49	4,86	5,77	5,29
Výroba	tis. t	5 042,5	4 145,0	3 506,3	3 938,9	4 631,5	4 397,9
Počáteční zásoby	tis. t	552,9	981,6	713,3	549,4	701,3	783,2
Dovoz celkem	tis. t	32,3	23,9	64,3	30,6	44,7	40,0
Celková nabídka	tis. t	5 627,7	5 150,5	4 283,9	4 518,9	5 377,5	5 221,1
Domácí spotřeba celkem ¹⁾	tis. t	3 245,0	3 104,4	2 967,5	2 918,0	2 967,0	2 800,0
z toho - potraviny	tis. t	1 150,0	1 200,0	1 150,0	1 210,0	1 200,0	1 200,0
- osiva	tis. t	185,0	190,0	175,0	188,0	192,0	185,0
- krmiva	tis. t	1 900,0	1 700,0	1 632,0	1 500,0	1 450,0	1 285,0
- technické užití	tis. t	10,0	14,4	10,5	20,0	125,0	130,0
Vývoz celkem	tis. t	780,0	1 277,6	767,0	899,6	1 595,3	1 460,0
Intervenční nákup	tis. t	791,1	244,2	0,0	0,0	32,0	250,0
Prodej intervenčních zásob	tis. t	170,0	189,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zůstatek intervenčních zásob	tis. t	621,1	55,2	0,0	0,0	32,0	250,0
Celkové užití	tis. t	4 646,1	4 437,2	3 734,5	3 817,6	4 594,3	4 510,0
Konečné zásoby	tis. t	981,6	713,3	549,4	701,3	783,2	711,1
Konečné zásoby/celkové užití	%	21,13	16,08	14,71	18,37	17,05	15,77
Konečné zásoby/domácí spotřeba	%	30,25	22,98	18,51	24,03	26,40	25,40

Pramen: ČSÚ;¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR

¹⁾ údaje kromě osevní plochy odhad

Dovoz

Vzhledem k nadprůměrné sklizni v roce 2008 a k nutné potřebě zajištění vyrovnané bilance v této komoditě se předpokládá v marketingovém roce 2008/2009 dovoz kvalitní pšenice pro potřeby potravinářského průmyslu a osiv pouze ve výši 25,0 tis. tun. Skutečný dovoz v marketingovém roce 2008/2009 činil 44,7 tis. tun pšenice. První půle marketingového roku 2008/2009 tvořila větší polovinu (58,4 %) celkového dovozu.

V marketingovém roce 2009/2010 se očekává vzhledem k velmi dobré produkci pšenice přibližně stejná úroveň dovozu jako v roce předchozím. Celkový dovoz (v rámci EU a třetí země) se předpokládá ve výši 40,0 tis. tun.

Dovoz pšenice a souřeže v období let 2000 – 2009 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2000	0,2	7,1	7,3	2000/2001	7,5
2001	0,4	1,1	1,5	2001/2002	11,4
2002	10,3	6,2	16,5	2002/2003	13,5
2003	7,3	2,6	9,9	2003/2004	2,6
2004	0,0	25,3	25,3	2004/2005	32,3
2005	7,0	12,9	19,9	2005/2006	23,9
2006	11,0	30,8	41,8	2006/2007	64,3
2007	33,5	9,3	42,8	2007/2008	30,6
2008	21,3	26,1	47,4	2008/2009	44,7
2009	18,6	10,1 ^{*)}	28,7 ^{*)}	2009/2010	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, *) údaje do konce září 2009

Celková nabídka

Pro marketingový rok 2008/2009 činila celková nabídka pšenice 5 377,5 tis. tun. Jednalo se o stejně vysokou nabídku pšenice, která byla obdobná ve sklizňových ročnících 2001 a 2002. Takto vysoká nabídka neomezila předpoklady vysokých vývozních dispozic a to i s ohledem na výrazný pokles cen nejen v Evropě, ale i ve světě. Při plném pokrytí požadavků potravinářského a především krmivářského průmyslu činily disponibilní možnosti vývozu pšenice 1 250,0 tis. tun (výhradně z volného trhu).

Očekávaná celková nabídka pšenice pro marketingový rok 2009/2010 činí 5 221,1 tis. tun, což představuje nevýznamný pokles o 156,4 tis. tun (tj. 2,9 %) ve srovnání s předchozím marketingovým rokem. Jedná se o celkově další vysokou úroveň celkové nabídky, která vyplývá z letošní páté nejvyšší sklizně od roku 1990.

Taková celková nabídka znovu v žádném případě neomezí vývozní dispozice. Očekává se, že předchozí vysoké tempo vývozu do zahraničí z předchozích ročníků bude i nadále pokračovat a to i přes nízké světové a evropské ceny.

Potravinářské užití

Celková spotřeba mouky dlouhodobě klesala a v roce 2005 byla prolomena hranice hodnoty 90 kg/osobu a rok. V marketingovém roce 2008/2009 pokračoval nepříznivý vývoj v bilanci zahraničního obchodu s moukou a výrobky z mouky. Dochází stále ke zvyšujícímu tempu dovozu těchto výrobků do ČR. Dovoz pšeničné mouky v marketingovém roce 2008/2009 vzrostl oproti předchozímu roku o 16,8 tis. tun (tj. o 49,7 %) na úroveň 50,6 tis. tun.

Po dvou ročnících výrazného útlumu ve vývozu výrobků z pšenice v marketingových letech 2005/2006 a 2006/2007 a po velmi mírném navýšení vývozu v marketingovém roce 2007/2008 došlo v minulém marketingovém roce 2008/2009 k určité stagnaci vývozu. Vývoz pšeničné mouky do konce marketingového roku představoval 11,8 tis. tun a představuje čtvrtou nejnižší úroveň vývozu od marketingového roku 1995/1996.

Spotřeba pšenice na obyvatele a rok v roce 2008 dosáhla podle ČSÚ 114,6 kg v hodnotě zrna (90,2 kg v hodnotě mouky) a poklesla oproti předchozímu roku o 11,4 kg (9,0 %). Znovu se tak obnovil dlouhodobý trend poklesu ve spotřebě pšenice pro lidskou výživu.

Dovoz pšeničné mouky (položky celního sazebníku skupiny 1101) v období let 2000 – 2009 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2000	0,2	0,3	0,5	2000/2001	0,6
2001	0,3	0,4	0,7	2001/2002	0,5
2002	0,1	0,3	0,4	2002/2003	0,4
2003	0,1	0,2	0,3	2003/2004	0,7
2004	0,5	5,8	6,3	2004/2005	13,3
2005	7,5	9,3	16,8	2005/2006	17,1
2006	7,8	11,3	19,1	2006/2007	28,2
2007	16,9	16,3	33,2	2007/2008	33,8
2008	17,5	23,6	41,1	2008/2009	50,6
2009	27,0	14,2 ^{*)}	41,2 ^{*)}	2009/2010	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do konce září 2009

Vývoz pšeničné mouky (položky celního sazebníku skupiny 1101) v období let 2000 – 2008 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2000	24,7	40,1	64,8	2000/2001	65,5
2001	25,4	14,6	40,0	2001/2002	24,3
2002	9,7	9,0	18,7	2002/2003	17,9
2003	8,9	7,5	16,4	2003/2004	13,1
2004	5,6	7,7	13,3	2004/2005	24,2
2005	16,5	7,7	24,2	2005/2006	9,9
2006	2,2	3,6	5,8	2006/2007	7,7
2007	4,1	4,5	8,6	2007/2008	11,2
2008	6,7	6,3	13,0	2008/2009	11,8
2009	5,5	1,6 ^{*)}	7,1 ^{*)}	2009/2010	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do konce září 2009

Spotřeba na osivo

Spotřeba pšenice na osiva marketingového ročníku 2008/2009 mírně stoupla proti předchozímu ročníku a v konečném výsledku činila 192,0 tis. tun.

Pro marketingový rok 2009/2010 se očekává mírné snížení na úroveň 185,0 tis. tun.

Krmivářské užití

Pšenice je stále v ČR nejdůležitější krmnou obilovinou. V marketingovém roce 2008/2009 došlo k dalšímu nevýznamnému poklesu její krmné spotřeby na 1 450,0 tis. tun (meziročně o 50,0 tis. tun, tj. o 3,3 %), což vyplývá především z dalšího poklesu stavu hospodářských zvířat (především monogastrů – prasat a drůbeže) a nižšího využití pšenice v krmivech.

Podstatná část pšenice je stále pěstována s cílem dosáhnout potravinářskou kvalitu a zajistit si tak vyšší hladinu realizační ceny. V marketingovém roce 2008/2009 nebyly problémy se zajištěním dostatku kvalitní suroviny pro potřeby krmivářského sektoru a to především z pohledu vysoké produkce této komodity. A tak stejně jako v předchozích marketingových ročnících docházelo k přibližování ceny krmné suroviny k ceně potravinářské pšenice. Výrazné cenové snížení je patrné v průběhu celého marketingového roku.

V marketingovém roce 2009/2010 se očekává ve srovnání s předchozím marketingovým rokem výraznější snížení užití pšenice pro krmivářské účely z 1 450 tis. tun na 1 285,0 tis. tun, především v důsledku poklesu stavů hospodářských zvířat (především likvidace dojníc, kdy výrobní náklady na mléko vysoce převyšují prodejní farmářskou cenu).

Technické užití

Pšenice, jako surovina pro produkci bioetanolu musí deklarovat vyšší obsah škrobu. V tomto směru jsou k dispozici výsledky sledování současných registrovaných odrůd ozimé pšenice z let 1997 – 1999. Pšenice určená pro výrobu bioetanolu by měla splňovat další, určitá jakostní kritéria (minimální číslo poklesu, obsah příměsí a nečistot) a proto je nutné odmítnout určité názory, že na líně se může zpracovávat obilí podřadné, poškozené či napadené chorobami (plísně, mykotoxiny apod.).

V roce 2008 se předpokládalo výrazné zvýšení užití pšenice (525,0 tis. tun) pro účely zpracování na bioetanol, který se využívá pro dopravní účely, ale skončilo ve využití pšenice pro tyto účely na úrovni 125,0 tis. tun. Jedním z důvodů bylo nespustění nově vybudovaných provozů a určitých technických potíží již zavedených provozů.

Proto se v marketingovém roce 2009/2010 se předpokládá určitá stagnace v užití pšenice na výrobu bioetanolu ve výši 130,0 tis. tun.

Vývoz

V marketingovém roce 2008/2009 se očekávalo výrazné navýšení objemu vývozu pšenice v důsledku velmi vysoké sklizně. Po sklizni se předpokládal celkový vývoz ve výši 1 250,0 tis. tun a to především z pohledu vyšší poptávky po kvalitní surovině v EU a také v důsledku nižších cen, které v této době v ČR byly. Tempo vývozu, hlavně v druhé polovině marketingového roku 2008/2009 bylo vysoké a vyvezlo 993,9 tis. tun pšenice. Předmětem vývozu byla výhradně pšenice potravinářská z volného trhu. Celkem bylo vyvezeno rekordních 1 595,3 tis. tun pšenice. Vývoz se uskutečňoval především do zemí EU - 27 (Německo – 74,7 %, Polsko – 17,8 %, Rakousko – 4,0 %).

V důsledku další nadprůměrné produkce obilovin v ČR a zvýšených počátečních zásob pšenice se očekává v marketingovém roce 2009/2010 obdobná úroveň vývozu jako v marketingovém roce 2008/2009. Tuto variantu zcela potvrzuje dosavadní tempo vývozu, neboť od počátku marketingového roku bylo vyvezeno 357,8 tis. tun pšenice.

Předpokládaný vývoz pšenice v množství 1 460,0 tis. tun jak do zemí EU, tak do třetích zemí, vyplývá z potřeby bilančního přebytku.

Vývoz pšenice a souřeže v období let 2000 – 2009 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2000	667,3	200,3	867,6	2000/2001	325,6
2001	125,3	25,9	151,2	2001/2002	75,0
2002	49,1	103,3	152,4	2002/2003	755,5
2003	652,2	111,7	763,9	2003/2004	195,8
2004	84,1	84,3	168,4	2004/2005	780,0
2005	695,7	798,6	1 494,3	2005/2006	1 277,6
2006	479,0	523,9	1 002,9	2006/2007	767,0
2007	243,1	554,2	797,3	2007/2008	899,6
2008	345,4	601,4	946,8	2008/2009	1 595,3
2009	993,9	357,8 ^{*)}	1 351,7 ^{*)}	2009/2010	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, *) údaje do konce září 2009

Celkové užití, konečné zásoby

V marketingovém roce 2008/2009 došlo k výraznému nárůstu celkového užití pšenice vzhledem k vysokému objemu vývozu pšenice v roce 2008. V porovnání s předchozím marketingovým rokem 2007/2008 výrazně vzrostlo celkové užití pšenice o 776,7 tis. tun (tj. o 20,3 %) na úroveň 4 594,3 tis. tun. Konečné zásoby velmi mírně vzrostly a skončily na průměrné hladině 783,2 tis. tun.

Za předpokladu uskutečnění uvažované spotřeby pšenice na krmiva v množství I 285,0 tis. tun, pokračujícího vysokého vývozu ve výši I 460,0 tis. tun a uskutečněného intervenčního nákupu ve výši 250,0 tis. tun dojde v marketingovém roce 2009/2010 ke stagnaci v celkovém užití pšenice v úrovni 4 510,0 tis. tun. Ve srovnání s předchozím marketingovým rokem se jedná o nepatrný pokles o 84,3 tis. tun (tj. o 1,8 %). Konečné zásoby by měly mírně poklesnout a dostanou se na úroveň 711,1 tis. tun.

Cenový vývoj

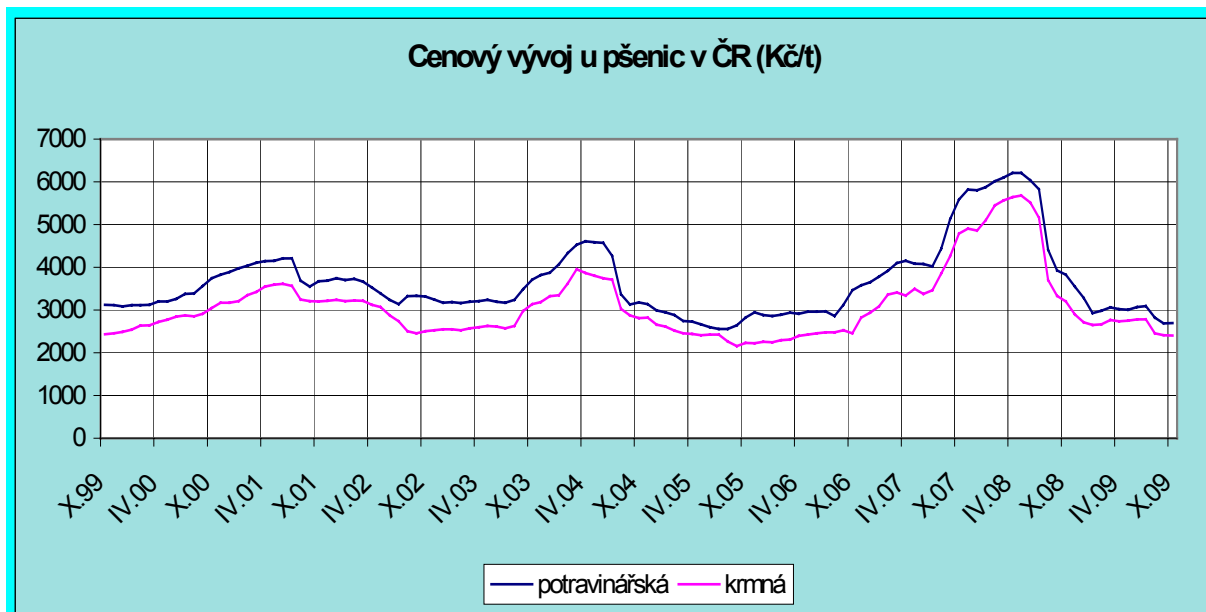
Měsíční průměry cen pšenice u zemědělských výrobců v Kč/t v marketingových letech 2002/2003 – 2009/2010 (bez DPH)

Plodina	Mark.	Měsíc											
	rok	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Pšenice potravin.	2002/2003	3 139	3 323	3 336	3 317	3 247	3 168	3 185	3 166	3 193	3 209	3 244	3 190
	2003/2004	3 169	3 238	3 492	3 714	3 823	3 874	4 073	4 330	4 528	4 612	4 592	4 576
	2004/2005	4 275	3 373	3 130	3 176	3 139	2 993	2 946	2 880	2 743	2 728	2 665	2 600
	2005/2006	2 557	2 559	2 645	2 825	2 944	2 886	2 859	2 894	2 937	2 917	2 958	2 965
	2006/2007	2 969	2 860	3 126	3 467	3 584	3 655	3 780	3 923	4 100	4 154	4 089	4 076
	2007/2008	4 026	4 435	5 133	5 591	5 819	5 806	5 876	6 015	6 098	6 207	6 210	6 036
	2008/2009	5 832	4 409	3 932	3 829	3 549	3 284	2 928	2 987	3 063	3 025	3 010	3 073
	2009/2010	3 093	2 821	2 693	2 698								
Pšenice krmná	2002/2003	2 735	2 507	2 461	2 504	2 526	2 547	2 550	2 527	2 570	2 594	2 630	2 609
	2003/2004	2 572	2 628	2 979	3 139	3 189	3 324	3 351	3 624	3 957	3 872	3 809	3 742
	2004/2005	3 715	3 029	2 877	2 816	2 821	2 657	2 612	2 520	2 455	2 439	2 407	2 428
	2005/2006	2 424	2 264	2 155	2 230	2 227	2 255	2 251	2 295	2 309	2 395	2 425	2 456
	2006/2007	2 482	2 478	2 527	2 455	2 821	2 941	3 085	3 367	3 407	3 344	3 495	3 379
	2007/2008	3 462	3 849	4 261	4 792	4 908	4 860	5 099	5 448	5 568	5 645	5 682	5 517
	2008/2009	5 163	3 705	3 336	3 198	2 901	2 713	2 651	2 666	2 769	2 740	2 749	2 781
	2009/2010	2 784	2 457	2 408	2 400								

Pramen: ČSÚ

Meziroční výrazné navýšení produkce obilovin na trhu EU spolu s nadprůměrnou produkcí na vnitřním trhu ČR bylo důvodem pro rychlý cenový pád většiny obilných druhů v marketingovém roce 2008/2008. V ČR těsně po sklizni ceny pšenice prudce propadly a jejich postupné snižování směrem dolu pokračoval prakticky po celý marketingový rok. Již v první polovině marketingového roku 2008/2009 byla u pšenice krmné prolomena cenová hladina pod 3 000 Kč/t a u pšenice potravinářské to nastalo v druhé polovině marketingového roku. Cenové minimum bylo docíleno u obou pšenic v měsíci leden 2009 – pšenice potravinářská 2 928 Kč/t a pšenice krmná 2 651 Kč/t.

Vzhledem k další vysoké produkci pšenice ze sklizně roku 2009 nejen v ČR, ale i v sousedních evropských státech, lze očekávat i s ohledem na vývoj cen ve světě určitou stagnaci či mírný pokles cen na vnitřním trhu na hladinu 2 900 – 3 200 Kč/t u pšenice potravinářské. U pšenice krmné se očekává v tomto období průměrná cena 2 400 – 2 600 Kč/t.

Pramen: ČSÚ, měsíční průměry cen u zemědělských výrobců

ŽITO

Výroba

Předpokládaná sklizeň žita v roce 2009, stanovená ČSÚ podle údajů k 15. 10. 2009 dosahuje výše 177,8 tis. tun. Ve srovnání s předchozím sklizňovým rokem 2008 to představuje pokles produkce o 32,0 tis. tun (tj. o 15,3 %). Po dvou ročnících nárůstu produkce žita se jedná o mírný pokles, který deklaruje určitý nezájem zemědělců o pěstování této komodity. Důvodem tohoto nezájmu je jednak propad cen a dále také to, že pokud se žito neuplatní jako potravinářské (nesplní kvalitativní požadavky), tak nenajde uplatnění ani v krmném užití. K omezení jeho pěstování přispívá i změna stravovacích zvyklostí, kdy se snižuje spotřeba klasického žitného chleba a roste poptávka po bílém pšeničném pečivu. Žito, jako nenáročná plodina však má stále své nezastupitelné místo v osevních postupech v méně úrodných oblastech, na půdách písčitých, kde poskytuje větší stabilitu výnosu než ostatní obiloviny a dále je ceněna jeho odolnost vůči mrazu a zimním podmínkám (viz kritická zima ročníku 2002/2003).

Pokles produkce roku 2009 představuje znovuoobnovení trendu z ročníků 2005 a 2006, ve kterých zemědělci ztráceli zájem pěstovat tuto tradiční komoditu. Dosažená produkce žita však zcela pokrývá potřeby domácího zpracovatelského průmyslu a proto nebude zapotřebí ve stávajícím marketingovém roce 2009/2010 dovoz většího množství potravinářského žita ze zahraničí.

Kvalitu žita ze sklizně 2009 lze podle konečných výsledků (72 vzorků) monitoringu kvality hodnotit v dlouhodobé časové řadě jako kvalitní (v hodnocených parametrech dle ČSN 461100-4 vyhovělo 68 % vzorků, z toho v Čechách 60 % vzorků a na Moravě 81 % vzorků). Kvalita žita určeného pro potravinářské zpracování je nižší, než byla v loňském roce. Mezi hlavní příčiny snížení patří stejně jako u pšeničného zrna nižší objemová hmotnost. Hodnocení kvality žita z letošní sklizně dokumentuje tabulka pod textem, ze které je patrné, že větší část letošní sklizně žita vyhovuje kvalitativním požadavkům normy.

Přestože hodnocení kvality produkce žita již probíhá podle nového znění ČSN 461100-4, platného od 1. 7. 2002, byly výsledky monitoringu obohaceny o údaje, vycházející ze znění původní ČSN tak, aby se zachovaly maximální možnosti srovnání s předchozími ročníky.

Procentický podíl vzorků žita neodpovídajících hodnotami svých parametrů technologické jakosti potravinářského žita podle požadavků ČSN 461100-4

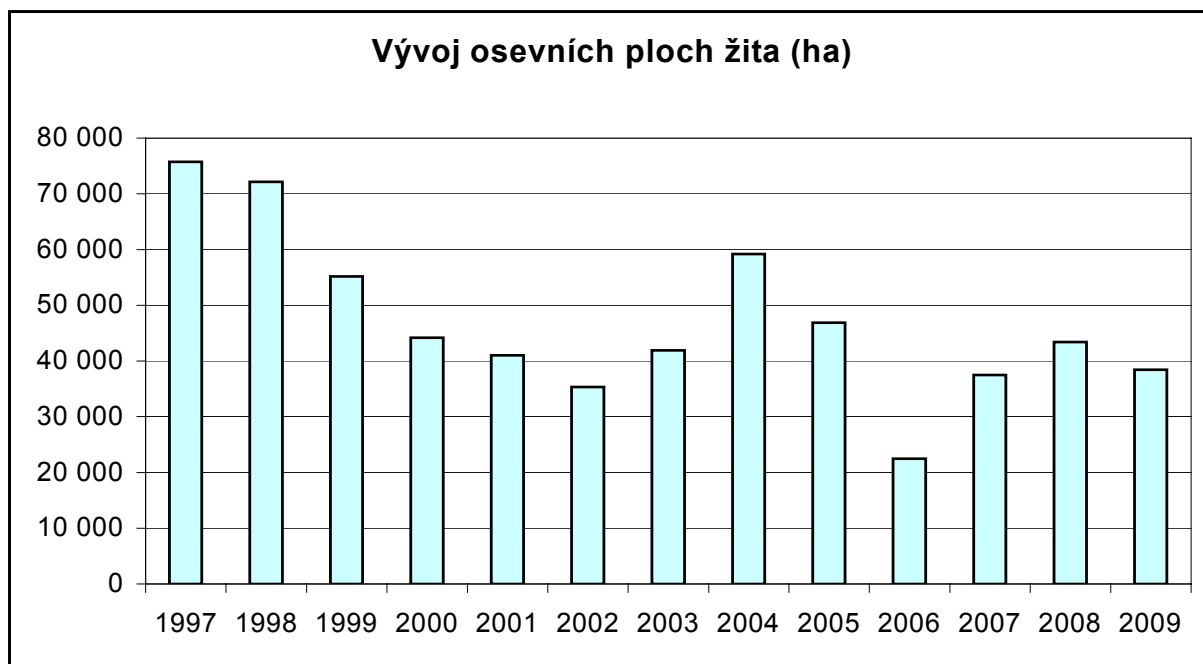
Ukazatel jakosti	2005	2006	2007	2008	2009 ^{*)}
Objemová hmotnost menší než 730 g/l	31,0	69,6	7,5	19,2	33,3
Objemová hmotnost menší než 700 g/l	12,4	40,6	0,0	3,2	6,9
Číslo poklesu menší než 120 s	47,8	69,6	2,2	7,0	1,0
Číslo poklesu menší než 80 s	37,2	58,0	1,1	3,0	1,0
Příměsi	17,7	27,5	5,4	7,5	2,8
Nečistoty	0,9	1,5	0,0	0,0	2,8

Pramen: Monitoring kvality sklizně žita v ČR, Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž, s. r. o., Agrotest, zemědělské zkušebnictví, poradenství a výzkum s. r. o., AGROTEST FYTO, s. r. o.

*) Výsledky hodnocení 72 vzorků žita

Osevní plochy

Podle soupisu osevních ploch ČSÚ k 31. 5. 2009 bylo žito pěstováno v ČR na 38,5 tis. ha. Ve srovnání s předchozím rokem došlo ke snížení osevních ploch o 4,9 tis. ha (tj. o 11,3 %). Toto snížení nastolilo znovu problém poklesu pěstebních ploch žita, které zde byly zaznamenány ve sklizňových ročnících 1998 až 2002 a souvisely se zhoršenými odbytovými podmínkami na přelomu tisíciletí. Současný velmi kolísavý vývoj osevních ploch žita však přímo souvisí s cenovým vzestupem a pádem této tradiční plodiny. Přesto se pod vlivem změněných možností ve šlechtění žita a získávání nových hybridních odrůd v hlavních pěstebních oblastech žita stále otevírají nové možnosti pro jeho rozšíření a uplatnění nejen jako chlebového obilí, ale také pro produkci na výrobu bioetanolu.

Pramen: ČSÚ

Hektarové výnosy

Odhadovaný hektarový výnos žita ve sklizňovém roce 2009 dosáhl výše 4,62 t/ha, což představuje ve srovnání se skutečností předchozího roku snížení o 0,21 t/ha (tj. o 4,3 %). Na snížení výnosů měly vliv především nepříznivé klimatické podmínky, které byly v jarních měsících (duben a květen 2009), kdy rostliny trpěly suchem a nemohly v tomto období dostatečně formovat své generativní orgány. Pro zachování určité stability ve výnosech žita jsou příslibem určité změny v odrůdové skladbě. Zde se rýsuje předpoklad vyššího využití hybridů a očekává se, že by jejich zastoupení mělo být v rozsahu 70 – 80 %, tak jako tomu je v zahraničí.

Počáteční zásoby

Vzhledem k tomu, že celkové zásoby zahrnovaly i žito s nevhodnou kvalitou pro potravinářské zpracování, jejich celkový objem byl v předchozích letech na vysoké úrovni. Vlivem nadprůměrné produkce žita v ročníku 2008, nízkého dovozu a nezměněné domácí spotřeby v marketingovém roce 2008/2009 došlo k výraznému meziročnímu navýšení o 30,4 tis. tun na průměrnou úroveň 33,2 tis. tun.

V souvislosti s dobrou produkcí žita ze sklizně roku 2009 se předpokládá mírný nárůst těchto zásob na úroveň 38,5 tis. tun.

Bilanční tabulka žita

Ukazatel	Jedn.	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007 2008	2008/ 2009	2009/*) 2010
Osevní plocha	tis. ha	59,2	46,9	22,5	37,5	43,4	38,5
Výnos	t/ha	5,29	4,19	3,33	4,73	4,83	4,62
Výroba	tis. t	313,3	196,8	74,8	177,5	209,8	177,8
Počáteční zásoby	tis. t	13,7	95,4	13,9	5,1	2,8	33,2
Dovoz celkem	tis. t	12,9	11,8	77,1	5,4	5,5	6,0
Celková nabídka	tis. t	339,9	304,0	165,8	188,0	218,1	217,0
Domácí spotřeba celkem ¹⁾	tis. t	217,0	204,0	135,2	151,0	151,8	146,5
z toho – potraviny	tis. t	155,0	163,0	110,0	140,0	140,0	135,0
– osiva (vč. ploch pícnin)	tis. t	17,0	15,0	7,0	9,0	9,8	9,5
– krmiva	tis. t	45,0	20,0	12,5	2,0	2,0	2,0
– techn. užití	tis. t	0,0	6,0	5,7	0,0	0,0	0,0
Vývoz celkem	tis. t	27,5	86,1	25,5	34,2	33,1	32,0
Celkové užití	tis. t	244,5	290,1	160,7	185,2	184,9	178,5
Konečné zásoby	tis. t	95,4	13,9	5,1	2,8	33,2	38,5
Konečné zásoby/celkové užití	%	39,04	4,78	3,18	1,52	17,95	21,54
Konečné zásoby/domácí spotřeba	%	43,99	6,79	3,78	1,86	21,86	26,25

Pramen: ČSÚ; ¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR
¹⁾ údaje kromě osevní plochy – odhad

Dovoz

Po velmi nízkém dovozu v marketingovém roce 2007/2008 došlo ke stagnaci ve výši dovozu i v následujícím marketingovém ročníku 2008/2009 (stejně tak jako v marketingových ročnících 2004/2005 a 2005/2006) a jeho úroveň činila 5,5 tis. tun.

V marketingovém roce 2009/2010 se očekává realizace dovozu na přibližně stejné úrovni jako v předchozích marketingových ročnících a to ve výši 6,0 tis. tun.

Dovoz žita v období let 2000 – 2009 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2000	0,0	20,0	20,0	2000/2001	47,1
2001	27,1	19,7	46,8	2001/2002	49,3
2002	29,6	26,5	56,1	2002/2003	66,1
2003	39,6	18,7	58,3	2003/2004	31,0
2004	12,3	8,5	20,8	2004/2005	12,9
2005	4,4	6,0	10,4	2005/2006	11,8
2006	5,8	41,2	47,0	2006/2007	77,1
2007	35,9	3,2	39,1	2007/2008	5,4
2008	2,2	3,2	5,4	2008/2009	5,5
2009	2,3	2,4 ^{*)}	4,7 ^{*)}	2009/2010	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, *) údaje do konce září 2009

Celková nabídka

Celková nabídka žita dosáhne v marketingovém roce 2009/2010 podle aktuálního předpokladu výše 217,0 tis. tun. Nabídka žita tak dosáhne proti předchozí sezóně snížení o 1,1 tis. tun (tj. o 0,5 %). Toto nevýznamné snížení je jednak ovlivněno nižší sklizní v roce 2009 a dále vyššími počátečními zásobami.

Potravinářské užití

Potravinářské užití žita v posledních letech je stabilizované a je realizováno především prostřednictvím mlynářského zpracování. V minulém marketingovém roce 2008/2009 byl potvrzen stabilizovaný stav potravinářské spotřeby v úrovni 140,0 tis. tun.

V marketingovém roce 2009/2010 se očekává mírné snížení v potravinářském užití žita do výše 135,0 tis. tun a to především vzhledem k očekávané nižší domácí produkci žita.

Spotřeba žita na obyvatele a rok v roce 2008 poklesla na 10,9 kg v hodnotě zrna, v hodnotě mouky na 8,5 kg na obyvatele a rok (jedná se o snížení o 17,4 % oproti spotřebě v roce 2007). Obnovil se tak propad spotřeby žita, který byl nastartován v roce 2006.

Spotřeba na osivo

U spotřeby žita na osivo, ve které je zahrnuto i osivo pro pícninářské účely, se v marketingovém roce 2009/2010 očekává přibližně stejná úroveň jako v předchozím ročníku 2008/2009 a to ve výši 9,5 tis. tun.

Krmivářské užití

V marketingovém roce 2009/2010 se očekává stagnace rozsahu užití žita ke krmným účelům vzhledem k dostatku jiných, vhodnějších krmných obilovin potřebných k výrobě krmných směsí.

Přesto v souvislosti se zaváděním hybridů při pěstování žita se zvyšuje možnost jeho využití ke krmným a energetickým účelům (uskutečnily se pokusy se zkrmováním hybridního žita prasaty a při 20 – 30% podílu hybridního žita bylo zaznamenáno zvýšení podílu libové svaloviny a snížení výšky špeku).

Vývoz žita v období let 2000 – 2009 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2000	17,8	2,9	20,7	2000/2001	3,0
2001	0,1	0,3	0,4	2001/2002	0,4
2002	0,1	0,2	0,3	2002/2003	1,7
2003	1,5	4,3	5,8	2003/2004	6,8
2004	2,5	0,8	3,3	2004/2005	27,5
2005	26,7	47,2	73,9	2005/2006	86,1
2006	38,9	13,6	52,5	2006/2007	25,5
2007	11,9	25,8	37,7	2007/2008	34,2
2008	8,4	8,4	16,8	2008/2009	33,1
2009	24,7	7,5 ^{*)}	32,2 ^{*)}	2009/2010	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, *) údaje do konce září 2009

Vývoz

Vývoz žita realizovaný v marketingovém roce 2008/2009 byl oproti minulému marketingovému roku o 1,1 tis. tun nižší (tj. o 3,2 %).

Přestože se v roce 2009 očekává nižší produkce žita než v roce předchozím, tak se předpokládá, že v marketingovém roce 2009/2010 bude realizován vývoz na cca stejné úrovni ve výši 32,0 tis. tun.

Celkové užití, konečné zásoby

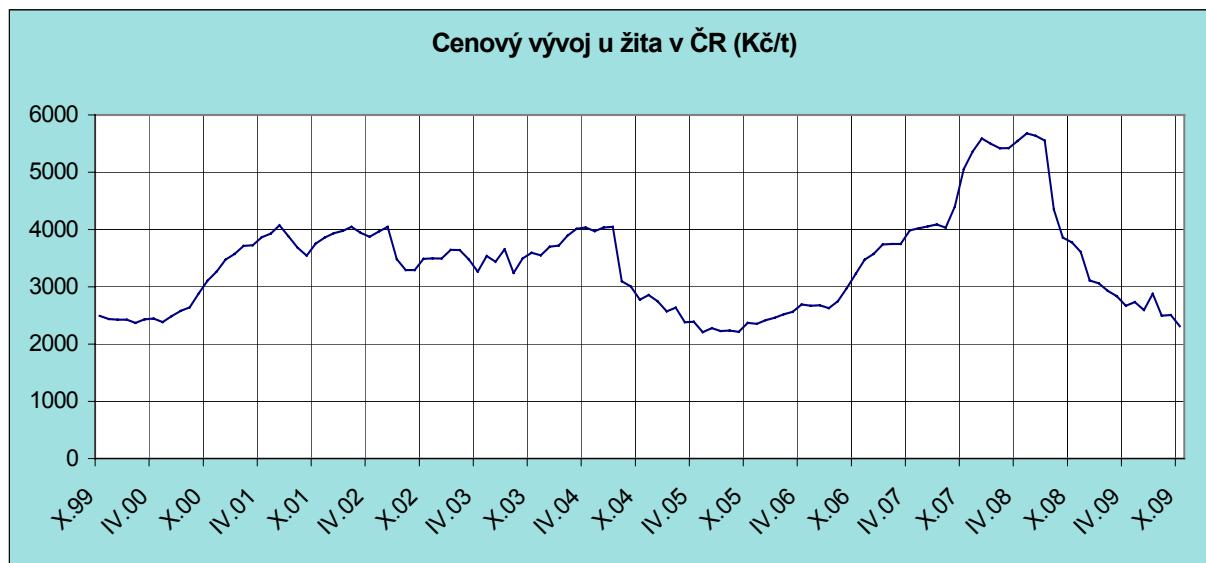
V marketingovém roce 2008/2009 byla zaznamenána ve srovnání s předchozím obdobím stagnace v celkovém užití žita a její výše činila 184,9 tis. tun, především vlivem stejné domácí spotřeby a obdobného vývozu jako v roce minulém. Konečné zásoby tak po minimální úrovni v roce 2007 vzrostly o 30,4 tis. tun na hladinu 33,2 tis. tun, což odpovídá 17,9 % domácí spotřeby.

V nadcházejícím marketingovém roce 2009/2010 se očekává nevýznamný pokles v celkovém užití na úroveň 178,5 tis. tun. Konečné zásoby by však měly vzrůst na hladinu 38,5 tis. tun, díky nižší domácí spotřebě a vyšším počátečním zásobám.

Cenový vývoj**Měsíční průměry cen žita u zemědělských výrobců v Kč/t v marketingových letech 2002/2003 – 2009/2010 (bez DPH)**

Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Žito	2002/2003	3 483	3 295	3 295	3 490	3 496	3 494	3 645	3 644	3 481	3 265	3 540	3 435
	2003/2004	3 654	3 240	3 497	3 595	3 548	3 704	3 721	3 895	4 016	4 035	3 971	4 037
	2004/2005	4 048	3 096	3 007	2 779	2 855	2 749	2 572	2 638	2 383	2 393	2 208	2 280
	2005/2006	2 227	2 236	2 212	2 373	2 354	2 418	2 459	2 521	2 563	2 692	2 672	2 680
	2006/2007	2 628	2 748	2 975	3 234	3 475	3 579	3 738	3 750	3 750	3 988	4 025	-
	2007/2008	4 090	4 032	4 399	5 056	5 363	5 590	5 497	5 419	5 424	5 548	5 679	5 637
	2008/2009	5 555	4 350	3 860	3 779	3 609	3 113	3 059	2 932	2 837	2 669	2 735	2 594
	2009/2010	2 879	2 500	2 507	2 313								

Pramen: ČSÚ

Pramen: ČSÚ, měsíční průměry cen u zemědělských výrobců

Kvalitní potravinářské žito patřilo v posledních letech mezi velmi omezený počet obilovin, které nebyly pod vlivem přebytkové produkce. Přesto k obnovení zájmu o pěstování této naší tradiční plodiny dochází velice sporadicky. Hlavní důvodem je skutečnost, že se žito nacházelo jak na domácím tak zahraničním trhu na poměrně nízké cenové úrovni. Cena kvalitního potravinářského žita, která byla v ČR v posledních letech nad úrovní většiny ostatních obilovin, začala výrazně klesat na počátku marketingového roku 2004/2005 a její pokles pozvolna pokračoval až do poloviny marketingového roku 2005/2006. Poté cenová hladina žita začala stagnovat, aby v závěru marketingového roku zahájila velmi pomalý vzestup. Tímto velmi nepříznivým vývojem tak dostatečně nemotivovala zemědělce pro opětovný nárůst osevních ploch této značně rizikové plodiny z pohledu výsledné kvality produkce.

Na vnitřním trhu se žitem budou v marketingovém roce 2009/2010 ceny, obdobně jako u ostatních druhů obilovin, pod vlivem všeobecného cenového propadu či cenové stagnace obilovin jak ve světě, tak i v Evropě. Ke snížení cen zřejmě přispěje i poměrně dobrá produkce žita v ČR v roce 2009. Situaci na trhu bude odpovídat vývoj ceny. Lze očekávat další propad ceny žita. Předpokládá se, že cena velmi kvalitních partií potravinářského žita se bude pohybovat v rozmezí 2 500 – 2 800 Kč/t.

JEČMEN

Výroba

Odhad celkové sklizně ječmene dle ČSÚ k 15. 10. 2009 je na úrovni 2 036,4 tis. tun. Z celkového sklizeného množství je 653,1 tis. tun (tj. 32,1 %) ječmene ozimého a 1 383,3 tis. tun (tj. 67,9 %) ječmene jarního.

Celková výroba ječmene mírně klesla proti skutečnosti předchozího roku o 207,5 tis. tun, tj. o 9,2 %. Toto snížení produkce vyplývá jak z mírně snížené výroby ozimého ječmene o 6,7 tis. tun (tj. o 1,0 %), ale především došlo k výraznějšímu poklesu produkce u jarního ječmene o 200,7 tis. tun (tj. o 12,7 %) což souvisí s jeho nízkým hektarovým výnosem. Pokles ploch jarního ječmene, které byly nižší o 21,0 tis. hektarů se na snížené konečné produkci také podílely.

Na snížené úrovni výroby ječmene celkem v roce 2009 má především vliv velmi průměrný hektarový výnos jarního ječmene se současným mírným poklesem osevních ploch. Ozimý ječmen se na nižší produkci podílel nevýznamně a to především snížením osevní plochy. Jarní ječmen byl oproti předchozímu ročníku 2008 vyséván velmi pozdě. Průběh počasí v dubnové a květnové dekádě v celé

ČR (vysoké teploty s nedostatkem srážek) měl velmi negativní vliv na průběh celé vegetace, což se samozřejmě projevilo na výši výnosu a rozhodující měrou přispělo ke snížení celkové produkce jarního ječmene. Ozimý ječmen byl jako i ostatní ozimé obiloviny po zimním období v dobrém stavu a jarní sucho se na něm výrazně neprojevilo.

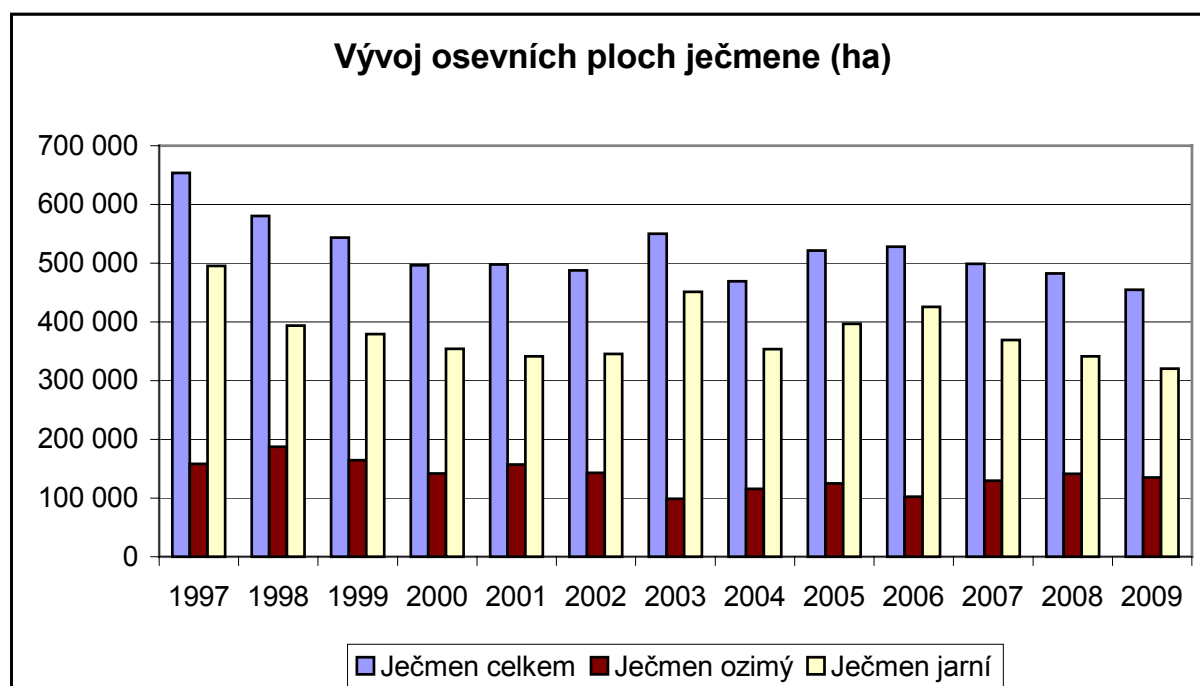
Přes meziročním pokles produkce si ječmen znovu obhájil svou pozici druhé nejvýznamnější obiloviny a to i přes to, že pšenice v letošním roce znovu potvrdila své dominantní postavení.

Na výrobu ječmene, především ozimého, má v posledních letech stále silnější vliv napadení virovou chorobou rozšiřovanou mšicemi a křísi, a to žlutou zakrslostí ječmene (BYDV). Letošní výskyt významné virové choroby obilovin – žluté zakrslosti ječmene (BYDV) opět hrozilo po celou dobu migrace mšice střemchové a křísu polních. K 20. 10. 2009 byly ukončeny kontrolní rozborů vzorků (cca 44 vzorků), které byly odebrány v rezervoárech virových zakrslostí z celé ČR a z toho jich bylo 35 pozitivních (z toho 7 vzorků infikováno virem WDV, 14 vzorků – BYDV a 14 vzorků smíšenou infekcí WDV + BYDV). Plošný výskyt viróz byl hodnocen jako slabý až střední. Přesto v řadě podniků byl ozimý ječmen ošetřen proti přenašečům viróz již na podzim.

Osevní plochy

Podle soupisu ploch osevů dosáhla celková osevní plocha ječmene pro rok 2009 výměry 454,8 tis. ha. Ve srovnání se skutečností předchozího roku znovu poklesla o 27,6 tis. ha (tj. o 5,7 %). Důvodem tohoto poklesu bylo především snížení osevních ploch jarního ječmene o 21,0 tis. ha (tj. o 6,2 %) na 320,2 tis. ha), ale také osevních ploch ozimého ječmene, které poklesly o 6,6 tis. ha (tj. o 4,6 %) na 134,6 tis. ha. Příčiny poklesu osevních ploch jarního i ozimého ječmene lze hledat jednak ve zvýšení osevních ploch ozimé pšenice, v minimu jarních zaorávek ozimých obilovin a také v opožděném nástupu do jarních prací.

Zastoupení osevních ploch jarního ječmene meziročně opět pokleslo a dosáhlo tak v letošním roce 70,4 % z celkových ploch ječmene a je jedno z nejnižších od roku 1990. Tento pokles znamená snížení zastoupení této naší druhé nejrozšířenější obiloviny ve struktuře obilovin na 21,0 %. Přes uvedený pokles neztrácí jarní ječmen svoji atraktivnost pro pěstitele, která je dána nejen rozvinutým trhem, ale též dlouhodobě velmi vysokou ziskovou marží v poměru k ostatním obilovinám. U ječmene ozimého se zastoupení celkových osevních ploch ječmene přiblížilo roku 2007 a dosáhlo úrovně 29,6 %.

Pramen: ČSÚ

Hektarové výnosy

Průměrný hektarový výnos ječmene ve sklizňovém roce 2009 dosáhl podle odhadu ČSÚ hodnoty 4,48 t/ha, přičemž u ječmene ozimého činil 4,85 t/ha a u jarního 4,32 t/ha. Ozimý ječmen svým průměrným výnosem potvrdil svoji vysokou výnosovou schopnost z předchozích ročníků 2007 a 2008 a dosáhl čtvrté nejvyšší výnosové hladiny od roku 1990. Na snížení hektarového výnosu u jarního ječmene mělo vliv především suché a slunečné počasí v rozhodujícím vegetačním období – v dubnu a květnu 2009, kdy došlo ke zkrácení důležitých fenofází ječmene.

Proti předchozímu roku jde mírný pokles hektarového výnosu ječmene celkem o 0,16 t/ha (tj. o 3,4 %). Na toto snížení má vliv především pokles výnosu jarního ječmene o 0,32 t/ha (tj. o 6,9 %).

Počáteční zásoby

Úroveň zásob ječmene v minulých letech významně kolísala od příliš vysoké v období let 1997 až 1999 až po příliš nízkou v letech 2000 až 2001. Od marketingového roku 2002/2003 vykazovala trend částečné stabilizace s mírným, postupným navýšením v marketingovém roce 2004/2005. Na počátku marketingového roku 2005/2006 zásoby prudce vzrostly a dosahovaly rekordní výše 493,0 tis. tun. Po tomto velmi výrazném meziročním navýšení se v ročníku 2006/2007 opět snížily na úroveň 266,3 tis. tun a v marketingového roku 2007/2008 došlo k dalšímu, ale mírnějšímu snížení o 45,0 tis. tun. V minulém marketingovém roce 2008/2009 došlo ke zvýšení úrovně těchto zásob na hladinu 287,5 tis. tun. Ve výhledu marketingového roku 2009/2010 se očekává další, velmi výrazné navýšení těchto zásob do výše 446,3 tis. tun.

Bilanční tabulka ječmene

Ukazatel	Jedn.	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/*) 2010
Osevní plocha	tis. ha	469,0	521,5	528,1	498,7	482,4	454,8
Výnos	t/ha	4,97	4,21	3,59	3,80	4,65	4,48
Výroba	tis. t	2 330,6	2 195,4	1 897,7	1 893,4	2 243,9	2 036,4
Počáteční zásoby	tis. t	300,3	493,0	266,3	221,3	287,5	446,3
Dovoz celkem	tis. t	5,6	4,6	199,3	105,1	25,4	28,0
Celková nabídka	tis. t	2 636,5	2 693,0	2 363,3	2 219,8	2 556,8	2 510,7
Domácí spotřeba celkem ¹⁾	tis. t	1 795,0	1 907,4	1 738,4	1 712,0	1 709,0	1 553,0
z toho - potraviny	tis. t	600,0	600,0	600,0	600,0	600,0	600,0
- osiva	tis. t	95,0	105,0	115,0	109,0	104,0	98,0
- krmiva	tis. t	1 100,0	1 200,0	1 020,0	1 000,0	1 000,0	850,0
- techn. užití	tis. t	0,0	2,4	3,4	3,0	5,0	5,0
Vývoz celkem	tis. t	262,9	363,3	403,6	220,3	242,4	210,0
Intervenční nákup	tis. t	85,6	176,0	1,5	0,0	159,1	300,0
Prodej intervenčních zásob	tis. t	0,0	20,0	1,5	0,0	0,0	0,0
Zůstatek intervenčních zásob	tis. t	85,6	156,0	0,0	0,0	159,1	300,0
Celkové užití	tis. t	2 143,5	2 426,7	2 142,0	1 932,3	2 110,5	2 063,0
Konečné zásoby	tis. t	493,0	266,3	221,3	287,5	446,3	447,7
Konečné zásoby/celkové užití	%	23,00	10,97	10,33	14,88	21,14	21,70
Konečné zásoby/domácí spotřeba	%	27,46	13,96	12,73	16,79	26,11	28,83

Pramen: ČSÚ, ÚZEI, ¹⁾MZe ČR

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR

¹⁾ údaje kromě osevní plochy odhad

Dovoz

Ačkoli byla v předchozích ročnících sklizeň ječmene pouze na průměrné úrovni, byla v letech 2001 - 2003 situace v dovozu ječmene stabilizována. Vzhledem k průměrné produkci pšenice a možnosti vzájemné substituce v krmných směsích se nízká produkce ječmene v tomto období

neodrazila ve výraznějším nárůstu dovozu ječmene ze zahraničí. I přes skutečnost, že celkové sklizně obilovin v marketingových ročnících 2004/2005 a 2005/2006 byly dobré, potřeba jejich dovozu ze zahraničí byla opět velmi nízká a meziroční pokles produkce ječmene se nepromítl do navýšení dovozu. Po obrovském navýšení dovozu ječmene v marketingovém roce 2006/2007 v množství 199,3 tis. tun došlo v marketingovém roce 2007/2008 k velkému snížení o 94,2 tis. tun (tj. o 47,3 %) na úroveň 105,1 tis. tun. Další razantní snížení nastalo v marketingovém roce 2008/2009, kdy v důsledku vysoké produkce ječmene s výbornými kvalitativními parametry nastalo výrazné snížení hladiny dovozu do hladiny 25,4 tis. tun (snížení o 75,8 %).

V marketingovém roce 2009/2010 se očekává v důsledku průměrné produkce ječmene s vcelku dobrými kvalitativními parametry (až na zahnědlé špičky) nevýznamné navýšení hladiny dovozu do výše 28,0 tis. tun.

Dovoz ječmene v období let 1999 – 2008 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2000	20,1	48,4	68,5	2000/2001	95,9
2001	47,5	20,7	68,2	2001/2002	22,5
2002	1,8	2,9	4,7	2002/2003	12,1
2003	9,2	7,4	16,6	2003/2004	9,9
2004	2,5	4,1	6,6	2004/2005	5,6
2005	1,5	2,4	3,9	2005/2006	4,6
2006	2,2	125,4	127,6	2006/2007	199,3
2007	73,9	65,1	139,0	2007/2008	105,1
2008	40,0	16,1	56,1	2008/2009	25,4
2009	9,3	5,4 ^{*)}	14,7 ^{*)}	2009/2010	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do konce září 2009

Celková nabídka

Celková nabídka ječmene pro rok 2008/2009 v množství 2 556,8 tis. tun představovala meziroční navýšení o 337,0 tis. tun (tj. o 15,2 %) a ve srovnání s předchozími roky se přiblížila k průměrné úrovni.

V marketingovém roce 2009/2010 se očekává určitá stagnace celkové nabídky v úrovni předchozího ročníku 2008 ve výši 2 510,7 tis. tun.

Potravinářské užití

Na základě konečných výsledků monitoringu kvality sladovnického ječmene ze sklizně 2009 je možné předpokládat, že potřeby domácího sladovnického průmyslu budou v marketingovém roce 2009/2010 bezproblémově zajištěny v dostatečném množství i v odpovídající kvalitě poměrně dobrou surovinou z tuzemské provenience. Letošní výsledky sklizně jsou hodnoceny podle platné nové normy ČSN 46-1100-5, která byla vydána v březnu 2005 a je platná od 1. 1. 2006.

Parametry jakosti ječmene byly stanovovány ve VÚPS, a.s., Sladařském ústavu Brno. V dodaných vzorcích byly stanoveny následující parametry: vlhkost zrna, přepad zrna na síť 2,5 mm, zrnové příměsi sladařsky nevyužitelné (zrna mechanicky poškozená, zrna fyziologicky poškozená, zrna tepelně poškozená, zrna biologicky poškozená, zlomky zrn a zrna zelená). Dále byly stanoveny zrnové příměsi sladařsky částečně využitelné (zrna bez pluchy – nahá, zrna se zahnědlými špičkami a zrna s osinou nebo částí), nečistoty a neodstranitelné příměsi. Rovněž byla stanovena klíčivost ječmene, obsah vody, bílkovin a škrobu.

V souboru bylo zastoupeno dle deklarace od dodavatelů celkem 24 odrůd jarního ječmene a 5 odrůd ozimého ječmene. Nejvíce z odrůd jarního ječmene byla zastoupena odrůda Bojos - 107 vz. (23,0 %), následuje odrůda Sebastian - 99 vz. (22,0 %), odrůda Malz - 62 vz. (14,0 %), odrůda

Xanadu - 40 vz. (9,0 %), dále odr. Prestige - 32 vz. (7,0 %), odr. Diplom a Jersey - 22 vz. (5,0 %), odr. Kangoo - 19 vz. (4,0 %) a odrůda Radegast – 17 vz. (4,0 %). Těchto 9 nosných odrůd reprezentuje celkem 420 vzorků (95,0 %). Je patrný ústup odrůdy Tolar a objevují se dvě nové odrůdy - Aksamit (7 vz.) a Blaník (13 vz.).

Průměrný obsah vlhkosti zrna 12,5 % vypovídá, že sklizeň probíhala v optimálních podmínkách, za ideálního suchého počasí.

Průměrný obsah bílkovin je 11,8 %, což je velmi příznivé, zejména když celkový rozsah zjištěných hodnot 9,7 – 14,8 % je ve srovnání s jinými roky výrazně užší. A tak tento parametr říká, že minimálně 50,0 % sklizně plně vyhovuje požadavkům na sladovnický ječmen.

Průměrný přepad zrna (hmotnost zrna na síť 2,5 mm) 80,3 % je nižší o 4,4 % než v roce 2008 a jen mírně vyšší než v roce 2007. Zjištěné hodnoty přepadu se pohybují v rozmezí od 31,4 – 98,8 %. Průměrná hodnota obsahu zrnových příměsí sladařsky nevyužitelných (max. hodnota 3,0 %) není limitujícím faktorem kvality ječmene ze sklizně 2009. Ječmen není v průměru výrazně mechanicky poškozen, fyziologické a biologické poškození zrna a zrna zelená jsou v obvyklých mezích. Kategorie zrna nahá s osinou jsou v letošním roce zřídka do 6 %. Sklizený ječmen má velké množství zrn se zahnědlými špičkami, což je zásadní problém ročníku. Jde - li jen o barevnou změnu pletiv špičky zrna, tak tato změna nemá žádný vliv na jakost sladu.

Klíčivost ječmene je základní parametr kvality. Jeho průměrná hodnota činí 98,2 %, ale nejnižší stanovená hodnota klíčivosti byla 80,8 %, což je varující, ať byl ječmen sklizen neodborně či byl špatně uskladněn. Z tohoto pohledu je sice průměrná hodnota klíčivosti nad hranicí 96 %, ale každé neklíčivé zrnko je nežádoucí.

Průměrný obsah škrobu ve vzorcích je 63,8 % a je na nadprůměrné hodnotě. Vyšší obsah škrobu v ječmeni zaručuje vyšší obsah extraktu ve sladu.

Přehled vlivu jednotlivých parametrů sladovnického ječmene podle požadavků nové ČSN 461100 – 5, procento vyhovujících vzorků

Parametr	Počet vyhov. vzorků	%
P 85 %, 3.3. max. 3 %, 3.10. max.6 %, obsah bílkovin max. 12,0 %, klíčivost min. 96 %	25	6
P 85 %, 3.3. max. 3 %, 3.10. max.9 %, obsah bílkovin max. 12,0 %, klíčivost min. 96 %	65	14
P 85 %, 3.3. max. 3 %, 3.10. max.6 %, obsah bílkovin max. 12,0 %, klíčivost min. 96 %	100	22
Snížení přepadu na 75 %, max. 3 %, 3.10. max. 12 %, obsah bílkovin max. 12,0 % klíčivost min. 96 %	163	36
Snížení přepadu na 75 %, max. 3 %, 3.10. max. 12 %, obsah bílkovin max. 12,5 % klíčivost min. 96 %	189	41

Pramen: Monitoring kvality sklizně pšenice v ČR, Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž, s. r. o.; Výzkum faktorů kvality a bezpečnosti potravinářských obilovin ČR, NAZV QG 50041

Poznámka: *) celkem 458 vz. jarního ječmene – 4. 11. 2009

Kvalita ječmene je výsledkem komplexního pohledu a při respektování všech parametrů současně vyhovuje pouze 6 % vzorků (v roce 2008 to bylo vynikajících 40 %, v roce 2007 to bylo pouze 13 %). Po úpravě tříděním a při zachování jednotlivých parametrů dle ČSN vyhovuje 41,0 % vzorků. Nedostatkem tohoto sklizňového ročníku je, že ječmen byl zaset opožděně a následně byl ovlivněn nedostatkem srážek v měsíci duben a květen 2009 (obdobně tomu bylo v roce 2007), aby pak částečně využil červnové a červencové srážky k dosažení průměrné kvality a výnosu sladovnického ječmene.

Většina ječmene určeného pro potravinářské použití slouží jako surovina k výrobě sladu. Významná část takto vyrobeného sladu je každoročně předmětem exportu do zahraničí.

Vývoz sladu (položka celního sazebníku 1107 10 99) v období let 2000 – 2009 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2000	119,4	93,7	213,1	2000/2001	172,3
2001	78,6	65,4	144,0	2001/2002	163,1
2002	97,7	85,9	183,6	2002/2003	186,8
2003	100,9	109,4	210,3	2003/2004	257,2
2004	147,8	131,4	279,2	2004/2005	249,2
2005	117,8	100,8	218,6	2005/2006	239,3
2006	138,5	124,6	263,1	2006/2007	250,7
2007	126,1	106,7	232,8	2007/2008	240,7
2008	134,0	109,9	243,9	2008/2009	245,9
2009	136,0	63,7 ^{*)}	199,7 ^{*)}	2009/2010	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, *) údaje do konce září 2009

V marketingovém roce 2008/2009 došlo k velmi mírnému zvýšení exportu této významné vývozní komodity především z důsledku velmi dobré a kvalitní sklizně ječmene a vyšší výtěžnosti sladování.

Z důvodu průměrné celkové produkce ječmene ve sklizňovém roce 2009 se očekává, že dojde ke stagnaci vývozních dispozic u této komodity. Evropský trh se tak postupně stává trhem nasyceným.

Spotřeba na osivo

Očekávaná spotřeba ječmene na osivo v marketingovém roce 2009/2010 se ve srovnání s předchozím obdobím opět nepatrně sníží na úroveň 98,0 tis. tun. Nepředpokládá se žádné rozšíření, ale určitá stagnace ploch sladovnického ječmene.

Krmivářské užití

Dosažená úroveň spotřeby krmného ječmene v marketingovém roce 2008/2009 ve výši 1 000,0 tis. tun zůstává svým množstvím hluboko pod úrovní, která byla obvyklá před rokem 2000. Příčiny poklesu lze hledat jednak v lepších vývozních možnostech ječmene a sladu do zahraničí za vyšší ceny a jednak v nízké spotřebě ječmene v krmných směsích.

V marketingovém roce 2009/2010 se očekává další pokles užití ječmene v oblasti spotřeby obilovin ke krmným účelům na úrovni 850,0 tis. tun.

Vývoz

Od počátku marketingového roku 2008/2009 bylo tempo vývozu mírnější než v předchozím ročníku. Do poloviny marketingového roku se přesto vyvezlo 105,9 tis. tun, aby v druhé polovině marketingového roku nastal výraznější nárůst. Celkově bylo vyvezeno 242,4 tis. tun. V meziročním srovnání činí zvýšení o 22,1 tis. tun (tj. 10,0 %). Vyvážel se jak sladovnický, tak i méně kvalitní krmný ječmen, především díky nižší cenové úrovni než v sousedních státech.

Vlivem horší a méně kvalitní produkce ječmene v ČR se předpokládá v marketingovém roce 2009/2010 pokles vývozních možností na úroveň 210,0 tis. tun.

Vývoz ječmene v období let 2000 – 2009 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2000	118,8	13,4	132,2	2000/2001	15,8
2001	2,4	4,3	6,7	2001/2002	9,3
2002	5,0	10,4	15,4	2002/2003	41,7
2003	31,3	127,1	158,4	2003/2004	199,4
2004	72,3	38,2	110,5	2004/2005	262,9
2005	224,7	225,4	450,1	2005/2006	363,3
2006	137,9	217,2	355,1	2006/2007	403,6
2007	186,4	143,8	330,2	2007/2008	220,3
2008	76,5	105,9	242,4	2008/2009	242,4
2009	136,5	63,1 ^{*)}	199,6 ^{*)}	2009/2010	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, *) údaje do konce září 2009

Cenový vývoj**Měsíční průměry cen ječmene u zemědělských výrobců v Kč/t v marketingových letech 2002/2003 – 2009/2010 (bez DPH)**

Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Ječmen sladov.	2002/2003	4 096	4 000	3 992	3 971	4 002	3 980	3 936	3 963	4 104	4 089	4 038	3 994
	2003/2004	3 797	3 704	3 697	3 688	3 729	3 740	3 798	3 877	3 916	3 968	4 019	4 041
	2004/2005	3 913	3 690	3 682	3 700	3 724	3 684	3 663	3 626	3 547	3 600	3 423	3 353
	2005/2006	3 076	2 981	3 083	3 127	3 112	3 094	3 114	3 176	3 205	3 231	3 253	3 189
	2006/2007	3 122	3 212	3 267	3 217	3 434	3 475	3 682	3 713	4 127	4 309	4 124	4 212
	2007/2008	4 184	5 037	5 323	5 789	5 981	6 271	6 369	6 549	6 464	6 555	6 571	6 554
	2008/2009	6 165	5 904	5 582	5 256	5 200	4 975	4 651	4 734	4 443	4 106	3 864	3 535
	2009/2010	3 595	3 652	3 364	3 383								
Ječmen potravin.	2002/2003	-	-	2 590	-	3 415	3 494	3 995	3 895	3 650	3 651	3 670	3 465
	2003/2004	3 217	-	3 570	3 491	3 500	3 488	3 777	3 832	4 028	3 957	3 958	3 875
	2004/2005	-	3 146	3 508	3 477	2 963	3 327	2 950	3 190	2 950	2 892	2 948	2 813
	2005/2006	2 683	2 697	-	2 613	-	2 827	2 527	-	-	-	-	-
	2006/2007	-	2 766	-	3 127	-	3 130	3 136	3 180	3 092	3 300	3 397	3 317
	2007/2008	3 442	3 526	4 491	4 961	5 650	5 725	5 925	5 867	-	5 751	5 990	-
	2008/2009	-	4 553	4 440	4 600	4 588	-	3 083	3 389	3 734	3 783	3 136	3 330
	2009/2010	-	-	-	2 500								
Ječmen krmný	2002/2003	2 628	2 551	-	2 609	2 672	2 570	2 637	2 648	2 648	2 610	2 685	2 616
	2003/2004	2 499	2 454	2 718	2 790	2 909	3 032	3 076	3 409	3 543	3 530	3 532	3 463
	2004/2005	3 217	2 945	2 891	2 820	2 767	2 659	2 612	2 600	2 544	2 477	2 471	2 419
	2005/2006	2 322	2 150	2 178	2 256	2 314	2 281	2 348	2 407	2 379	2 434	2 416	2 455
	2006/2007	2 431	2 368	2 431	2 416	2 598	2 678	2 812	3 055	3 200	3 175	3 234	3 158
	2007/2008	3 353	3 609	4 074	4 516	4 895	5 023	5 039	5 076	5 125	5 435	5 513	4 990
	2008/2009	4 311	3 439	3 426	3 186	2 951	2 841	2 724	2 638	2 732	2 659	2 598	2 620
	2009/2010	2 410	2 207	2 249	2 360								

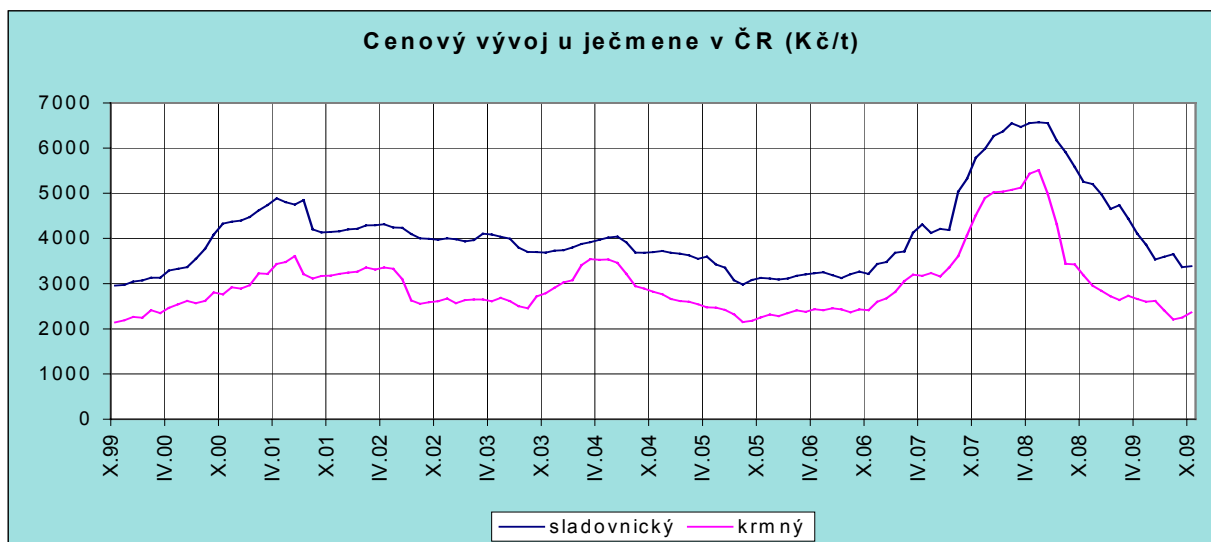
Pramen: ČSÚ

V minulých sklizňových ročnících byly cenové hladiny u ječmene sladovnického a krmného zcela odlišné vzhledem k nízkým cenám a nekvalitní produkci. Cenové nůžky se mezi těmito komoditami rozevíraly. Zatímco sladovnický ječmen byl obilovinou s nejvyšší realizační cenou, tak krmný ječmen byl obilovinou s cenou nejnižší.

V marketingovém roce 2007/2008 nastalo vlivem velmi nízké produkce ječmene se současnou vysokou poptávkou po všech obilovinách určité přiblížení cen u obou typů ječmenů. Přesto však u sladovnického ječmene došlo k tomu, že ceny rostly vyšším tempem než u krmného ječmene a to díky velmi nízké a méně kvalitní produkci. Počáteční strmý cenový nárůst byl sledován u všech potravinářských a některých krmných obilovin.

Pro minulý marketingový rok 2008/2009 se očekávala opačná a znovu radikální změna tohoto cenového vývoje. Cenový vývoj byl pod silným vlivem nadprůměrné produkce pšenice a dále byl pod velkým tlakem velmi nízkých cen všech obilovin na zahraničních trzích, což vedlo k výraznému poklesu cen jak sladovnického, tak i krmného ječmene. U krmného ječmene se tak znovu projevilo opětovné oddálení cen od cenové hladiny sladovnického ječmene.

V marketingovém roce 2009/2010 se předpokládá, že oddalování cenových hladin obou ječmenů bude pokračovat, či stagnovat a výše rozdílu že se bude pohybovat ve výši od 1 500 - 1 700 Kč/t. U sladovnického ječmene by mělo dojít k mírnějšímu cenovému propadu (díky smluvním závazkům) v rozmezí 3 500 – 3 900 Kč/t, u ječmene krmného se předpokládá výraznější propad měsíčních průměrů v závěru roku 2009 na úroveň 2 000 – 2 200 Kč/t.

Pramen: ČSÚ, měsíční průměry cen u zemědělských výrobců

OVES

Výroba

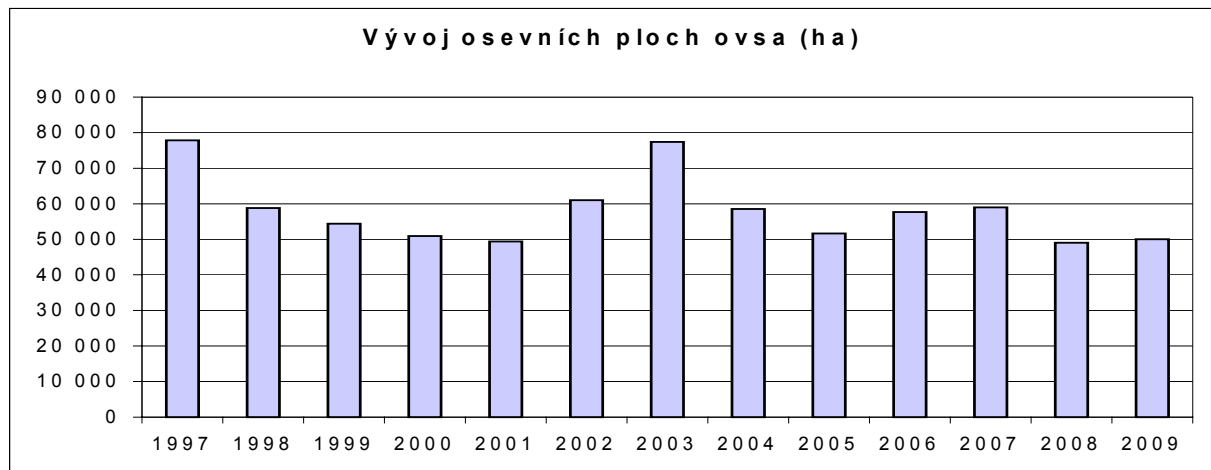
Odhad ČSÚ k 15. 10. 2009 dosahuje hodnoty 176,8 tis. tun. Tento údaj je ve srovnání s předchozí sklizní vyšší, a to o 20,9 tis. tun (tj. o 13,4 %). Po čtyřech letech určité stagnace v množství produkce ovsa dochází v letošním roce k jejímu navýšení a to cca na úroveň roku 1999 (179,1 tis. tun).

Lze tedy konstatovat, že o pěstování ovsa jako naší tradičně relativně nenáročné plodiny je u zemědělců znovu zájem.

Osevní plochy

Osevní plocha ovsa v ČR v roce 2009 po ročním období poklesu velmi mírně vzrostla o 1,0 tis. ha (tj. o 2,0 %) na 50,0 tis. ha. Pěstební plocha ovsa byla zaznamenána přibližně v úrovni roku 2000 (50,1 tis. ha).

Plocha ovsa představuje jen 3,3 % plochy obilovin. V roce 2010 se očekává pravděpodobně její další mírné navýšení.

Pramen: ČSÚ

Hektarové výnosy

Oves v roce 2009 opět prokázal, že je schopen překonat výnosovou úroveň nad 3,0 t/ha. Jeho předpokládaný průměrný hektarový výnos je o 0,35 t/ha vyšší (tj. o 11,0 %) než v předchozím marketingovém roce 2008/2009 a nachází se ve výši 3,53 t/ha. Po třech letech velmi slabých výnosů v ročnících 2005 až 2007 tak byl potvrzen vzestup hektarového výnosu, který oves započal v předchozím roce.

Bilanční tabulka ovsa

Ukazatel	Jedn.	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/(* 2010
Osevní plocha	tis. ha	58,6	51,7	57,7	59,0	49,0	50,0
Výnos	t/ha	3,88	2,92	2,68	2,70	3,18	3,53
Výroba	tis. t	227,0	151,1	154,9	159,4	155,9	176,8
Počáteční zásoby	tis. t	23,5	37,0	33,9	22,0	3,1	11,3
Dovoz celkem	tis. t	0,0	0,5	0,3	0,0	0,2	0,0
Celková nabídka	tis. t	250,5	188,6	189,1	181,4	159,2	188,1
Domácí spotřeba celkem ¹⁾	tis. t	181,0	123,0	148,9	162,0	131,0	129,0
z toho - potraviny	tis. t	27,0	27,0	27,0	27,0	27,0	28,0
- osiva (vč. ploch pícnin)	tis. t	14,0	14,0	14,0	14,0	12,0	13,0
- krmiva	tis. t	140,0	80,0	106,8	120,0	90,0	85,0
- techn. užití	tis. t	0,0	2,0	1,1	1,0	2,0	3,0
Vývoz celkem	tis. t	32,5	31,7	18,2	16,3	16,9	17,0
Celkové užití	tis. t	213,5	154,7	167,1	178,3	147,9	146,0
Konečné zásoby	tis. t	37,0	33,9	22,0	3,1	11,3	42,1
Konečné zásoby/celkové užití	%	17,34	21,88	13,17	1,74	7,62	28,84
Konečné zásoby/domácí spotřeba	%	20,45	27,52	14,78	1,92	8,60	32,64

Pramen: ČSÚ; ¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: ²⁾ údaje kromě osevní plochy odhad

Počáteční zásoby

Počáteční zásoby marketingového roku 2008/2009 jsou výrazně nižší než vstupní zásoby předchozího období o 18,9 tis. tun. Oves tak obdobně jako většina obilovin (s výjimkou u pšenice a kukuřice) patřil mezi plodiny, kde se počáteční zásoby snižovaly.

V nadcházejícím období se předpokládá mírné navýšení počátečních zásob na minimální úroveň 11,3 tis. tun.

Dovoz

Od druhé poloviny roku 2002 dochází ke snižování dovozu ovsa do ČR až na nulovou úroveň. Tento trend pokračoval i v marketingovém roce 2008/2009, kdy dovoz ovsa dosáhl prakticky nulové výše.

Ve stávajícím marketingovém roce 2009/2010 se vzhledem ke zvýšené produkci ovsa očekává dovoz opět na nepodstatné úrovni.

Dovoz ovsa v období let 2000 – 2009 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2000	0,0	0,2	0,2	2000/2001	1,3
2001	1,1	1,7	2,8	2001/2002	3,9
2002	2,2	0,5	2,7	2002/2003	0,9
2003	0,4	0,0	0,4	2003/2004	0,1
2004	0,1	0,0	0,1	2004/2005	0,0
2005	0,0	0,3	0,3	2005/2006	0,5
2006	0,2	0,2	0,4	2006/2007	0,3
2007	0,1	0,0	0,1	2007/2008	0,0
2008	0,0	0,2	0,2	2008/2009	0,2
2009	0,0	0,0 ²⁾	0,0 ²⁾	2009/2010	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, * údaje do konce září 2009

Celková nabídka

Vzhledem k nevýznamnému snížení produkce ovsa a vlivem velmi nízkých počátečních zásob činil meziroční pokles celkové nabídky této komodity v marketingovém roce 2008/2009 o 22,2 tis. tun (tj. o 12,2 %). A tak tento mírný pokles celkové nabídky v minulém roce znovu způsobil, že nebylo dosaženo úrovně, která byla obvyklá před rokem 2002 (nad 200,0 tis. tun). Celková nabídka činila 159,2 tis. tun.

Předpokládaná celková nabídka se v marketingovém roce 2009/2010 velmi mírně naroste díky vyšší produkci a dosáhne výše 188,1 tis. tun.

Potravinářské užití

V následujícím období marketingového roku 2009/2010 se očekává vzhledem k mírnému nárůstu domácí produkce a rozličné kvality ovsa dostatečná nabídka potravinářského ovsa pro domácí spotřebu i vývoz výrobků do zahraničí.

Spotřeba na osivo

Spotřeba na osivo v sobě zahrnuje i spotřebu osiva pro pícninářské účely.

V marketingovém roce 2008/2009 došlo v souvislosti s mírným poklesem osevních ploch ke snížení ve spotřebě osiva.

V souvislosti se zvýšením osevních ploch pro sklizeň v roce 2009 se ve stávajícím marketingovém roce 2009/2010 předpokládá mírně zvýšená úroveň spotřeby na osiva ve výši 13,0 tis. tun.

Krmivářské užití

Vlivem snížené celkové nabídky ovsa došlo v marketingovém roce 2008/2009 k meziročnímu poklesu krmivářského užití o 30,0 tis. tun. Ve srovnání s předchozím obdobím se jedná o poměrně velký pokles o 25,0 %.

Z střednědobého hlediska se jedná o podprůměrné použití ovsa pro krmné využití, které souvisí s vyšší dostupností pšenice pro tyto účely.

Ačkoli se očekává mírně zvýšená produkce ovsa v letošním sklizňovém roce s dobrou kvalitou, nepředpokládá se navýšení jeho užití pro krmné účely.

Vývoz

Vývoz ovsa byl v ročnících 2000, 2001 a 2002 velmi nízký a většinou nedosahoval ani úrovně 1,0 tis. tun. K určitému navýšení došlo až v marketingovém roce 2003/2004 a nárůst vývozu pokračoval v marketingovém roce 2004/2005 a v marketingovém roce 2005/2006 došlo k jeho nevýznamnému poklesu o 0,8 tis. tun, kdy dosáhl na hladiny 31,7 tis. tun. V marketingovém roce 2006/2007 však došlo k poklesu vývozních dispozic a úroveň vývozu se navrátila k hladině, která byla v marketingovém roce 2003/2004 a dosáhla výše 18,2 tis. tun. V marketingovém roce 2007/2008 došlo k dalšímu poklesu úrovně na 16,3 tis. tun. Minulý marketingový ročník 2008/2009 zaznamenal pouze nepatrné navýšení úrovně vývozu do výše 16,9 tis. tun.

Pro marketingový rok 2009/2010 se očekává stagnace úrovně vývozu do 17,0 tis. tun vzhledem k průměrné celkové produkci ovsa.

Vývoz ova v období let 2000 – 2009 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2000	11,9	1,1	13,0	2000/2001	1,9
2001	0,8	0,5	1,3	2001/2002	0,9
2002	0,4	0,0	0,4	2002/2003	0,5
2003	0,5	8,4	8,9	2003/2004	19,2
2004	10,8	9,6	20,4	2004/2005	32,5
2005	22,9	16,9	39,8	2005/2006	31,7
2006	14,8	9,6	24,4	2006/2007	18,2
2007	8,6	10,2	18,8	2007/2008	16,3
2008	6,1	6,1	12,2	2008/2009	16,9
2009	10,8	4,2 ^{*)}	15,0 ^{*)}	2009/2010	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, *) údaje do konce září 2009

Celkové užití, konečné zásoby

V marketingovém roce 2008/2009 došlo v souvislosti s nižší celkovou nabídkou a nízkým užitím na krmiva ve srovnání s marketingovým rokem 2007/2008 k poklesu celkového užití. Z těchto důvodů pak došlo k velmi malému nárůstu konečných zásob na přijatelnou úroveň.

Ve stávajícím marketingovém roce 2009/2010 se předpokládá, že i přes mírně zvýšenou produkci ova dojde k nevýznamnému snížení celkového užití. Konečné zásoby by měly být na vyšší úrovni a to ve výši 42,1 tis. tun.

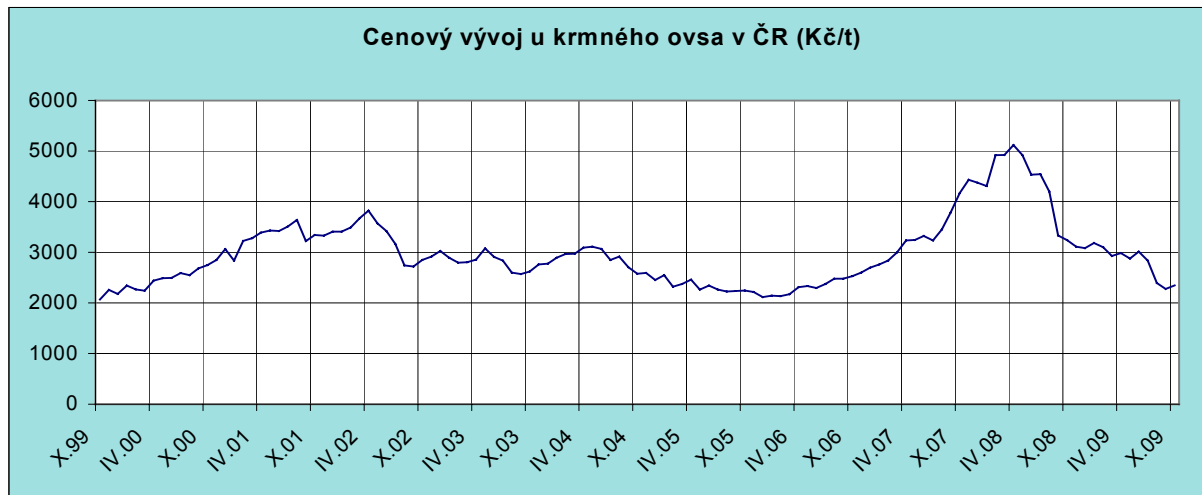
Cenový vývoj**Měsíční průměry cen ova u zemědělských výrobců v Kč/t v marketingových letech 2002/2003 – 2009/2010 (bez DPH)**

Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Oves krmný	2002/2003	3 168	2 744	2 721	2 852	2 916	3 029	2 895	2 797	2 803	2 857	3 078	2 913
	2003/2004	2 838	2 602	2 571	2 623	2 761	2 777	2 893	2 966	2 973	3 091	3 110	3 072
	2004/2005	2 850	2 915	2 706	2 576	2 597	2 458	2 549	2 320	2 377	2 461	2 265	2 343
	2005/2006	2 263	2 226	2 235	2 246	2 220	2 116	2 145	2 137	2 172	2 311	2 337	2 296
	2006/2007	2 375	2 477	2 478	2 530	2 599	2 697	2 765	2 839	3 001	3 238	3 248	3 325
	2007/2008	3 237	3 449	3 785	4 173	4 433	4 375	4 311	4 919	4 925	5 121	4 923	4 536
	2008/2009	4 545	4 198	3 335	3 244	3 112	3 085	3 185	3 103	2 929	2 984	2 877	3 014
	2009/2010	2 839	2 394	2 281	2 349								

Pramen: ČSÚ

Ceny krmného ova mají pro své specifické užití v ČR (např. koně, plemenná zvířata) úzkou vazbu odbytu na malou část trhu s krmivem a jsou tak značně závislé na aktuální nabídce a poptávce. Cena ova byla v marketingovém roce 2008/2009 pod vlivem cenového propadu všech krmných obilovin na našem trhu. Cena ova byla obdobná jako u většiny ostatních krmných plodin.

Po letošní sklizni bude ovesná komodita, tak jako ostatní krmné obiloviny, pod vlivem snížené poptávky po všech obilovinách obecně a také s ohledem na již konstatované spíše užší specifické užití ova. V závěru roku 2009 se očekává výrazný pokles měsíčních průměrů cen krmného ova na úroveň 2 300 – 2 500 Kč/t.

Pramen: ČSÚ, měsíční průměry cen u zemědělských výrobců

KUKUŘICE

Výroba

Kukuřice ve sklizňovém roce 2009 zaznamenala pokles ve výši sklizně, když po loňské dosavadní rekordní produkci snížila výrobu o 137,8 tis. tun a dosáhla úrovně ve výši 720,6 tis. tun. Ve srovnání s předchozí sklizní, kdy sklizeň kukuřice na zrno byla na produkční hladině 858,4 tis. tun se jedná o mírný pokles v produkci této komodity. Příčiny snížení lze spatřit především v poklesu produkčních ploch.

Podle odhadu ČSÚ k 15. 10. 2009 dojde ve stávajícím sklizňovém roce 2009 k mírnému snížení produkce kukuřice o 16,1 % na 720,6 tis. tun. Ve dlouhodobém srovnání se přesto tato sklizeň stane třetí nejvyšší sklizní kukuřice na zrno v ČR.

V souvislosti s neustále se rozšiřující plochou kukuřice je nezbytné upozornit na významného škůdce kukuřice, kterým je bázlivec kukuřičný (*Diabrotica virgifera virgifera* – dále také jen DVV), který byl zavlečen do Evropy ze Severní Ameriky koncem osmdesátých let dvacátého století a je považován za jednoho z nejzávažnějších hmyzích škůdců, který se dostal do Evropy v posledních padesáti letech. Do České republiky pronikl v roce 2002 při přirozeném rozšiřování areálu výskytu z prvního ohniska zavlečení v Srbsku. První výskyt DVV byl potvrzen v obci Čejč na jižní Moravě v roce 2002, kdy byli odchyceni 2 samci. Výskyt DVV se zjišťuje na základě zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon“) a vyhlášky č. 330/2004 Sb., o opatřeních proti zavlečení a rozšiřování škodlivých organismů rostlin a rostlinných produktů, v platném znění.

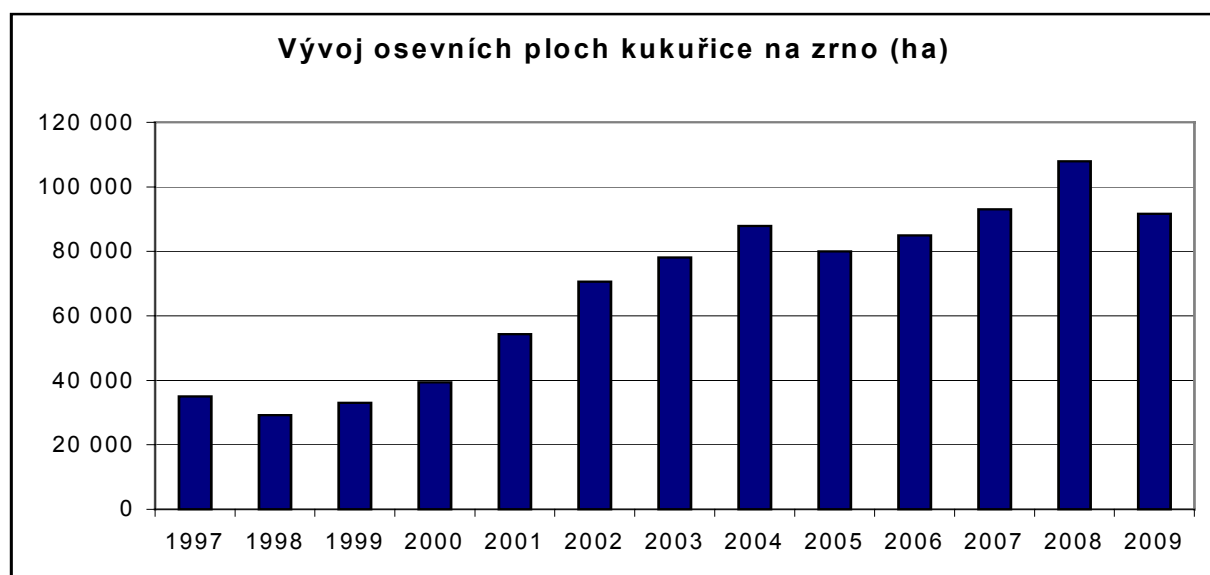
Za ochranu proti šíření bázlivce kukuřičného (DVV) je zodpovědná Státní rostlinolékařská správa. Každoročně, od roku 1999 jsou prostřednictvím SRS instalovány feromonové lapáky do určených oblastí dle metodiky vydané odborem karantény.

Jestliže se v posledních letech v závislosti na zvyšující se sklizni kukuřice hovořilo o tom, že se tuzemská produkce této komodity blíží celkové domácí spotřebě a kukuřici lze řadit mezi plodiny, v jejichž výrobě je ČR soběstačná, tak v posledních ročnících můžeme hovořit o plné soběstačnosti s možností vývozních dispozic. Výroba kukuřice je za posledních patnáct let více jak 8x vyšší než v roce 1994, kdy její produkce činila 91,4 tis. tun.

Z pohledu zajištění domácí potřeby růstem tuzemské produkce se jedná o velmi pozitivní skutečnost. Přesto je nutné brát v úvahu, že ČR má omezenou výměru oblastí, pro které je pěstování kukuřice skutečně vhodné a konkurenceschopnost našich pěstitelů je do značné míry závislá na příznivých klimatických podmínkách daného pěstebního roku.

Osevní plochy

Osevní plochy kukuřice zjišťované ČSÚ k 31. 5. daného roku většinou nesouhlasí s údaji sklizňových ploch kukuřice, které jsou pak uvedeny v definitivní sklizni, neboť část ploch kukuřice určených pro sklizeň na siláž je ponechána zemědělci pro sklizeň na zrno. Podle údajů ČSÚ (k 31. 5. 2009) bylo pro sklizeň roku 2009 kukuřičí na zrno oseto 91,6 tis. ha. Je to podobný osev kukuřice jako v ročnících 2004 a 2006. Při porovnání osevní plochy s předchozím ročníkem se jedná o pokles o 22,2 tis. ha (tj. 19,5 %). Přes tento pokles je znovu potvrzen trend nebývalého rozmachu pěstování kukuřice na zrno v České republice.

Pramen: ČSÚ

GM kukuřice

Mnoho kontroverzí vyvolává pěstování geneticky upravené (Genetically modified - GM) kukuřice, která má mnoho odpůrců, ale i příznivců. Největší výměry GM plodin (kukuřice, sóji, bavlníku a řepky) jsou v USA (54,6 mil. ha), Argentíně (18 mil. ha), Brazílii (11,5 mil. ha) Kanadě (6,1 mil. ha), Indii (3,8 mil. ha) a Číně (3,5 mil. ha). U GM kukuřice je to USA, Kanada, Jihoafrická republika a Španělsko. V ČR se pěstuje od roku 2005 jako první a jediná transgenní plodina. V současné době je nejběžnější GM kukuřice s vloženým genem z půdní bakterie *Bacillus thuringiensis* (odtud Bt-kukuřice), který kukuřici propůjčuje odolnost proti škodlivému zavíječi kukuřičnému (*Ostrinia nubilalis*). Při pěstování GM kukuřice platí pro pěstitele na úrovni EU, tak i v ČR řada předpisů, které stanoví postup povolování GMO a povinnosti těch, které s nimi nakládají. V ČR upravil oblast používání GMO zákon č. 153/2000 Sb., který prošel za poměrně krátkou dobu další právní úpravou. Zákon č. 78/2004 Sb., o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty je již plně v souladu s legislativou Evropských společenství a platí od 25. února 2004.

V ČR byla poprvé Bt - kukuřice zasetá v roce 2005 na výměře 270 ha (dle evidence SZIFu). V roce 2006 se rozšířilo její pěstování pětinasobně na celkovou výměru 1 290 ha. V tomto roce 2006 evidenci vedlo Ministerstvo zemědělství prostřednictvím regionálních zemědělských agentur (ZA). Informaci o pěstebních plochách poskytovali přímo pěstitelé (v počtu 85) na základě zákonné povinnosti ohlašovat místo pěstování GM plodiny dle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění zákona č. 441/2005 Sb. V dalším pěstitelském ročníku 2007 došlo k dalšímu výraznému rozšíření ploch na celkovou výměru 5 000 ha. Pěstování Bt – kukuřice se v tomto roce věnovalo 131 pěstitelů

ČR. V roce 2008 opětovně v ČR vzrostly plochy, které byly osety Bt – kukuřicí a bylo celkem evidováno 8 380 ha. Dle oblastí ČR je Bt – kukuřice nejvíce rozšířena v Jihomoravském kraji (cca 2 000 ha), dále pak Středočeském (cca 1 600 ha) a Plzeňském kraji (cca 900 ha).

V roce 2009 podle evidence MZe se poprvé snížily plochy s geneticky modifikovanou kukuřicí, a to na 6 480 ha s Bt kukuřicí zasetou 125 pěstiteli. Mezi hlavní důvod poklesu je zřejmě problematický odbyt pro tento typ kukuřice, kterou je nutno oddělovat od klasické produkce kukuřice a označovat ji jako geneticky modifikovaný organismus (GMO).

Produkce Bt – kukuřice je ve většině případů využívána jako krmivo pro hospodářská zvířata, z menší části také jako surovina pro výrobu bioetanolu či bioplynu. Vypěstovaná Bt – kukuřice není u nás užívána pro potravinářské účely.

Hektarové výnosy

V roce 2009 se očekává velmi vysoký výnos kukuřice na zrno ve výši 7,87 t/ha. Ve srovnání s výnosem sklizně roku 2008 jde o mírný nárůst o 0,33 t/ha (tj. o 4,4 %). V letošním roce se tak opět potvrzuje trend velmi vysokých hektarových výnosů z posledních let.

Bilanční tabulka kukuřice na zrno

Ukazatel	Jedn.	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ ⁾ 2010
Osevní plocha	tis. ha	89,9	98,0	89,8	111,7	113,8	91,6
Výnos	t/ha	6,13	7,17	6,75	6,80	7,54	7,87
Výroba	tis. t	551,6	702,9	606,4	758,8	858,4	720,6
Počáteční zásoby	tis. t	97,4	115,7	90,7	101,7	165,5	37,4
Dovoz celkem	tis. t	11,7	19,2	41,9	37,3	42,9	35,0
Celková nabídka	tis. t	660,7	837,8	739,0	897,8	1066,8	793,0
Domácí spotřeba celkem ¹⁾	tis. t	477,0	478,0	388,5	578,5	673,0	459,0
z toho - potraviny	tis. t	14,0	14,0	14,0	14,0	14,0	16,0
- osiva (vč. ploch pícnin)	tis. t	13,0	13,0	14,0	14,5	14,0	13,0
- krmiva	tis. t	450,0	450,0	358,0	500,0	500,0	380,0
- techn. užití	tis. t	0,0	1,0	2,5	50,0	145,0	50,0
Vývoz celkem	tis. t	36,8	173,0	248,8	153,8	356,4	231,0
Intervenční nákup	tis. t	31,2	123,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Prodej intervenčních zásob	tis. t	0,0	27,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Zůstatek intervenčních zásob	tis. t	31,2	96,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Celkové užití	tis. t	545,0	747,1	637,3	732,3	1029,4	690,0
Konečné zásoby	tis. t	115,7	90,7	101,7	165,5	37,4	103,0
Konečné zásoby/celkové užití	%	21,23	12,14	15,95	22,60	3,63	14,93
Konečné zásoby/domácí spotřeba	%	24,26	18,98	26,17	28,61	5,56	22,44

Pramen: ČSÚ; ¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR

⁾ údaje kromě osevní plochy odhad

Počáteční zásoby

V minulých letech kolísala úroveň počátečních zásob podle období, kdy probíhal dovoz kukuřice. S přechodem na vyšší pokrytí spotřeby domácí produkcí docházelo k postupné stabilizaci počátečních zásob. Avšak v souvislosti s vyšším užitím kukuřice na technické účely v roce 2008 došlo ke snížení těchto zásob pro marketingový rok 2009/2010 na úroveň 37,4 tis. tun.

Dovoz

Rozsáhlé změny ve výrobě kukuřice na zrno v minulých letech, které posunuly ČR z role silného dovozce až na současnou pozici vývozce této komodity, ovlivnily výrazně tendence našeho zahraničního obchodu.

V souladu se zajištěním většiny domácích potřeb produkcí tuzemské provenience v posledních letech dovoz kukuřice ze zahraničí prudce poklesl a udržuje se na přijatelné hranici, která je nezbytná pro zajištění specifických potřeb tuzemských zpracovatelů. Jedná se především o kukuřice na výrobu potravin či pro osevní účely.

V marketingovém roce 2008/2009 mírně vzrostl a do České republiky bylo dovezeno o 5,6 tis. tun (tj. o 15,0 %) více kukuřice než v marketingovém roce 2007/2008 a to celkem 42,9 tis. tun.

Pro marketingový rok 2009/2010 se očekává snížení dovozu na úroveň 35,0 tis. tun.

Dovoz kukuřice v období let 2000 – 2009 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2000	18,1	12,6	30,7	2000/2001	17,7
2001	5,1	4,9	10,0	2001/2002	19,6
2002	14,7	0,9	15,6	2002/2003	6,4
2003	5,5	1,2	6,7	2003/2004	6,9
2004	5,7	4,3	10,0	2004/2005	11,7
2005	7,4	8,5	15,9	2005/2006	19,2
2006	10,7	10,1	20,8	2006/2007	41,9
2007	31,8	10,4	42,2	2007/2008	37,3
2008	26,9	19,2	46,1	2008/2009	42,9
2009	23,7	4,3 ^{*)}	28,0 ^{*)}	2009/2010	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do konce září 2009

Celková nabídka

V marketingovém roce 2009/2010 se očekává poměrně velký pokles v celkové nabídce kukuřice především v důsledku nižší produkce kukuřice. Celková nabídka by v tomto období měla dosáhnout 793,0 tis. tun, což je o 273,8 tis. tun méně než v marketingovém roce 2008/2009.

Potravinářské užití

Potřeba kukuřice pro potravinářské užití je vzhledem ke specifickým kvalitativním požadavkům zpracovatelského průmyslu doposud zčásti vykrývána dovozem. Pro marketingový rok 2009/2010 se očekává nevýznamné zvýšení potravinářského užití kukuřice.

Spotřeba na osivo

Spotřeba na osivo zahrnuje také spotřebu osiva pro výsev kukuřice na siláž. Pro nastávající období se neočekává výrazný výkyv v osevních plochách kukuřice na zrno i kukuřice na siláž, což by se mělo odrazit v cca stejné úrovni spotřeby kukuřice na osivo ve výši 13,0 tis. tun.

Krmivářské užití

Meziroční stagnace v krmivářském užití v marketingovém roce 2008/2009 souvisí především s výrazným nárůstem produkce obilovin, především pšenice, ale také s vysokou nutriční hodnotou kukuřičného zrna v krmných směsích.

V marketingovém roce 2009/2010 se předpokládá výrazné snížení v užití kukuřice pro krmivářské užití z důvodu poklesu stavů hospodářských zvířat do výše 380,0 tis. tun.

Vývoz

V marketingovém roce 2008/2009 se předpokládala zvýšená úroveň objemu vývozu vzhledem k velmi vysoké produkci kukuřice. Vlivem o málo vyšších cen (rozdíl cca 200 – 300 Kč/t) obilovin v zahraničí došlo k významnému navýšení v objemu vývozu kukuřice na úroveň 356,4 tis. tun.

S ohledem na mírné sníženou produkci u kukuřice a určitou cenovou stagnaci se předpokládá pokles úrovně vývozu v marketingovém ročníku 2009/2010 do výše 231,0 tis. tun.

Vývoz kukuřice v období let 2000 – 2009 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2000	22,1	1,3	22,4	2000/2001	16,6
2001	15,3	1,0	16,3	2001/2002	3,2
2002	2,2	48,6	50,8	2002/2003	125,3
2003	76,7	39,0	115,7	2003/2004	65,3
2004	26,3	14,1	40,4	2004/2005	36,8
2005	22,7	69,2	91,9	2005/2006	173,0
2006	103,8	147,3	251,1	2006/2007	248,8
2007	101,5	53,9	155,4	2007/2008	153,8
2008	99,9	144,6	244,5	2008/2009	356,4
2009	211,8	58,2 ^{*)}	270,0 ^{*)}	2009/2010	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, *)údaje do konce září 2009

Celkové užití, konečné zásoby

V marketingovém roce 2009/2010 se očekává výraznější snížení celkového užití ve srovnání s předchozím obdobím, které se vyznačovalo vysokým meziročním nárůstem. Vzhledem k předpokládanému vyššímu poklesu u domácí spotřeby a následovně celkového užití se očekává meziroční navýšení konečných zásob na úroveň 103,1 tis. tun.

Cenový vývoj

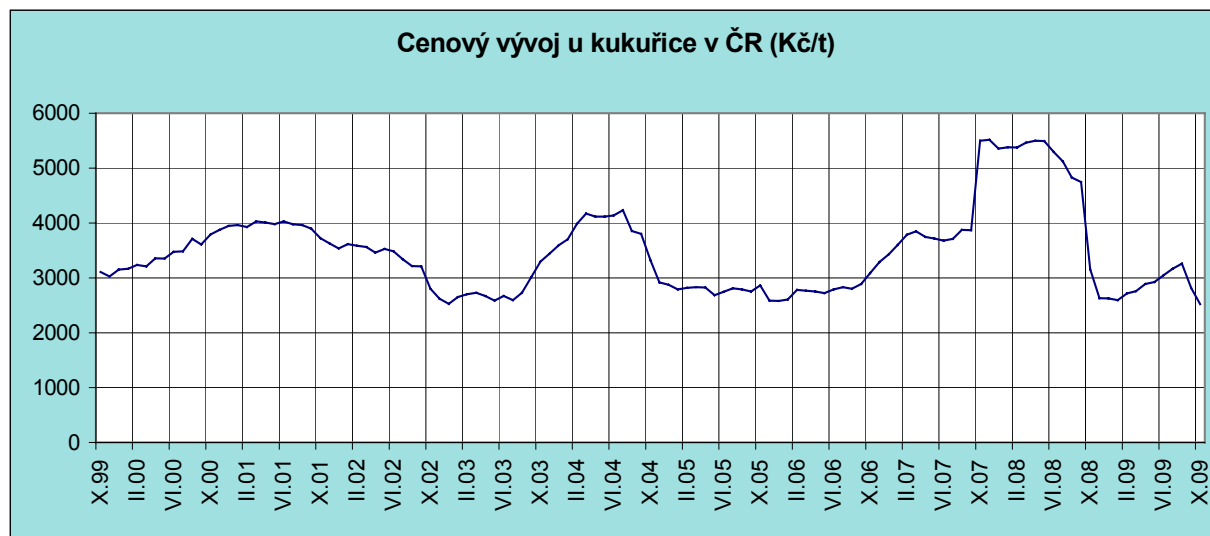
Měsíční průměry cen kukuřice u zemědělských výrobců v Kč/t v marketingových letech 2002/2003 – 2009/2010 (bez DPH)

Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
	2002/2003	3 337	3 216	3 211	2 803	2 618	2 528	2 649	2 701	2 728	2 667	2 584	2 668
	2003/2004	2 594	2 727	3 008	3 300	3 438	3 594	3 703	3 987	4 172	4 117	4 118	4 138
	2004/2005	4 234	3 852	3 800	3 320	2 915	2 875	2 790	2 820	2 831	2 826	2 682	2 747
	2005/2006	2 812	2 788	2 751	2 864	2 586	2 581	2 606	2 779	2 764	2 753	2 723	2 792
	2006/2007	2 828	2 801	2 887	3 086	3 290	3 429	3 601	3 784	3 848	3 744	3 715	3 678
	2007/2008	3 710	3 873	3 868	5 500	5 516	5 358	5 379	5 374	5 461	5 496	5 492	5 299
	2008/2009	5 121	4 829	4 745	3 157	2 631	2 626	2 597	2 718	2 754	2 886	2 924	3 048
	2009/2010	3 168	3 257	2 813	2 524								

Pramen: ČSÚ

Po sklizni v roce 2009 došlo u kukuřice na zrno podobně jako u ostatních obilovin k stagnaci či mírnému snížení cen, přičemž svého minima (2 524 Kč/t) dosáhla na začátku měsíce října 2009.

S ohledem na cenovou stagnaci či pokračující propad cen veškerých obilovin a vzhledem k další velmi vysoké produkci kukuřice lze očekávat, že cenový vývoj většiny krmných obilovin bude mít výrazně sestupný trend. V závěru kalendářního roku 2009 se očekává výše měsíčních cenových průměrů kukuřice v rozmezí 2 700 – 2 900 Kč/t.

Pramen: ČSÚ, měsíční průměry cen u zemědělských výrobců

TRITICALE (ŽITOVEC)

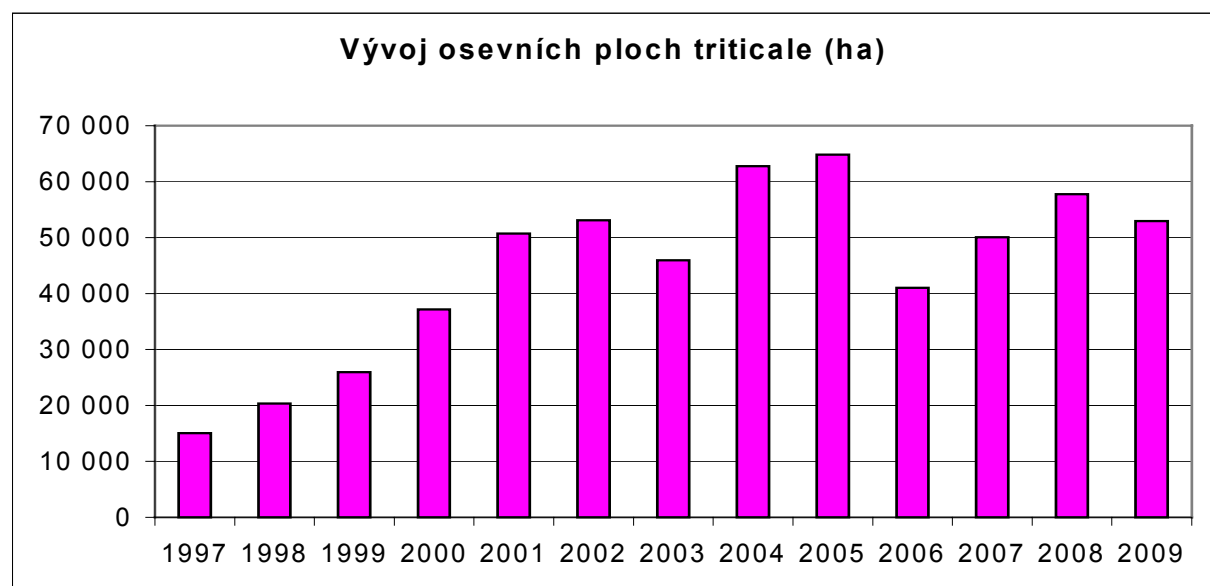
Výroba

Sklizeň triticales se předpokládá dle ČSÚ k 15. 10. 2009 ve výši 220,6 tis. tun. Po předchozím meziročním navýšení v roce 2008 se znovu očekává výše produkce této plodiny nad 200 tis. tun. V letošním roce se očekávaná produkce triticales sníží o 35,0 tis. tun, tj. o 13,7 %.

Nižší objem produkce ze sklizně 2009 souvisí s poklesem osevních ploch a nižším průměrným hektarovým výnosem. Přes toto snížení výroby triticales znovu deklaruje, že je bilančně velmi důležitou obilovinou na trhu s krmnými obilovinami.

Osevní plochy

Podle soupisu osevních ploch prováděného ČSÚ k 31. 5. 2009 dosáhla výměra pěstování pro sklizeň roku 2009 výše 53,0 tis. ha. To představuje mírný meziroční pokles o 4,8 tis. ha (tj. o 8,3 %). Jedná se o přiblížení k osevní ploše triticales, která zde byla v roce 2002.

Pramen: ČSÚ

Hektarové výnosy

Výnos triticales ze sklizně 2009 se odhaduje na 4,17 t/ha. Ve srovnání se skutečností loňské sklizně se jedná o snížení o 0,25 t/ha (tj. o 5,7 %). Jako u většiny ozimých obilovin měly i u triticales nepříznivé klimatické podmínky na jaře vliv na snížení výnosů.

Přesto triticales svým letošním výnosem znovu potvrdilo schopnost dosáhnout průměrného výnosu nad 4,0 t/ha.

Bilanční tabulka triticales

Ukazatel	Jedn.	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/(*) 2010
Osevní plocha	tis. ha	62,8	64,8	41,0	50,1	57,8	53,0
Výnos	t/ha	4,86	3,94	3,20	4,11	4,42	4,17
Výroba	tis. t	305,4	255,2	131,4	205,5	255,6	220,6
Počáteční zásoby	tis. t	14,3	42,8	24,6	18,8	46,5	94,1
Dovoz celkem	tis. t	0,0	0,0	0,6	0,1	0,2	0,0
Celková nabídka	tis. t	319,7	298,0	156,6	224,4	302,3	314,7
Domácí spotřeba celkem ¹⁾	tis. t	267,5	248,5	132,6	165,0	188,5	228,0
z toho - potraviny	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- osiva (vč. ploch pícnin)	tis. t	12,5	12,5	10,0	12,0	13,5	13,0
- krmiva	tis. t	250,0	230,0	119,3	138,0	140,0	170,0
- technické užití	tis. t	5,0	6,0	3,3	15,0	35,0	45,0
Vývoz celkem	tis. t	9,4	24,9	5,2	12,9	19,7	22,0
Celkové užití	tis. t	276,9	273,4	137,8	177,9	208,2	250,0
Konečné zásoby	tis. t	42,8	24,6	18,8	46,5	94,1	64,7
Konečné zásoby/celkové užití	%	15,46	8,99	13,61	26,15	45,18	25,87
Konečné zásoby/domácí spotřeba	%	16,00	9,89	14,14	28,19	49,90	28,36

Pramen: ČSÚ; ¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: ²⁾ údaje kromě osevní plochy odhad

Počáteční zásoby

Počáteční zásoby triticales marketingového ročníku 2008/2009 zaznamenaly mírný nárůst a přiblížily se k hranici úrovně marketingového roku 2005/2006. V meziročním srovnání došlo k zvýšení o 27,7 tis. tun na konečných 46,5 tis. tun.

V letošním marketingovém roce se očekává výrazné navýšení zásob na úroveň 94,1 tis. tun vzhledem k velmi dobré produkci sklizně roku 2009.

Dovoz

Dovoz triticales byl v předchozích letech naprosto nevýznamný a v loňském marketingovém roce 2008/2009 velmi mírně přesáhl objem 200 t. V průběhu marketingového roku 2008/2009 dosáhl dovoz 238,2 tun.

V marketingovém roce 2009/2010 se neočekává významnější dovoz triticales ze zahraničí.

Celková nabídka

Zvýšené konečné zásoby marketingového roku 2008/2009 u triticales budou mít rozhodující vliv na celkovou nabídku pro marketingový rok 2009/2010 a očekává se, že dosáhne výše 314,7 tis. tun. Ve srovnání s předchozím marketingovým rokem 2008/2009 se jedná o mírné zvýšení o 12,4 tis. tun (tj. o 4,1 %).

Domácí spotřeba

Použití triticales je soustředěno výhradně na krmné účely. Jedná se o kvalitní krmnou obilovinu, jako potravina se nevyužívá. Přes zvýšenou produkci sklizně 2008 spotřeba triticales na krmivo v marketingovém roce 2008/2009 stagnovala a byla na úrovni 140,0 tis. tun.

Pro marketingový rok 2009/2010 se očekává mírné navýšení užití triticales na krmné účely v souvislosti s jeho specifickým užitím. Vzrůst spotřeby triticales se očekává o 21,4 % na 170,0 tis. tun.

Spotřeba osiv zohledňuje využití triticales také jako pícní ozimé meziplodiny. Pro nadcházející období se předpokládá mírný pokles spotřeby osiva.

V marketingovém roce 2009/2010 se předpokládá využití triticales na technické užití v množství 45,0 tis. tun. V porovnání s předchozím marketingovým rokem 2008/2009 jde o navýšení o 10,0 tis. tun (tj. o 28,6 %).

Vývoz

V předchozím marketingovém roce 2008/2009 se vývoz triticales opětovně významně oživil a dosáhl své druhé nejvyšší úrovně 19,7 tis. tun.

V nadcházejícím marketingovém roce 2009/2010 se předpokládá mírné navýšení úrovně vývozu triticales do zahraničí vzhledem k jeho vysokým počátečním zásobám a průměrné produkci.

Vývoz triticales v letech 2000 – 2009 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2000	4,4	2,4	6,8	2000/2001	2,9
2001	0,5	0,8	1,3	2001/2002	3,3
2002	2,5	1,3	3,8	2002/2003	14,2
2003	12,9	1,0	13,9	2003/2004	1,6
2004	0,6	2,0	2,6	2004/2005	9,4
2005	7,4	4,4	11,8	2005/2006	24,9
2006	20,5	3,7	24,2	2006/2007	5,2
2007	1,5	9,2	10,7	2007/2008	12,9
2008	3,7	5,4	9,1	2008/2009	19,7
2009	14,3	4,8 ^{*)}	28,2 ^{*)}	2009/2010	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do konce září 2009

Celkové užití, konečné zásoby

V důsledku meziročního nárůstu počátečních zásob (o 47,6 tis. tun) a průměrné sklizně roku 2008 se v marketingovém roce 2009/2010 předpokládá zvýšení domácí spotřeby (o 39,5 tis. tun) i vývozu (o 2,3 tis. tun) a tím i celkového užití do výše 250,0 tis. tun. Konečné zásoby by se měly meziročně snížit o 29,4 tis. tun. Význam triticales jako kvalitní krmné plodiny i plodiny vhodné pro technické užití se zvyšuje.

Cenový vývoj

Měsíční průměr cen zemědělských výrobců ČSÚ doposud u triticales nesledoval. Z operativních šetření MZe ČR lze odvodit, že jeho ceny jsou srovnatelné s úrovní cen krmného ječmene.

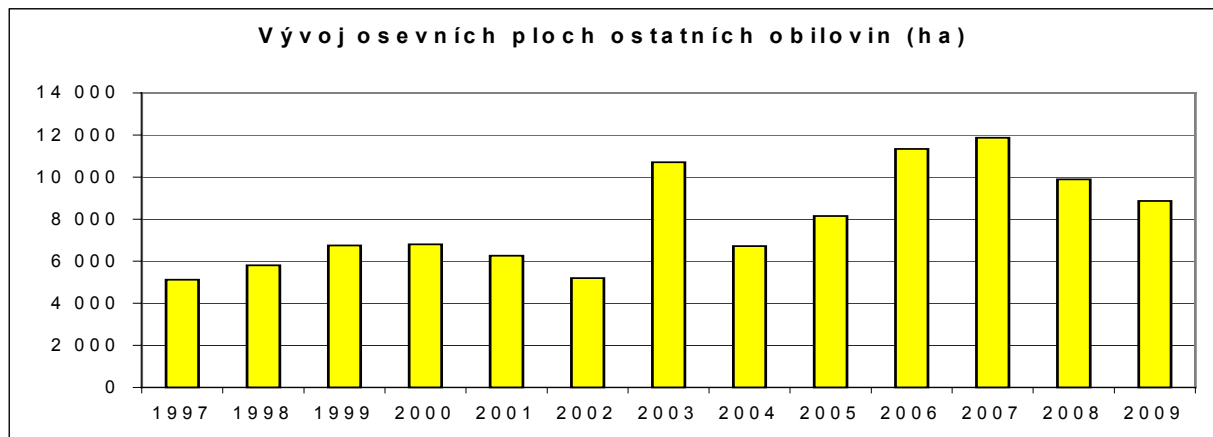
OSTATNÍ OBILOVINY

Výroba, osevní plochy a hektarové výnosy

Tato skupina zahrnuje proso, lesknici kanárskou, čirok, pohanku a další okrajové obiloviny.

Podle soupisu ploch ČSÚ k 31. 5. 2009 byla osevní plocha ostatních obilovin 8,9 tis. ha. Tato skupina plodin tedy vykázala meziroční snížení rozsahu pěstování o 1,0 tis. ha (tj. o 10,1 %). To koresponduje s faktem, že se tato skupina navrácí do výměr, které zde byly před rokem 2005.

Odhad ČSÚ k 15. 10. 2009 ostatní obiloviny nezahrnuje. Vzhledem k tomu MZe odhaduje pro účely bilance výnos ostatních obilovin na úrovni 1,43 t/ha. Aktuální předpoklad produkce MZe u ostatních obilovin tedy dosahuje 12,7 tis. tun.

Pramen: ČSÚ

Domácí spotřeba

Ostatní obiloviny jsou důležitými surovinami k výrobě potravin a jsou také nezbytnou součástí některých speciálních krmiv.

Bilanční tabulka ostatních obilovin

Ukazatel	Jedn.	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ *) 2010
Osevní plocha	tis. ha	6,7	8,2	11,3	11,9	9,9	8,9
Výnos	t/ha	1,98	1,66	1,30	1,63	1,47	1,43
Výroba	tis. t	13,3	13,5	14,7	19,3	14,5	12,7
Počáteční zásoby	tis. t	12,8	9,5	6,8	2,0	3,4	4,4
Dovoz celkem	tis. t	1,0	1,1	0,8	1,2	7,9	8,0
Celková nabídka	tis. t	27,1	24,1	22,3	22,5	25,8	25,1
Domácí spotřeba celkem¹⁾	tis. t	14,0	12,0	16,0	13,0	12,7	12,5
z toho – potraviny	tis. t	6,0	5,5	6,0	6,0	6,0	6,0
– osiva	tis. t	1,0	1,5	2,0	2,0	1,7	1,5
– krmiva	tis. t	7,0	5,0	8,0	5,0	8,7	5,0
Vývoz celkem	tis. t	3,6	5,3	4,3	6,1	6,0	8,0
Celkové užití	tis. t	17,6	17,3	20,3	19,1	21,4	20,5
Konečné zásoby	tis. t	9,5	6,8	2,0	3,4	4,4	4,6
Konečné zásoby/celkové užití	%	54,02	39,35	9,79	17,91	20,58	22,35
Konečné zásoby/domácí spotřeba	%	67,91	56,73	12,42	26,31	34,69	36,65

Pramen: ČSÚ; ¹⁾ MZe ČR ¹⁾ ÚZEI

Poznámka: ¹⁾ údaje kromě osevní plochy odhad

Dovoz a vývoz

Nejvýznamnějšími vývozními komoditami z této skupiny jsou proso a pohanka. Zahraniční obchod lze charakterizovat jako poměrně stabilní a odvíjí se především na základě obchodních vztahů dlouhodobějšího charakteru.

Dovoz ostatních obilovin v letech 2000 – 2009 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2000	0,3	0,4	0,7	2000/2001	0,8
2001	0,4	0,8	1,2	2001/2002	2,0
2002	1,2	1,3	2,5	2002/2003	1,6
2003	0,3	1,3	1,6	2003/2004	1,5
2004	0,2	0,5	0,7	2004/2005	1,1
2005	0,6	0,5	1,1	2005/2006	1,1
2006	0,6	0,4	1,0	2006/2007	0,8
2007	0,4	0,4	0,8	2007/2008	1,2
2008	0,8	7,2	8,0	2008/2009	7,8
2009	0,6	0,5 ^{*)}	1,1 ^{*)}	2009/2010	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do konce září 2009

Vývoz ostatních obilovin v letech 2000 – 2009 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2000	2,2	2,4	4,6	2000/2001	2,9
2001	2,3	1,3	3,6	2001/2002	2,1
2002	0,8	1,6	2,4	2002/2003	3,9
2003	2,3	2,2	4,5	2003/2004	3,4
2004	1,2	3,3	4,5	2004/2005	13,0
2005	9,7	2,1	11,8	2005/2006	5,3
2006	3,2	3,2	6,4	2006/2007	4,3
2007	1,1	4,4	5,5	2007/2008	6,1
2008	1,7	5,1	6,8	2008/2009	8,8
2009	3,7	1,4 ^{*)}	5,1 ^{*)}	2009/2010	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do konce září 2009

PŘÍLOHY

Obsah:

- **Osevní plocha jednotlivých druhů obilovin a jejich zastoupení na orné půdě.**
- **Osevní a sklizňové plochy, produkce a hektarové výnosy obilovin.**
- **Roční průměry cen zemědělských výrobců obilovin.**
- **Roční průměry spotřebitelských cen a meziroční indexy.**
- **Průměrné měsíční ceny zemědělských výrobců obilovin.**
- **Průměrné ceny průmyslových výrobců vybraných mlýnských a pekárenských výrobků.**
- **Průměrné spotřebitelské ceny vybraných mlýnských a pekárenských výrobků.**

Osevní plocha jednotlivých druhů obilovin a jejich zastoupení na orné půdě

Plodina	Rok	Osevní plocha ha	Orná půda ha	Osev. plocha/ orná půda (%)	% z obilovin celkem
Obiloviny celkem	2006	1 527 104	3 047 249	50,11	100,00
	2007	1 561 191	3 039 669	51,36	100,00
	2008	1 552 718	3 032 448	51,20	100,00
	2009	1 528 021	3 025 597	50,50	100,00
Z toho: pšenice celkem	2006	781 519	3 047 249	25,65	51,17
	2007	810 987	3 039 669	26,68	51,95
	2008	802 325	3 032 448	26,46	51,67
	2009	831 299	3 025 597	27,48	54,40
pšenice ozimá	2006	719 528	3 047 249	23,61	92,07 ¹⁾
	2007	750 102	3 039 669	24,68	92,49 ¹⁾
	2008	760 399	3 032 448	25,07	94,77 ¹⁾
	2009	793 472	3 025 597	26,23	95,45 ¹⁾
pšenice jarní	2006	61 991	3 047 249	2,03	7,93 ¹⁾
	2007	60 884	3 039 669	2,00	7,51 ¹⁾
	2008	41 926	3 032 448	1,38	5,23 ¹⁾
	2009	37 827	3 025 597	1,25	4,55 ¹⁾
žito	2006	22 481	3 047 249	0,74	1,47
	2007	37 503	3 039 669	1,23	2,40
	2008	43 399	3 032 448	1,43	2,80
	2009	38 453	3 025 597	1,27	2,52
ječmen celkem	2006	528 145	3 047 249	17,33	34,58
	2007	498 692	3 039 669	16,41	31,94
	2008	482 395	3 032 448	15,90	31,07
	2009	454 820	3 025 597	15,03	29,77
ječmen ozimý	2006	102 510	3 047 249	3,36	19,41 ²⁾
	2007	129 515	3 039 669	4,26	25,97 ²⁾
	2008	141 174	3 032 448	4,66	29,27 ²⁾
	2009	134 613	3 025 597	4,45	29,60 ²⁾
ječmen jarní	2006	425 635	3 047 249	13,97	80,59 ²⁾
	2007	369 177	3 039 669	12,14	74,03 ²⁾
	2008	341 221	3 032 448	11,25	70,73 ²⁾
	2009	320 207	3 025 597	10,58	70,40 ²⁾
oves	2006	57 697	3 047 249	1,89	3,78
	2007	59 016	3 039 669	1,94	3,78
	2008	49 049	3 032 448	1,62	3,16
	2009	50 021	3 025 597	1,65	3,27
triticale	2006	41 023	3 047 249	1,35	2,69
	2007	50 051	3 039 669	1,65	3,21
	2008	57 758	3 032 448	1,90	3,72
	2009	52 950	3 025 597	1,75	3,47
kukuřice	2006	84 900	3 047 249	2,79	5,56
	2007	93 065	3 039 669	3,06	5,96
	2008	107 899	3 032 448	3,56	6,95
	2009	91 610	3 025 597	3,02	6,00
ostatní obiloviny	2006	11 339	3 047 249	0,37	0,74
	2007	11 877	3 039 669	0,39	0,76
	2008	9 893	3 032 448	0,33	0,64
	2009	8 868	3 025 597	0,29	0,58

Pramen: ČSÚ – soupis ploch osevů v ČR k 31. 5.; Statistická ročenka půdního fondu ČR, dopočet MZe

Poznámka: ¹⁾ procenta z pšenice celkem, ²⁾ procenta z ječmene celkem

Osevní a sklizňové plochy, produkce a hektarové výnosy obilovin v ČR

Pšenice ozimá

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1988	801 096	798 327	4 028 817	5,05
1989	813 447	812 944	4 031 052	4,96
1990	810 102	807 654	4 559 337	5,65
1991	787 436	785 881	4 030 072	5,13
1992	735 866	734 641	3 330 279	4,53
1993	754 802	752 109	3 194 155	4,25
1994	765 082	764 659	3 551 666	4,64
1995	795 331	794 647	3 693 156	4,65
1996	756 484	754 656	3 560 921	4,72
1997	773 909	766 269	3 427 413	4,47
1998	849 237	847 900	3 637 835	4,29
1999	744 994	744 577	3 549 670	4,77
2000	888 162	886 562	3 848 694	4,34
2001	873 463	870 016	4 305 486	4,95
2002	796 214	796 214	3 694 503	4,64
2003	541 695	541 696	2 244 457	4,14
2004	801 719	801 719	4 775 190	5,96
2005	762 793	762 792	3 931 811	5,15
2006	719 528	719 520	3 506 252	4,49
2007	750 102	750 103	3 761 674	5,01
2008	760 399	760 399	4 470 309	5,88
2009	793 472	793 472 *	4 271 208 *	5,38 *

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 10. 2009

Pšenice jarní

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1989	15 544	15 498	58 614	3,78
1990	12 961	12 725	64 853	5,10
1991	12 244	11 669	51 207	4,39
1992	23 042	22 907	82 664	3,61
1993	28 396	28 127	110 116	3,92
1994	47 148	46 151	161 810	3,51
1995	36 661	36 106	129 613	3,59
1996	44 855	43 954	166 282	3,78
1997	60 228	59 181	212 856	3,60
1998	64 773	64 401	206 906	3,21
1999	122 567	122 526	487 601	3,91
2000	84 549	83 873	235 413	2,81
2001	53 784	53 220	170 594	3,21
2002	52 616	52 616	171 970	3,27
2003	106 695	106 694	393 434	3,69
2004	61 439	61 442	267 333	4,35
2005	57 647	57 647	219 228	3,70
2006	61 991	61 991	208 594	3,36
2007	60 884	60 884	177 250	2,91
2008	41 925	41 926	161 193	3,84
2009	37 827	37 827 *	126 720 *	3,35 *

Pramen: ČSÚ Poznámka: * odhady sklizně k 15. 10. 2009

Pšenice celkem

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1988	821 946	818 157	4 105 038	5,02
1989	828 990	828 442	4 089 666	4,94
1990	823 063	820 379	4 624 190	5,64
1991	799 681	797 550	4 081 279	5,12
1992	758 908	757 548	3 412 943	4,51
1993	783 198	780 236	3 304 271	4,23
1994	812 230	810 810	3 713 476	4,58
1995	831 992	830 753	3 822 769	4,60
1996	801 339	798 610	3 727 203	4,67
1997	834 137	825 450	3 640 269	4,41
1998	914 010	912 301	3 844 741	4,21
1999	867 561	867 102	4 028 271	4,65
2000	972 711	970 435	4 084 107	4,21
2001	927 247	923 236	4 476 080	4,85
2002	848 830	848 830	3 866 473	4,56
2003	648 389	648 390	2 637 891	4,07
2004	863 158	863 161	5 042 523	5,84
2005	820 440	820 439	4 145 039	5,05
2006	781 519	781 520	3 506 252	4,49
2007	810 987	810 987	3 938 924	4,86
2008	802 325	802 325	4 631 502	5,77
2009	831 299	831 299 *	4 397 928 *	5,29 *

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 10. 2009

Žito

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1988	97 572	96 957	366 763	3,78
1989	134 054	134 258	556 685	4,15
1990	124 383	124 593	557 712	4,48
1991	89 184	89 181	352 992	3,96
1992	65 741	65 505	240 067	3,66
1993	66 976	67 161	256 079	3,81
1994	78 879	78 548	275 654	3,51
1995	79 377	79 344	261 938	3,30
1996	64 088	63 597	204 279	3,21
1997	75 740	75 647	259 412	3,43
1998	72 153	71 861	261 167	3,63
1999	55 160	55 069	202 373	3,67
2000	44 178	43 881	150 052	3,42
2001	40 987	40 129	149 298	3,72
2002	35 332	35 332	119 154	3,37
2003	41 915	41 916	159 312	3,80
2004	59 209	59 209	313 348	5,29
2005	46 903	46 903	196 755	4,19
2006	22 481	22 481	74 811	3,33
2007	37 503	37 504	177 507	4,73
2008	43 399	43 399	209 787	4,83
2009	38 453	38 453 *	177 750 *	4,62 *

Pramen: ČSÚ,

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 10. 2009

Ječmen ozimý

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1988	202 333	200 800	954 406	4,75
1989	193 496	193 952	1 136 820	5,86
1990	218 340	219 498	1 330 475	6,06
1991	251 384	243 390	1 236 077	5,08
1992	198 033	197 570	861 369	4,36
1993	194 611	192 004	676 289	3,52
1994	184 364	184 121	805 763	4,38
1995	189 959	189 497	818 016	4,32
1996	153 747	151 635	512 733	3,38
1997	158 118	157 051	664 811	4,23
1998	187 072	186 196	725 412	3,90
1999	164 412	164 083	664 112	4,05
2000	142 110	141 846	561 460	3,96
2001	156 732	156 311	695 011	4,45
2002	142 917	142 917	508 428	3,56
2003	98 818	98 817	305 289	3,09
2004	115 605	115 605	595 911	5,15
2005	124 806	124 804	549 143	4,40
2006	102 510	102 509	384 852	3,75
2007	129 515	129 514	623 063	4,81
2008	141 174	141 174	659 841	4,67
2009	136 613	136 613 *	653 071 *	4,85 *

Pramen: ČSÚ,

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 10. 2009

Ječmen jarní

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1988	404 483	399 801	1 573 521	3,94
1989	359 028	357 835	1 476 838	4,13
1990	334 150	335 661	1 826 824	5,44
1991	337 266	339 744	1 596 946	4,70
1992	436 790	438 406	1 651 122	3,77
1993	443 652	444 457	1 742 228	3,92
1994	456 907	456 246	1 613 534	3,54
1995	370 259	368 119	1 322 471	3,59
1996	450 382	448 212	1 749 644	3,90
1997	495 333	489 441	1 819 737	3,72
1998	393 381	391 498	1 367 690	3,49
1999	379 284	378 827	1 473 264	3,89
2000	354 272	352 892	1 067 912	3,03
2001	341 132	338 817	1 270 600	3,75
2002	345 153	345 153	1 284 129	3,72
2003	451 137	451 137	1 763 404	3,91
2004	353 390	353 390	1 734 671	4,91
2005	396 722	396 723	1 646 233	4,15
2006	425 635	425 633	1 512 851	3,55
2007	369 177	369 177	1 270 345	3,44
2008	341 220	341 221	1 584 024	4,64
2009	320 207	320 207 *	1 383 300 *	4,32 *

Pramen: ČSÚ,

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 10. 2009

Ječmen celkem

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1988	606 817	600 601	2 527 927	4,21
1989	552 524	551 787	2 613 658	4,74
1990	552 490	555 159	3 157 299	5,69
1991	588 650	583 134	2 833 023	4,86
1992	634 823	635 976	2 512 490	3,95
1993	638 263	636 461	2 418 517	3,80
1994	641 271	640 367	2 419 297	3,78
1995	560 218	557 615	2 140 487	3,84
1996	604 129	599 847	2 262 377	3,77
1997	653 451	646 492	2 484 548	3,84
1998	580 453	577 694	2 093 101	3,62
1999	543 696	542 910	2 137 376	3,94
2000	496 382	494 737	1 629 372	3,29
2001	497 864	495 128	1 965 611	3,97
2002	488 070	488 070	1 792 557	3,67
2003	549 955	549 954	2 068 693	3,76
2004	468 996	468 995	2 330 582	4,97
2005	521 527	521 527	2 195 376	4,21
2006	528 145	528 142	1 897 703	3,59
2007	498 692	498 691	1 893 408	3,80
2008	482 395	482 395	2 243 865	4,65
2009	454 820	454 820 *	2 036 371 *	4,48 *

Pramen: ČSÚ,

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 10. 2009

Oves

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1988	90 325	89 256	320 622	3,59
1989	88 018	87 582	280 979	3,21
1990	78 384	79 596	373 951	4,70
1991	75 756	74 922	301 682	4,03
1992	67 925	68 175	207 918	3,05
1993	67 973	69 509	262 594	3,78
1994	76 709	76 306	207 562	2,72
1995	60 112	60 236	186 693	3,10
1996	66 094	65 541	214 163	3,27
1997	77 823	77 570	246 637	3,18
1998	58 794	57 688	179 671	3,11
1999	54 415	53 988	179 130	3,32
2000	50 950	50 117	135 858	2,71
2001	49 388	47 802	136 363	2,85
2002	61 026	61 026	167 708	2,75
2003	77 371	77 370	233 560	3,02
2004	58 573	58 572	227 017	3,88
2005	51 667	51 666	151 054	2,92
2006	57 697	57 697	154 906	2,68
2007	59 016	59 016	159 408	2,70
2008	49 049	49 049	155 868	3,18
2009	50 021	50 021 *	176 804	3,53

Pramen: ČSÚ,

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 10. 2009

Triticale

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
2000	37 168	37 001	138 468	3,74
2001	50 738	49 499	191 771	3,87
2002	53 093	53 093	199 932	3,77
2003	45 970	45 970	161 860	3,52
2004	62 776	62 776	305 396	4,86
2005	64 811	64 811	255 186	3,94
2006	41 023	41 020	131 353	3,20
2007	50 051	50 050	205 513	4,11
2008	57 758	57 758	255 568	4,42
2009	52 950	52 950 *	220 571 *	4,17 *

Pramen: ČSÚ,

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 10. 2009

Kukuřice na zrno

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1989	47 723	41 183	174 596	4,24
1990	44 941	30 882	98 381	3,19
1991	34 865	34 764	150 280	4,32
1992	33 434	30 464	103 720	3,40
1993	29 656	32 217	157 045	4,87
1994	29 930	26 964	91 396	3,39
1995	27 315	26 441	113 274	4,28
1996	29 877	33 123	168 684	5,09
1997	34 985	41 184	285 199	6,92
1998	29 185	32 907	200 562	6,09
1999	33 036	39 447	260 495	6,60
2000	39 317	47 283	303 957	6,43
2001	54 295	61 938	408 653	6,60
2002	70 570	70 570	616 234	8,73
2003	78 040	85 426	476 371	5,58
2004	87 821	89 921	551 628	6,13
2005	79 981	98 044	702 933	7,17
2006	84 900	89 798	606 366	6,75
2007	93 065	111 660	758 781	6,80
2008	107 899	113 777	858 407	7,54
2009	91 610	91 610 *	720 609 *	7,87 *

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 10. 2009

Ostatní obiloviny (bez triticale)

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
2003	10 708	10 710	24 709	2,31
2004	6 718	6 717	13 307	1,98
2005	8 158	8 157	13 508	1,66
2006	11 339	11 338	14 687	1,30
2007	11 877	11 877	19 320	1,63
2008	9 893	9 893	14 505	1,47
2009	8 868	8 868 *	12 681	1,43

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhad MZe ČR

Obiloviny celkem

Rok	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1983	1 706 187	1 674 595	7 297 966	4,36
1984	1 709 351	1 649 116	7 781 903	4,72
1985	1 701 805	1 668 520	7 884 205	4,73
1986	1 681 837	1 672 080	7 128 158	4,26
1987	1 688 982	1 676 320	7 532 219	4,49
1988	1 676 759	1 655 290	7 532 215	4,55
1989	1 669 850	1 661 944	7 793 145	4,69
1990	1 652 169	1 639 715	8 946 879	5,46
1991	1 620 585	1 611 787	7 845 290	4,87
1992	1 586 262	1 583 160	6 564 898	4,15
1993	1 606 911	1 605 992	6 467 852	4,03
1994	1 660 338	1 654 149	6 777 231	4,10
1995	1 581 341	1 575 977	6 601 711	4,19
1996	1 586 491	1 581 032	6 644 145	4,20
1997	1 696 325	1 685 820	6 982 772	4,14
1998	1 680 760	1 678 285	6 668 920	3,97
1999	1 586 592	1 591 099	6 928 371	4,35
2000	1 647 508	1 650 114	6 454 237	3,91
2001	1 626 785	1 623 624	7 337 589	4,52
2002	1 562 116	1 562 116	6 770 829	4,33
2003	1 452 349	1 459 736	5 762 396	3,95
2004	1 607 251	1 609 351	8 783 801	5,46
2005	1 593 487	1 611 547	7 659 851	4,75
2006	1 527 104	1 571 019	6 473 588	4,12
2007	1 567 191	1 579 785	7 152 861	4,53
2008	1 552 682	1 558 596	8 369 503	5,37
2009	1 528 021	1 528 021 *	7 742 713 *	5,06 *

Pramen: ČSÚ,

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 10. 2009 dle ČSÚ, u ost. obilovin dle MZe

Cenový vývoj obilovin a jejich produktů**Roční průměry cen zemědělských výrobců v Kč/t (bez DPH)**

Plodina / rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008 *	2009 *
Pšenice potravinářská	3 878	3 362	3 427	3 738	2 749	3 150	4 578	5 106	2 939
Pšenice krmná	3 339	2 751	2 829	3 249	2 336	2 548	3 851	4 498	2 641
Ječmen sladovnický	4 429	4 099	3 831	3 805	3 241	3 270	4 729	6 012	3 933
Ječmen potravinářský	3 941	3 892	3 489	3 556	2 743	2 897	3 934	5 097	3 056
Ječmen krmný	3 234	2 852	2 698	3 077	2 348	2 464	3 675	4 278	2 520
Žito	3 801	3 623	3 519	3 388	2 342	2 927	4 386	4 789	2 703
Oves krmný	3 359	3 135	2 765	2 807	2 279	2 421	3 489	4 188	2 796
Kukuřice krmná	3 858	3 158	2 952	3 680	2 749	2 940	4 183	4 634	2 869

Pramen: ČSÚ

Poznámka: 2009 * průměr za období leden - říjen

Roční průměry spotřebitelských cen v Kč/kg a meziroční indexy v %

Výrobek / rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 *
Pšeničná mouka hrubá	8,52	8,46	8,48	9,27	7,92	7,26	9,09	12,81	9,67
Index (předch. rok = 100)	112,11	99,29	100,24	109,37	85,46	91,67	125,25	140,92	75,49
Pšeničná mouka hladká.	8,38	8,22	8,12	8,99	7,80	7,38	9,11	12,83	10,10
Index (předch. rok = 100)	112,03	98,09	98,78	110,7	86,76	94,61	123,44	140,83	78,72
Chléb kmínový	14,86	14,42	14,34	15,68	14,99	16,22	18,98	22,85	19,75
Index (předch. rok = 100)	105,17	97,04	99,47	109,34	95,57	108,21	117,02	120,39	86,43

Pramen: ČSÚ;

Poznámka : 2009 * průměr za období leden - říjen

Průměrné měsíční ceny zemědělských výrobců v Kč/t (bez DPH)

Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Pšenice potravin.	1999/00	3 518	3 185	3 175	3 127	3 114	3 082	3 117	3 116	3 123	3 199	3 200	3 262
	2000/01	3 377	3 391	3 566	3 746	3 826	3 895	3 975	4 042	4 109	4 146	4 157	4 211
	2001/02	4 207	3 689	3 552	3 674	3 688	3 743	3 709	3 731	3 666	3 527	3 384	3 243
	2002/03	3 139	3 323	3 336	3 317	3 247	3 168	3 185	3 166	3 193	3 209	3 244	3 190
	2003/04	3 169	3 238	3 492	3 714	3 823	3 874	4 073	4 330	4 528	4 612	4 592	4 576
	2004/05	4 275	3 373	3 130	3 176	3 139	2 993	2 946	2 880	2 743	2 728	2 665	2 600
	2005/06	2 557	2 559	2 645	2 825	2 944	2 886	2 859	2 894	2 937	2 917	2 958	2 965
	2006/07	2 969	2 860	3 126	3 467	3 584	3 655	3 780	3 923	4 100	4 154	4 089	4 076
	2007/08	4 026	4 435	5 133	5 591	5 819	5 806	5 876	6 015	6 098	6 207	6 210	6 036
	2008/09	5 832	4 409	3 932	3 829	3 549	3 284	2 928	2 987	3 063	3 025	3 010	3 073
	2009/10	3 093	2 821	2 693	2 698								
Pšenice krmná	1999/00	2 776	2 364	2 368	2 432	2 455	2 485	2 543	2 636	2 644	2 723	2 772	2 847
	2000/01	2 874	2 853	2 918	3 049	3 167	3 167	3 210	3 350	3 427	3 553	3 597	3 611
	2001/02	3 568	3 245	3 206	3 198	3 214	3 237	3 207	3 225	3 219	3 127	3 073	2 875
	2002/03	2 735	2 507	2 461	2 504	2 526	2 547	2 550	2 527	2 570	2 594	2 630	2 609
	2003/04	2 572	2 628	2 979	3 139	3 189	3 324	3 351	3 624	3 957	3 872	3 809	3 742
	2004/05	3 715	3 029	2 877	2 816	2 821	2 657	2 612	2 520	2 455	2 439	2 407	2 428
	2005/06	2 424	2 264	2 155	2 230	2 227	2 255	2 251	2 295	2 309	2 395	2 425	2 456
	2006/07	2 482	2 478	2 527	2 687	2 821	2 941	3 085	3 367	3 407	3 344	3 495	3 379
	2007/08	3462	3 849	4 261	4 792	4 908	4 860	5 099	5 448	5568	5 645	5 682	5 517
	2008/09	5 163	3 705	3 336	3 198	2 901	2 713	2 651	2 666	2 769	2 740	2 749	2 781
	2009/10	2 784	2 457	2 408	2 400								
Žito	2000/01	2 580	2 643	2 890	3 108	3 265	3 476	3 576	3 718	3 724	3 865	3 928	4 075
	2001/02	-	3 683	3 546	3 753	3 861	3 935	3 976	4 046	3 945	3 875	3 961	4 048
	2002/03	3 483	3 295	3 295	3 460	3 496	3 494	3 645	3 644	3 481	3 265	3 540	3 435
	2003/04	3 654	3 240	3 497	3 595	3 548	3 704	3 721	3 895	4 016	4 035	3 971	4 037
	2004/05	4 048	3 096	3 007	2 779	2 855	2 749	2 572	2 638	2 383	2 393	2 208	2 280
	2005/06	2 227	2 236	2 212	2 373	2 354	2 418	2 459	2 521	2 563	2 692	2 672	2 680
	2006/07	2 628	2 748	2 975	3 234	3 475	3 579	3 738	3 750	3 750	3 988	4 025	-
	2007/08	4 090	4 032	4 399	5 056	5 363	5 590	5 497	5 419	5 424	5 548	5 679	5 637
	2008/09	5 555	4 350	3 860	3 779	3 609	3 113	3 059	2 932	2 837	2 669	2 735	2 594
		2009/10	2 879	2 500	2 507	2 313							

Tabulka pokračuje

Dokončení tabulky

Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
ječmen sladov.	2000/01	3 547	3 770	4 087	4 330	4 368	4 396	4 475	4 620	4 739	4 890	4 801	4 751
	2001/02	4 850	4 202	4 136	4 143	4 159	4 201	4 216	4 287	4 291	4 313	4 240	4 237
	2002/03	4 096	4 000	3 992	3 971	4 002	3 980	3 936	3 963	4 104	4 089	4 038	3 994
	2003/04	3 797	3 704	3 697	3 688	3 729	3 740	3 798	3 877	3 916	3 968	4 019	4 041
	2004/05	3 913	3 690	3 682	3 700	3 724	3 684	3 663	3 626	3 547	3 600	3 423	3 353
	2005/06	3 076	2 981	3 083	3 127	3 112	3 094	3 114	3 176	3 205	3 231	3 253	3 189
	2006/07	3 122	3 212	3 267	3 344	3 434	3 475	3 682	3 713	4 127	4 309	4 124	4 212
	2007/08	4 184	5 037	5 323	5 789	5 981	6 271	6 369	6 549	6 464	6 555	6 571	6 554
	2008/09	6 165	5 904	5 582	5 256	5 200	4 975	4 651	4 734	4 443	4 106	3 864	3 535
	2009/10	3 595	3 652	3 364	3 383								
Ječmen potravin.	2000/01	-	3 381	3 393	3 607	3 600	3 910	3 575	3 826	4 418	4 303	4 325	4 233
	2001/02	-	3 875	3 840	3 928	3 997	3 717	-	4 353	4 546	4 564	4 416	-
	2002/03	-	-	2 590	-	3 415	3 494	3 995	3 895	3 650	3 561	3 670	3 465
	2003/04	3 217	-	3 570	3 491	3 500	3 488	3 777	3 822	4 028	3 957	3 958	3 875
	2004/05	-	3 146	3 508	3 477	2 963	3 327	2 950	3 190	2 950	2 892	2 948	2 813
	2005/06	2 683	2 697	-	2 613	-	2 827	2 527	-	-	-	-	-
	2006/07	-	2 766	-	3 127	-	3 130	3 136	3 180	3 092	3 300	3 397	3 317
	2007/08	3 442	3 526	4 491	4 961	5 640	5 725	5 925	5 867	-	5 751	5 990	-
	2008/09	-	4 553	4 440	4 600	4 588	-	3 083	3 389	3 734	3 783	3 136	3 330
	2009/10	-	-	-	2 500								
Ječmen krmný	2000/01	2 570	2 620	2 803	2 765	2 916	2 890	2 965	3 224	3 217	3 436	3 477	3 608
	2001/02	3 209	3 110	3 171	3 178	3 215	3 245	3 267	3 361	3 312	3 358	3 327	3 101
	2002/03	2 628	2 551	-	2 609	2 672	2 570	2 637	2 648	2 648	2 610	2 685	2 616
	2003/04	2 499	2 454	2 718	2 790	2 909	3 032	3 076	3 409	3 543	3 530	3 532	3 463
	2004/05	3 217	2 945	2 891	2 820	2 767	2 659	2 612	2 600	2 544	2 477	2 471	2 419
	2005/06	2 322	2 150	2 178	2 256	2 314	2 281	2 348	2 407	2 379	2 434	2 416	2 455
	2006/07	2 431	2 368	2 431	2 483	2 598	2 678	2 812	3 055	3 200	3 175	3 234	3 158
	2007/08	3 353	3 609	4 074	4 516	4 895	5 023	5 039	5 076	5 125	5 435	5 513	4 990
	2008/09	4 311	3 439	3 426	3 186	2 951	2 841	2 724	2 638	2 732	2 659	2 598	2 620
	2009/10	2 410	2 207	2 249	2 360								
Oves krmný	2000/01	2 593	2 551	2 684	2 751	2 849	3 064	2 836	3 230	3 277	3 389	3 434	3 423
	2001/02	3 512	3 640	3 221	3 344	3 329	3 407	3 407	3 492	3 673	3 821	3 570	3 417
	2002/03	3 168	2 744	2 721	2 852	2 916	3 029	2 895	2 797	2 803	2 857	3 078	2 913
	2003/04	2 838	2 602	2 571	2 623	2 761	2 777	2 893	2 966	2 973	3 091	3 110	3 072
	2004/05	2 850	2 915	2 706	2 576	2 597	2 458	2 549	2 320	2 377	2 461	2 265	2 343
	2005/06	2 263	2 226	2 235	2 246	2 220	2 116	2 145	2 137	2 172	2 311	2 337	2 296
	2006/07	2 375	2 477	2 478	2 530	2 599	2 697	2 765	2 839	3 001	3 238	3 248	3 325
	2007/08	3 237	3 449	3 785	4 173	4 433	4 375	4 311	4 919	4 925	5 121	4 923	4 536
	2008/09	4 545	4 198	3 335	3 244	3 112	3 085	3 185	3 103	2 929	2 984	2 877	3 014
	2009/10	2 839	2 394	2 281	2 349								
Kukuřice krmná	2000/01	3 481	3 713	3 609	3 790	3 873	3 945	3 960	3 927	4 028	4 009	3 981	4 029
	2001/02	3 974	3 961	3 896	3 721	3 628	3 537	3 617	3 587	3 559	3 460	3 527	3 485
	2002/03	3 337	3 216	3 211	2 803	2 618	2 528	2 649	2 701	2 728	2 667	2 584	2 668
	2003/04	2 594	2 727	3 008	3 300	3 438	3 594	3 703	3 987	4 172	4 117	4 118	4 138
	2004/05	4 234	3 852	3 800	3 320	2 915	2 875	2 790	2 820	2 831	2 826	2 682	2 747
	2005/06	2 812	2 788	2 751	2 864	2 586	2 581	2 606	2 779	2 764	2 753	2 723	2 792
	2006/07	2 828	2 801	2 887	3 086	3 290	3 429	3 601	3 784	3 848	3 744	3 715	3 678
	2007/08	3 710	3 873	3 868	5 500	5 516	5 358	5 379	5 374	5 461	5 496	5 492	5 299
	2008/09	5 121	4 829	4 745	3 157	2 631	2 626	2 597	2 718	2 754	2 886	2 924	3 048
	2009/10	3 168	3 257	2 813	2 524								

Pramen: ČSÚ

Průměrné ceny průmyslových výrobců vybraných mlýnských a pekárenských výrobků

	Měsíc											
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Pšeničná mouka hladká 00 extra – Kč/t												
2004	6 992,50	7 331,50	7 378,98	7 366,22	7 501,28	7 582,54	7 632,74	7 605,64	7 204,32	6 941,66	6 850,72	6 806,70
2005	6 476,57	6 484,29	6 459,68	6 253,50	6 087,10	6 116,31	5 976,67	5 931,97	5 809,60	5 778,64	5 756,86	5 704,33
2006	5 815,14	5 804,65	5 854,62	5 878,83	6 088,74	6 078,68	6 087,43	6 000,82	6 071,88	6 226,89	6 283,95	6 477,22
2007	6 442,33	6 414,02	6 680,38	6 669,61	6 861,48	6 760,72	6 785,28	6 917,29	7 259,00	7 647,05	8 243,99	8 795,79
2008	9 105,68	9 582,0	9 828,32	10 152,03	10 153,64	10 117,94	9 974,03	10 004,62	9 829,34	9 615,99	9 111,32	8 728,51
2009	8 479,68	7 625,03	7 628,37	7 488,45	7 516,96	7 663,86	7 424,16	7 163,68	6 806,86	6 472,90		
Pšeničná mouka hrubá, Zlatý klas – Kč/t												
2000	6 076,86	6 103,57	6 077,43	6 055,00	6 003,86	6 187,57	6 161,00	6 203,29	6 228,43	6 443,86	6 547,86	6 517,71
2001	6 530,29	6 684,57	6 710,86	6 728,71	6 741,57	6 804,00	6 846,00	6 833,14	6 839,00	6 799,86	6 759,00	6 756,43
2002	6 754,14	6 715,00	6 703,60	6 698,20	6 570,75	6 741,50	6 413,50	6 399,50	6 340,50	6 418,75	6 459,75	6 466,00
2003	6 458,00	6 435,75	6 444,25	6 412,50	6 421,50	6 470,25	6 421,75	6 439,25	6 437,50	6 458,25	6 809,25	7 095,75
2004	7 140,50	7 278,75	7 473,00	7 605,50	7 753,50	7 719,00	7 895,25	7 700,75	7 402,50	7 056,50	6 914,25	6 785,00
2005	ČSÚ dále nesleduje											
Pšeničná mouka polohrubá, výběr – Kč/t												
2000	6 507,38	6 339,61	6 327,11	6 154,11	6 197,11	6 217,13	6 273,70	6 332,71	6 340,00	6 419,71	6 566,31	6 575,71
2001	6 561,31	6 652,60	6 707,31	6 719,46	6 766,89	6 802,03	6 816,46	6 818,31	6 816,20	6 783,63	6 694,75	6 666,58
2002	6 687,28	6 735,13	6 717,78	6 725,23	6 546,43	6 479,49	6 403,98	6 355,04	6 312,75	6 372,75	6 377,00	6 372,25
2003	6 335,00	6 347,75	6 336,50	6 457,50	6 360,75	6 389,50	6 365,75	6 360,25	6 373,25	6 491,75	6 680,50	6 760,50
2004	6 956,00	7 166,50	7 527,50	7 517,25	7 815,25	7 640,25	7 726,00	7 637,50	7 308,50	6 826,00	6 526,75	6 485,75
2005	ČSÚ dále nesleduje											
Pšeničná mouka hladká pekařská – Kč/t												
2004	6 219,00	6 503,17	6 653,83	6 693,67	6 764,00	6 737,83	6 759,83	6 753,33	6 722,50	6 499,33	6 398,17	6 378,00
2005	6 157,54	6 009,66	5 950,51	5 856,78	5 759,10	5 755,83	5 744,97	5 684,01	5 661,72	5 666,88	5 696,83	5 687,89
2006	5 639,21	5 648,90	5 544,29	5 687,20	5 669,23	5 636,82	5 641,32	5 606,72	5 661,50	5 806,09	5 962,84	5 966,14
2007	5 993,28	6 338,08	6 430,44	6 474,69	6 506,46	6 511,05	6 498,75	6 508,02	6 621,27	7 345,47	7 836,41	8 062,87
2008	8 676,43	8 984,60	8 996,43	9 019,55	9 023,91	9 023,82	8 899,14	8 803,60	8 622,33	8 267,22	7 855,30	7 646,58
2009	7 226,61	6 534,88	6 475,31	6 395,78	6 304,96	6 263,72	6 252,74	6 136,31	6 057,22	5 817,58		
Pšeničná mouka chlebová – Kč/t												
2004	5 755,00	6 217,50	6 335,00	6 342,50	6 420,00	6 412,50	6 545,00	6 417,50	6 420,00	6 062,50	6 022,50	6 017,50
2005	5 550,40	5 476,56	5 404,55	5 352,94	5 254,22	5 219,05	5 211,95	5 173,41	5 148,10	5 179,81	5 191,35	5 243,16
2006	5 309,72	5 279,28	5 274,93	5 260,33	5 239,17	5 211,08	5 255,02	5 591,20	5 591,39	6 186,67	6 397,37	6 619,94
2007	5 694,14	5 962,51	6 022,55	6 089,53	6 066,31	6 079,52	6 048,89	6 067,57	6 184,39	6 874,64	7 572,53	7 761,55
2008	8 196,95	8 315,67	8 369,73	8 388,23	8 466,35	8 493,34	8 420,55	8 324,71	8 082,61	7 585,41	7 022,71	6 818,26
2009	6 655,28	5 968,90	5 869,69	5 786,69	5 760,64	5 687,36	5 673,41	5 595,66	5 518,41	5 354,25		
Žitná mouka chlebová – Kč/t												
2004	6 154,25	6 201,00	6 213,50	6 273,75	6 246,00	6 235,25	6 253,25	6 251,00	6 227,75	6 251,50	6 026,75	5 971,00
2005	5 726,92	5 614,75	5 537,44	5 518,27	5 455,70	5 391,43	5 301,81	5 299,01	5 258,33	5 278,21	5 279,22	5 206,10
2006	5 309,72	5 279,28	5 274,93	5 260,33	5 239,17	5 211,08	5 255,02	5 591,2	5 591,39	6 186,67	6 397,37	6 619,94
2007	6 570,77	6 992,47	6 805,96	7 040,22	6 959,33	6 945,41	6 812,24	6 804,31	6 812,91	7 625,55	8 329,85	8 337,95
2008	8 571,98	8 550,88	8 542,97	8 658,05	8 558,38	8 699,96	8 508,42	5 539,44	8 301,18	7 812,65	7 419,87	7 014,13
2009	6 751,85	6 404,24	6 354,14	6 024,02	5 976,74	5 894,45	5 894,82	5 909,30	5 815,64	5 608,17		

Tabulka pokračuje

Dokončení tabulky

	Měsíc											
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Chléb konzumní kmínový – Kč/kg												
2004	14,71	14,78	14,59	14,69	14,65	14,52	14,55	14,49	14,50	14,51	14,53	14,49
2005	12,93	12,94	12,92	12,76	12,77	12,74	12,69	12,59	12,53	12,47	12,38	12,31
2006	12,29	12,21	12,27	12,07	12,02	12,10	13,04	13,94	13,90	13,85	13,89	13,90
2007	14,00	14,01	13,92	13,91	13,89	14,08	14,22	14,19	14,18	14,19	15,70	16,46
2008	16,91	16,96	17,00	16,64	16,63	16,75	16,80	16,80	16,90	16,85	16,68	16,62
2009	16,59	16,36	16,22	15,88	15,73	15,51	15,40	15,16	15,14	14,89		
Pečivo pšeničné bílé (rohlík) – Kč/kg												
2004	27,15	27,88	27,83	27,77	27,77	27,76	27,81	27,77	27,82	27,73	27,61	27,64
2005	25,96	26,03	26,11	25,94	25,99	25,98	25,93	25,71	25,58	25,43	25,12	24,91
2006	24,52	24,47	24,33	24,16	24,13	24,38	26,43	28,22	28,07	28,00	27,84	27,85
2007	27,75	27,79	27,74	27,79	27,78	27,80	27,82	27,81	27,77	27,80	31,53	33,78
2008	34,31	34,44	34,34	33,96	33,80	33,89	33,84	33,90	33,87	33,89	33,36	33,22
2009	33,22	32,61	31,38	30,89	30,45	29,70	29,26	28,67	28,46	27,79		

Pramen: ČSÚ

Průměrné spotřebitelské ceny vybraných mlýnských a pekárenských výrobků v Kč

Výrobek	Rok	Měsíc											
		I.	I.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Pšeničná	2005	8,23	8,26	7,90	7,99	8,01	7,93	7,79	7,79	7,60	7,65	7,38	7,01
mouka	2006	7,18	7,12	7,40	7,26	7,48	7,42	7,40	7,55	7,55	7,49	7,12	7,54
hladká	2007	8,12	8,08	8,31	8,46	8,62	8,70	8,75	8,75	9,23	10,36	10,89	10,93
1 kg	2008	12,26	12,15	11,47	12,88	13,30	13,65	13,37	13,74	13,49	13,25	12,54	11,87
	2009	11,62	11,06	10,45	10,18	10,59	9,69	9,38	9,62	9,22	9,16		
Pšeničná	2005	8,59	8,52	8,34	8,21	8,11	7,95	7,87	7,70	7,56	7,63	7,45	7,14
mouka	2006	7,07	6,81	7,46	7,54	7,50	7,37	7,46	7,65	7,00	7,27	6,71	7,25
hrubá	2007	8,12	7,82	8,35	8,68	8,61	8,49	8,75	8,36	9,41	10,50	10,78	11,21
1 kg	2008	12,39	11,89	11,29	12,94	13,33	14,05	13,00	14,00	12,66	13,10	13,09	12,03
	2009	11,04	10,42	9,81	9,93	10,31	8,99	9,24	8,98	9,00	8,98		
Chléb	2005	15,22	15,09	14,94	15,03	15,02	15,04	14,73	14,66	14,86	15,08	15,10	15,06
konzumní	2006	15,01	14,83	14,70	14,79	15,19	16,33	17,23	17,47	17,20	17,36	17,50	17,00
kmínový	2007	17,41	17,57	17,16	17,36	18,61	18,86	18,76	18,82	19,28	18,80	21,90	23,20
1 kg	2008	22,60	23,65	23,63	23,02	23,33	22,47	22,95	22,70	23,41	22,02	22,20	22,67
	2009	21,52	21,35	21,09	20,73	19,00	19,37	18,57	18,92	18,14	18,84		
Chléb	2004	42,09	42,34	42,67	43,06	43,41	43,60	43,55	43,41	43,91	43,93	44,53	44,56
celozrný	2005	44,20	44,34	44,56	44,38	44,74	44,97	45,54	45,61	46,18	46,36	46,31	46,67
1 kg	2006	46,54	47,56	47,76	47,60	47,64	47,99	49,57	50,30	51,84	52,23	52,53	53,04
	2007	ČSÚ dále nesleduje											
Pečivo	2005	33,19	32,90	32,58	32,57	32,51	32,72	32,57	32,15	32,04	34,22	34,01	34,11
pšeničné	2006	33,60	33,92	34,11	34,46	33,89	38,24	41,08	42,13	43,40	40,83	41,86	43,06
bílé	2007	41,15	40,70	40,64	42,21	43,23	43,03	42,67	41,37	41,54	43,20	54,43	54,61
1 kg	2008	52,79	54,31	55,72	55,89	54,10	54,68	54,02	54,57	52,62	54,51	51,32	52,39
	2009	50,13	46,17	44,77	45,48	42,27	37,82	33,45	32,06	32,52	32,96		

Pramen: ČSÚ